

KRISTUS JE VSTAL Z LASTNO MOČJO!

Med Slovenci in tudi pri drugih ljudeh je danes precej razširjena trditev, češ da po smrti nič ni. Če nič ni, tudi Kristus ni vstal.

Pri tem seveda gre za vero, to je za trditev brez umskega dokaza. Dokaza nimajo tisti, ki verujejo, da po smrti ni nič. Tudi mi, ki verujemo, da človeška duša živi tudi tedaj, ko se telo razkroji, nimamo umskega dokaza; tudi mi le verujemo. Naša vera pa ne sloni na mnenju ljudi, ki so umrljivi, temveč se sklicuje na razodetje v Svetem pismu. Katoliški katekizem pravi: "Po svojem razodetju »nevidni Bog« iz preobilja svoje ljubezni nagovarja ljudi kakor prijatelj in občuje z njimi, da bi jih povabil in sprejel v svoje občestvo. Ustrezen odgovor na to povabilo je vera. Z vero človek v celoti podredi svoj razum in voljo Bogu. Z vsem svojim bitjem daje človek pritrnitev razodevajočemu se Bogu. Sveto pismo imenuje človekov odgovor razodevajočemu se Bogu »poslušnost vere«.

Za "poslušnost vere" gre v posebni meri prav pri Kristusovem vstajenju. Ta resnica presega vsako umsko razglabljanje. O tem pričajo najprej apostoli in Jezusovi učenci. Evangelist Janez poroča: "Prvi dan v tednu (to je na današnjo, velikonočno nedeljo) pride Marija Magdalena navsezgodaj h grobu in vidi, da je kamen odvaljen od groba. Tedaj steče k Simonu Petru in drugemu učencu (t.j. apostolu Janezu) in jima reče: »Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili.« Oba učenca stečeta h grobu in res vidita, da je prazen. Videla sta in verovala. Nista namreč še doumela Svetega pisma, da mora vstati od mrtvih."

Jezusovi učenci torej niso bili kaki lahkoverni. O tem priča evangelist Luka. Ko so namreč še isti dan bili zbrani pri zaprtih vratih iz strahu pred Judi, je Jezus stopil mednje in jim rekel: "Mir vam bodi." Mislili so, da vidijo duha. Zato jih je povabil: "Otipljite me in pogledjte, kajti duh nima mesa in kosti." In odprl jim je razum, da so umevali knjige Svetega pisma. Kristusovo vstajenje je torej verska razodeta resnica. Sprejeti jo moremo le v moči Svetega Duha, ki daje dar umnosti, to je dar pravega razumevanja Božjega razodetja. V Kristusovo vstajenje verujemo vsi kristjani, tisti, ki verujemo v Kristusa in smo bili krščeni v imenu Svete Trojice. Glede tega ni razlike med različnimi krščanskimi skupnostmi. Vsi si ob prazniku Velike noči voščimo: Kristus je vstal, v resnici je vstal.

O tej resnici priča apostol Peter: "Bog je Kristusa obudil tretji dan in je dal, da so ga videli ne vsi ljudje, ampak od Boga prej izbrane priče, ki smo z njim jedli in pili, potem ko je vstal od mrtvih, in naročil je, naj ljudstvu oznanimo in pričamo" (Ad 10). Gre torej za "poslušnost vere".

KAZIMIR HUMAR

OB PRAZNIKU VSTAJENJA

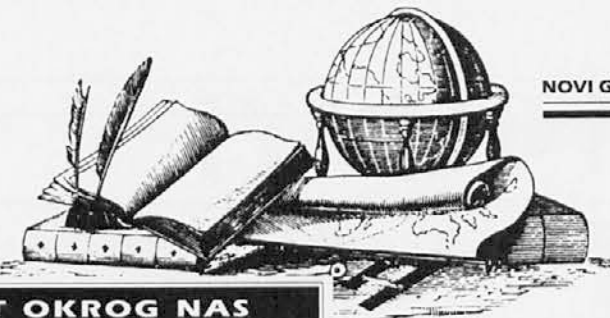
voščimo vsem sodelavcem, bralcem in vsem slovenskim rojakom doma in po svetu, da bi res doživeli vstajenje celotne naše narodne skupnosti v smislu pravih duhovnih in človeških vrednot.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA NOVEGA GLASA

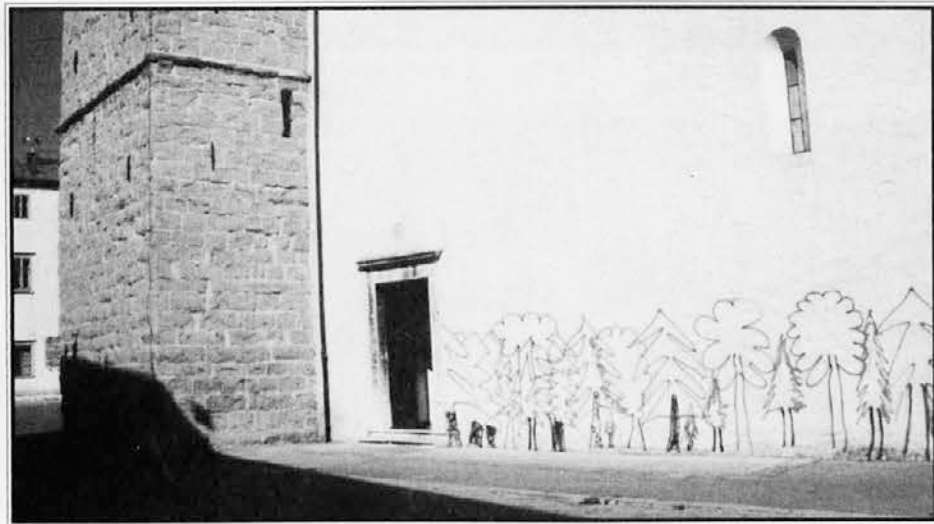
Robert Faganel, Znamenje ob poti, olje na platno, 1966

- 02** Slovenska skupnost
SPET V DEŽELNI SVET!
- 03** Miran Mihelič / intervju
VINKO KOBAL
- 06** Vladimir Kos
TOPLO PISMO IZ MRZLEGA TOKIA
- 09** Nadja Maganja
OB IZIDU KNJIGE ACETA MERMOLJE
- 18** BO PRIMORSKA EVROREGIJA?

PO KOPRSKI OSKRUNITVI

ANDREJ BRATUŽ

2

ČETRTEK
9. APRILA
1998

V zadnjem času lahko beležimo nekaj dogodkov, ki gotovo ne kažejo na kulturno raven in visoko stopnjo civilizacije. Na žalost gre za dogodke, ki jih beležimo v naši matični domovini in ki tako ali drugače kazijo tudi zunanjo podobo Slovenije kot države in naroda, in to tudi v svetu. Ni še tako daleč čas, ko je papež Janez Pavel II. ob svojem obisku v Sloveniji tako lepo označil deželo kot domovino belih cerkva in zelenih gozdov. Ironija usode pa je hotela, da je prav ena od cerkva (in to povrh še stolna cerkev) doživela nesramno oskrumbo prav z gozdovi oz. zelenimi smrekami, ki tako lepo krasijo slovensko zemljo. In to ne s kakim smrečjem, znamenjem mlajev ali slovesnosti, ampak s pomazanem pročeljem in velikimi figurami teh dreves, ki hočejo najbrž simbolizirati gozdove. Tu pa se začne polemika v zvezi s Cerkvijo, njenimi gozdovi kot lastnino...

Ni se torej še poleg odmev na škandal z blasfemijsko ilustracijo brezjanske podobe, ko smo v Sloveniji doživeli drug, podoben škandal. Stolnica v Kopru, kjer je do tega dejanja prišlo po običajnih nočnih neznancih (čudno je res, da na glavnem, še Titovem trgu, ni nikakega nadzorstva!) je gotovo biser cerkvene arhitekture. Koper je danes okno Slovenije v svet. Opira se prav s tega trga Ja-

dranu, s tem Italiji in morju. Kakšno figuro bo tu naredila slovenska država in to prav danes, ko si na vse načine prizadeva za vstop v Evropo?!

Res je, da se marsikje, tudi v državah zahodne Evrope, od časa do časa zgodi kaj podobnega. To pa navadno ne prizadene prav katedral ali najdražjih svetinj določenega naroda. Poleg tega imajo sedanja sramotna dejanja v Sloveniji neko veliko časovno bližino in kaže, da so lahko plod nekega čudnega in nezdravega protiverskega in proticerkvenega ozračja. Vse to pa dokazuje, da je Cerkev kot ustanova z vsem svojim delovanjem in že s samo prisotnostjo gotovo komu napoti.

Sv. Avgustin je zapisal, da je zlo pomanjkanje dobrega. Veliko se je v vseh časih razglabljalo o tem, kaj je narava dobrega in kaj narava zla. Tudi moderni in sodobni časa z veliko subtilnostjo duha pojasnjevala osnovne pojme etike. V našem času pa se tudi marsikdaj moralna načela proglašajo za relativna. Že Grk Protagora je dejal, da je dobro, kar se nekomu dobro dozdeva, enako pa tudi slabo. Razne stare in noveje religije pa so neke izenačile dva osnovna principa, dobro in zlo. Zakaj o vsem tem? Ali so morda protagonisti gori omenjenih dejanj sledili eni ali drugi podobni moralni teoriji? Verjetno ne. Najbrž jih lahko imamo za čisto navadne zlikovce, ki jim podobna "juna-

štva" ustrezajo kot kak izreden podvig, čeprav sam po sebi negativen in plod zla. Zalostno je pri vsem tem to, da v današnji slovenski družbi sploh lahko pride do podobnih ekscesov.

Prihodnja leta bodo posebno pomembna za bodočnost Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. V njih bo namreč po vsej verjetnosti prišlo do globlje revizije posebnega deželne statuta, pa tudi do korenite preureditve sistema krajevnih avtonomij. Pri tem mora nujno biti soudeležena tudi slovenska narodnostna skupnost, ki predstavlja pomemben del deželne stvarnosti in celo enega izmed temeljev, na katerem sloni posebna deželna avtonomija. Prav zato je tudi bistvenega pomena, ali bomo Slovenci v novem deželnem svetu primerno zastopani. V tej luči se izkazuje kot posebno obetajoč sporazum, ki ga je SSK sklenila z gibanji tržaškega župana Riccarda Illyja in rektorja videmske univerze Marzia Strassolda ter na osnovi katerega bo s svojimi kandidati nastopila na skupni listi Projekt avtonomij.

Tako je poudarilo deželno tajništvo SSK na svoji zadnji redni seji v petek, 3. t.m., v Nabrežini. Seja je bila v glavnem posvečena pripravam na junijske deželne volitve in še

posebno programskim izhodiščem, ki jih bo SSK na njih zagovarjala v okviru liste Projekt avtonomij. Kot je v svojem uvodnem poročilu podčrtal tajnik Martin Brečelj, bo lista Projekt avtonomij v junijski volilni preizkušnji najbrž najbolj dovršeno izražala narodnostno in kulturno raznolikost, ki označuje Furlanijo-Juljsko krajino, saj bodo v njej na posebno pristen in uravnotežen način zastopane italijanska, furlanska in slovenska komponenta deželne stvarnosti. Prav zaradi tega bo tudi posebno pomemben predlog, ki ga bo ta lista iznesla za preureditev deželne uprave in sistema krajevnih avtonomij. Predlog se bo navdihal po načelu solidarnostnega federalizma, ki je slovenski stranki od nekdaj posebno blizu, saj se je v preteklosti na njegovi osnovi že povezovala z različnimi manjšinskimi in avtonomističnimi gibanji, še zlasti s stranko Francozov v Dolini Aosti Union Valdôtaine. O tem je na seji tajništva stekla daljša razprava, v katero so posegli Aleš Figelj, Peter Močnik, Bernard

Špacapan, Drago Štoka, Damijan Terpin in drugi člani strankinega vodstva.

Na petkovi seji je bil govor tudi o kandidatih, s katerimi se namerava SSK predstaviti na listi Projekt avtonomij. Poudarjena je bila potreba, da bi slovenski kandidati nastopali v vseh treh pokrajinah, v katerih je slovenska manjšina zgodovinsko prisotna. Evidentirane kandidate bo moral v skladu s statutom stranke dokončno potrditi deželni svet SSK, ki se bo v ta namen zbral v drugi polovici tega meseca.

Deželno tajništvo SSK je na svoji zadnji seji nadalje pregledalo položaj slovenske manjšine v Italiji. Ponovno je izrazilo zaskrbljenost zaradi počasnosti oz. zamud, do katerih prihaja v rimskem parlamentu pri obravnavi problema zakonske zaščite Slovencev v Italiji, in to kljub drugačnim zagotovilom najvišjih predstavnikov državnih oblasti, nazadnje predsednika vlade Romana Prodi na srečanju s predstavniki slovenske manjšine minulega 30. marca v Gorici.

ZAKAJ PIŠEJO O ITALIJANSKEM PARADOKSU?

DRAGO LEGIŠA

Predsednik Prodi (na sliki) je izjavil, da bo vlada 17. aprila predložila parlamentu Programski in finančni dokument (it. Dpef), iz katerega bo med drugim razvidno, kako nameravajo v Italiji postopno odpravljati velikansko zadolžitev, ki je ena pomembnih ovir na poti v Evropsko denarno unijo. Ministrski predsednik je pred kratkim v Londonu odgovarjal tudi na vprašanja, zakaj ima Italija tako visoke davščine, da ustrezajo skoraj 44 odstotkom Kosmattega notranjega proizvoda in so torej znatno nad evropskim povprečjem. Takšno stanje je Prodi opravičeval in v obrambo vlade navajal prav velikanske dolgovne, ki znašajo nad 120 odstotkov Kosmattega notranjega proizvoda in torej nad dva milijarda milijard lir.

FOTO BUMBACA

Nekateri proučevalci italijanskih razmer že opozarjajo na resno nevarnost, da bi domači in zlasti tuji kapital začel tako reko množično zapuščati Italijo. Tako je na primer bivši veleposlanik Sergio Romano v znanem in uglednem milanskem dnevniku pred dnevi napisal: "Zakaj bi italijanski industrialec moral svoj denar vlagati v Italijo, ko so mu zaradi maastrichtske Evrope Francija, Irska in Wales mnogo bližje kot katerakoli italijanska dežela? Zakaj bi dalje evropski denar moral izbrati italijanske vice in se odpovedati nebesom v drugih državah, kjer se davkoplačevalci ne odirajo in se podjetnikove pobude pospešujejo s tem, da se skrbi za dobre prevoze, za varnost teritorija, za učinkovitost pošte in za moderne telekomunikacije?"

Ko je Prodi v britanski prestolnici skušal opravičiti svojo davčno politiko, ni bil po mnenju nekaterih komenta-

torjev preveč prepričljiv, češ da se zadolžitev more odpravljati tudi z drugačnimi ukrepi in ne samo z novimi davščinami. Sergio Romano pravi, da za sedanje stanje v Italiji najdemo odgovor v "politični filozofiji vlade in sil, ki pogojujejo njen obstoj". "V čem obstoji sedanji italijanski paradoks?", se sprašuje pisec, ki takole pojasnjuje: "Koaliciji, ki jo sestavljajo bivši komunisti, levi krščanski demokrati in pravoverni komunisti, je pripadla naloga, da Italijane popelje v Evropo in Italijo prilagodi ravni njenih največjih tekmecev." Romano meni, da bi morala vlada računati predvsem na "socialni blok, ki ga sestavljajo podjetniki, ljudje svobodnih poklicev, neodvisni delavci, saj so vsi ti pripravljeni sprejemati zakone trga in konkurence". Dogaja pa se, da vlada od tega socialnega bloka zahteva le davščine in se na poti v Evropo raje družijo "z intelektualno lenimi in konservativnimi sloji".

Pisec sicer ne dvomi o sposobnosti in zavzetosti sedanje vladne ekipe, a je prepričan, da ji nihče ne bo nikdar dopovedal, kako le z ustvarjanjem bogastva moremo odpravljati brezposelnost. Nihče je tudi ne bo nikdar prepričal, da bogastva ne moreš deliti, če ga nimaš. Prav tako bo naletel na gluha ušesa, kdor bo trdil, da vlada ne bo modernizirala dežele in države, dokler bodo sindikati nujni sobesedniki ob katerikoli njeni pobudi, dokler bodo javni izdatki nedotakljivi in dokler bo sanjarjenje komunističnih

prenoviteljev za vlado vredno političnega spoštovanja.

Drugi komentatorji še ugotavljajo, da pri gradnji združene Evrope in ob raznih oblikah evropske integracije ostaja marsikaj nedorečenega. Tako nekateri predvsem ugotavljajo, da bo z uvedbo skupne valute, to je evra, denarno področje prenehalo biti domena politike. To bo velika novost ne samo v zgodovini modernih držav, ker se bo dogajalo, da o kočljivem in gotovo pomembnem področju ne bodo več odločali od ljudstva izvoljeni predstavniki, ampak ožja skupina strokovnjakov na področju denarništv. Slednji bodo kot izvedenci sicer vredni vsega spoštovanja, vendar ne moremo o njih trditi, da izražajo voljo prizadetega ljudstva. V tem pogledu se bo torej z evrom odprla nova stran naše zgodovine.

Italijanska notranja politika seveda beleži tudi novosti na drugih področjih. Tako se še vedno hudo zatika pri prizadevanjih za reformo ustave, saj parlamentarna razprava še ni razrešila najbolj spornih vprašanj, med njimi zlasti volilne zakonodaje in sodstva. Kot zdaj kaže, je Italija še zelo daleč od bipolarnega sistema, to je od obstoja dveh političnih blokov, od katerih bi eden vladal, drugi pa bi bil v opoziciji in nadzoroval prvega ter se pripravljal, da na novih volitvah zmaga in prevzame oblast. Izkazalo se je, da tako kočljivih in zapletenih vprašanj ne moreš reševati z referendummi in da je parlamentarna razprava še vedno najbolj zanesljiva in učinkovita pot do reform.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORIEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28. I. 1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 775419

INTERVJU / VINKO KOBAL

RAZMIŠLJANJE
OB VELIKI NOČIZA USTVARJANJE
SVETA PRIHODNOSTI
POTREBUJEMO
ZMAGO ŽIVLJENJA
Z VELIKO
ZAČETNICOOSTATI MORAMO VELIKI
IN VIZIONARSKI OPTIMISTI,
NEPOSREDNO AKTIVNI
V SVOJEM OKOLJU

MIRAN MIHELIC

Vinko Kobal, župnik v Godoviču, ki je danes poznan zlasti kot ustanovitelj in voditelj gibanja POT, praznuje letos sedemdeset let svojega bogatega življenja. Ob tej priložnosti je z veseljem opisal tisti del svojega življenja, ko hodi zlasti z mladimi ljudmi po duhovni POTi. Po navdihu Duha jih je vodil iz omejenosti prostora in takratnega časa v naravo kot pristno božje stvarstvo.

Kaj Vas je sredi politične diktature spodbudilo k tako vizionarski zamisli in kje ste črpali toliko neustrašenosti in prave diplomatske mere, da ste dobili podporo pri Cerkev, po drugi strani pa, da vsega skupaj ni zatrla politika?

V začetku sem bil samo realist. Vizionarstva je bilo v meni le toliko, kot ga daje krščansko sporočilo o odrešenju vsakomur, ki to hoče. Tedanji režim me je učil krščanskega realizma. Takšen realizem pa se je zdel mnogim izzivanje usode. Zdelo se je, da ima zgodovino v roki diktatorski režim. Kdor se je naučil gledati dalje in z drugačno dioptrijo, je lahko ostal realist. "Vse bo enkrat spet v rokah Tistega, ki vse vodi."

Preden sem bil posvečen v duhovnika, sem bil zaprt najprej 9 mesecev, po posvečenju l. 1951 pa še 4 mesece. Zavedal sem se, da pripadam dvatisočletni duhovni kulturi, ki jo je slovenski narod prejel kot evropsko dediščino. Te kulture ni mogoče ukiniti. Zmagala bo, četudi se je zaenkrat zdelo, da so ji šteti dnevi. Tako so mi radi pripovedovali razni zasliševalci v zaporih in uživali, če so kdaj zasledili le drobec zaskrbljenosti v meni. Nekateri od teh še živijo. Iz tega je nastajalo prepričanje, da je treba graditi nove osebnosti, trdne, samostojne in vztrajne. Čedalje bolj sem razumel, da ima Cerkev pred seboj vedno čas svojega Boga: to pa je večnost. Za tako vzgojo je potrebno začeti že iz otroških let. V rokah nismo tedanji duhovniki imeli nič drugega kot napol ilegalen verouk po mrzlih zakristijah; ne knjig ne verskih časopisov in tudi ne medijskih sredstev, kot so filmi, diapozitivi ipd. Vpraševal sem se, ali ni dovolj to, kar imam. Samo dobro je treba izkoristiti. Zato sem pričel z zbiranjem najprej ministrantov, ki sem jih vodil na poletna taborjenja. Z deklicami smo ustanovili otroški zbor. Pri planinskih društvi sem jih imel vse vpisane, da sem si v njihovem imenu izposojal šotore. Tam sem se učil prvih prijemov. Ko so ti pokazali dobre rezultate, sem delo nadaljeval s tistimi fanti in dekleti, ki so končali osnovno šolo in so čutili potrebo po resnici in pristnih vrednotah. Namesto propagandnih vabil je bila le prijateljska vez, ki je širila krog zanimanja med mladimi. Pred režimsko politiko je to bilo le navadno in nenevarno ukvarjanje z ministranti in mularijo. Rad se spominjam tiste čakalnice na železniški postaji v Novi Gorici, kjer smo se zbrali v začetku in je bila le 50 metrov oddaljena od "železne

zaves", ki je Zahod ločevala od ateističnega Vzhoda. Policaji so nas sumljivo gledali in si pisali. Mi smo pa tudi pisali, a čisto drugačne stvari.

Verjetno ste, za razliko od drugih, večkrat ubrali pot v naravo in tako tudi iz izoliranosti v javnost izven običajnih veroučnih prostorov. So otroci v tem okolju bolj motivirani?

Mladega človeka je težko motivirati k zbranosti v prostoru in še ob nenaravni dostojni držbi, ko je moral tako presedeti celo jutro v šoli.

Po zdravem naravnem instinktu sem čutil, da je prostor pristne duhovne rasti tam, kjer je mogoče dihati čist zrak s polnimi pljuči, kjer je mogoče živeti preprosto in se hraniti s skromno hrano. Izkoristiti čudovito danost naših planin je bil čisti navdih Duha. Morje in njegove plaže niso najbolj primerne za vzgojo mladega človeka v samostojno osebo. Ko sem prvič taboril v Logu pod Mangrtom in nato v Bavšci pri Bovcu, sem bil trn v očeh nekaterih starih borcev in bork, ki so tam okrog imeli svoje vikende in so me tožarili pri milici. Izbira Stržišča je po igri usode bila narekovana po sodniku za prekrške, ki mi je naročil, naj vendar poiščem kak drug kraj, kjer je bližje cerkev in mi ne bo treba maševati na prostem, kar je tedanji zakon o verskih obredih strogo prepovedoval. Še vedno hranim dokument sodnika za prekrške, ki je dokončno pripeljal do izbire primerne kraja v Stržišču, kjer se je kasneje več kot 12 tisoč mladih leto za letom oblikovalo v smislu krščanskega oznanila in iz njega izhajajoče etike in prepričanja. Krščanstvo sem doživljal kot Dogodek, ne pa kot zgolj umsko teorijo. Zato sem vedno predlagal takšno obliko življenja v skupnosti mladih, ki bi bila nadaljevanje dogajanja in bi vnašala v njihovo življenje resnično izkustvo dobrega in lepega. Izstop iz zasebnosti, kamor so nas vztrajno potiskale javne ustanove, od šole do režimskih organizacij, smo napravili na najbolj naraven in preprost način. Živeti vsakdanjost v duhu krščanskega izročila. Tako sem učil in navajal mlade na pozornost, iskrenost, potrpežljivost in spoštovanje v odnosu do vsakega človeka. Tako je nastajala med nami nova družbena etika. Utemeljeval pa sem vse to z odnosom, ki ga je Bog sam imel do nas, ko je zasnoval svoj načrt osvoboditve človeka.

Komunistična politika je kristjane in demokratično misleče ljudi zatrla, potisnila v geto obrobnosti, za obred-

ne zidove in tudi v osebni geto. Na izhodna vrata njihove zavesti pa je postavila dva stražarja: sram in strah. Zunaj v javnem življenju je vzpostavila kraljestvo antivrednot. Kako si danes slovenska Cerkev in posameznik znotraj nje prizadeva stopiti na POT iz tega geta v osebno osvoboditev in v javnost, kjer je pravzaprav poudarjal, kjer je učil in (ne slučajno) umrl tudi Kristus?

V vprašanju omenjate dva stražarja zatrite zavesti večine naših ljudi: sram in strah. Res sem se moral pri vzgoji mladih in zrele osebnosti vedno boriti proti strahu in nekakšnemu sramovanju. Iz šolskih klopi so prinašali privzgojen občutek, da so verujoči vedno drugorazredna bitja, ker jih je čas že davno povozil. Šola je še vedno v tem zaprtem krogu in ni stopila iz tega marksističnega geta. Večina učiteljev, predvsem vodilnih v šolskih krogih, vztraja v nerazumni in protizgodovinski pa tudi antikulturni oceni, da je Cerkev škodila človeškemu napredku. Ne vem, čemu si zakrivajo oči pred dejstvi, ki jih ni mogoče več zagovarjati. Cerkev stopa v tretje tisočletje drugače pripravljena in mnogo bolj pozitivno usmerjena kot vsi drugi družbeni subjekti. Nesmiselno je vztrajati na stališčih, ki jih je zgodovina povozila. Zato sem vedno mlade pripravljaval na aktivno vlogo v bodoči družbi. Odgovorni so kot kristjani. Kristus nas vedno poziva, naj bomo aktivno navzoči v družbi. Večkrat sem jim zastavljal vprašanje: "Kaj ste pripravljani storiti za družbo, v kateri bodo živeli vaši otroci? Za takšno odgovornost smo bili poklicani, da živimo polnost svojega človeškega življenja."

Ob neki priložnosti ste omenili, da očiščenje odpira vrata človekovi duhovni rasti in obratno. Vendar pa pride do trajnejše kvalitete

le, če raste celotna skupnost. Kako so ostali Poti zvesti člani (tudi kot vidnejši javni delavci) tega gibanja in kako lahko te povratne izkušnje služijo pripravam novih generacij?

Ko sem leto za letom vodil po planinskih poteh dolge kolone mladih in smo zvečer utrujeni, a notranje prerajeni in prečiščeni gledali na prehojene vrhove, sem že na obrazih ugotovil, kakšne notranje razdalje so prehodili vsi ti mladi ljudje, mnogi navajeni naporne hoje in dolgotrajne žeje in lakote. Tako se je kalila tudi zavest pripadnosti neki skupnosti, ki zori kot resnična tovarišija. To sem vključeval v celovito krščansko vzgojo polne osebnosti, saj sem se zavedal, da le pogumen boj proti svojim negativnim nagnjenjem pomaga k zorenju novih generacij. Na vsakem tednu duhovnosti smo obvezno imeli tudi celodnevno turo v gore, da smo lahko vse, kar smo v teoriji slišali o skupnosti in tovarišiji, mogli preveriti z izkušnjo. Ničesar si bolj ne želim kot to, da bi izkušnje teh generacij, ki so šle skozi tedne duhovnosti, postale izhodišče za nove korake v slovenski krščanski družbi. Prepričan sem, da bo kmalu prišel na dan ves zaklad tisočletnih vrednot in bo pomel s kramo, ki se je nagradila po naši deželi, in nesnago, ki je okupirala naše duše.

Slovenski narod je sposoben in po tradiciji delaven. Toda današnji lažnivi liberalizem, ki niti to ni, postavlja marsikaj od tega na glavo.

Se vam ne zdi, da je liberalizem z medijskim nasiljem poštene ljudi tako zmedel, da volijo roparje svojih žuljev kot svoje socialne zaščitnike, mnogi kristjani pa "antikriste"?

Res sem zaprepaden, a ne obupan nad ranljivostjo naših ljudi, ki jim že nekaj nalašč prirejenih oddaj zmede in rani zavest. Mislim pa, da se bomo kmalu naučili presojeti s svojo glavo, saj imamo temelje v krščanskem oznanilu. Vendar nihče od tistih, ki smo videli pogubne posledice te preteklosti, ne sme molčati in brezskrbno čakati. Obenem pa moramo ostati veliki in vizionarski optimisti, ki ne nehajo biti neposredno aktivni v okolju, kjer živimo.

Ali ne postajamo narod sklonjenih glav, v sebi razdvojenih posameznikov, v javnosti, na delovnem mestu podobnih ali neprepoznanih v odnosu do neke države moči na oblasti?

Ni potrebno pristati na to, da smo narod sklonjenih glav. Naši pisatelji so bili v preteklem stoletju pod močnim vplivom večstoletne podrejenosti drugim vladavinam, zato so ustvarili napačno podobo naroda hlapcev; niso pa seveda znali ceniti notranje svobode, ki jo je Slovencem dajal Kristus po svoji cerkvi. Politično odvisni, a notranje svobodni, in ni slučaj, da se je slovenski jezik ohranil najbolj po zaslugi verskih potreb in ustanov. Krščanstvo je v dvajsetih stoletjih tudi utrdilo v celotnem kulturnem izročilu velike človeške vrednote: zato smo prej in bolj kot narod hlapcev, narod delavskih, urejenih, vztrajnih, varčnih in bistrih ljudi. Pozna se sicer zelo močan rušilni vpliv materialističnega življenja, ki se je zadnja leta samo površno prelevil v liberalističnega, vendar je podlaga ostala ista in posledice težke.

3

ČETRTEK
9. APRILA
1998

Zmaga življenja pa ne more niti mimo mrtvih. Vsi mrtvi so enakovredni, imajo enako in vsezajemajočo slavo in čast. Kjer temu ni tako, bi bilo v prid vsem živim, da vsem mrtvim njihovo slavo in čast čimprej priznajo, priznajo zaradi prihodnosti, človečnosti oz. tukajšnjega razumevanja med nami vsemi. Res enkratna je zmaga življenja, močnejša od vsake nasilne stranpoti, nesmisla in celo smrti.

- JANEZ POVŠE

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

VELIKA NOČ

Prvi dan tedna je prišla Marija Magdalena navsezgodaj, še v temi, h grobu in je videla, da je kamen odstranjen od groba. Tedaj je stekla in prišla k Simonu Petru in k drugemu učencu, ki ga je imel Jezus rad, ter jima rekla: "Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili." Peter in oni drugi učenec sta šla ven in se odpravila h grobu. Skupaj sta tekla, vendar je drugi učenec Petra prehitel in prvi prišel h grobu. Sklonil se je in videl povoje, ki so ležali tam, vendar ni vstopil. Tedaj je prišel tudi Simon Peter, ki je šel za njim, in stopil v grob. Videl je povoje, ki so ležali tam, in prtič, ki je bil na Jezusovi glavi,

vendar ni ležal s povoji, temveč posebej zvit na drugem mestu. Tedaj je vstopil tudi oni drugi učenec, ki je prvi prišel h grobu; in videl je in veroval. Nista še namreč umevala Pisma, da mora vstati od mrtvih. Nato sta se učenca vrnila domov. (Janez 20,1-10)

NAŠI MAVZOLEJI
IN BOŽJI GROB.
KRISTUS JE VSTAL!

Egiptovske piramide, mavzoleji znamenitih zgodovinskih osebnosti, ki jih najdemo dobesedno na vsakem koščku našega planeta, imenitne grobnice, ki so sledovi bogatih in imenitnih družin, grobovi in grobovi... zgovorni sledovi našega človeškega pristopa do življenja in smrti. V rimskih in etruščanskih grobnicah odkrivamo dragocene predmete umrlih oseb, marsikje ob grobu najdemo tudi mizo, kjer so preživeli uživali hrano ob spominu na pokojnega. Naše nagrobne spomenike krasijo (in obtežujejo) tudi slike in napisi, kamnite vrtnice, bronasti ali kamniti angeli. Sledovi človekovega tipanja v temo smrti in znamenja človekovega upanja v duhovno preživetje. Kaj vse najdemo in odkrijemo v grobovih!

Božji grob je bil prazen. Evangeliji podčrtajo, da so žene, ki so šle navsezgodaj mazilit Jezusovo mrtvo telo, Marija Magdalena, ki je tja prišla navsezgodaj, še v temi, Peter in Janez, ki sta na vso moč tekla h grobu, našli grob prazen. Odvaljen težki kamen in povoji ter prtič z Jezusove glave so edini materialni sledovi za Jezusom. "Gospoda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili," potoži Marija Magdalena. Žene, o katerih poroča evangelist Luka, so bile zbegane in prestrašene. Peter in Janez sta osupla ob odkritju praznega groba.

Vstalega Kristusa ni mogoče najti, kot najdeš kak predmet. Vanj je potrebno verovati. V božjem grobu ni kaj videti in otipati. Odvaljeni nagrobni kamen ni nikakršen spomenik, zdaj ne služi več. Zviti prtič in povoji so le rahla in trohljiva tančica Jezusovega mrtvega telesa. Kristus je vstal!

Prazen božji grob nakazuje resnico Kristusovega vstajenja. Doživetje praznega groba je učencem in ženam prineslo nenaden, hiter in bliskovit uvid, da Kristus kot Božji Sin ni mogel biti podvržen smrti. Intenzivno doživetje Kristusovega vstajenja jim je osvetlilo preteklost in jim dalo zaslutiti nesluteno prihodnost.

Naši človeški mavzoleji, naše grobnice v vseh možnih inačicah, so še zapečateni z marmornatimi ploščami, okrašeni z znamenji, slikami in napisi. V njih so človeški ostanki umrlih in tolikokrat tudi dragoceni, a minljivi predmeti, obeski, okraski. Zemlja v svojem temnem naročju nosi vse te sledi življenja, ki ga použiva smrt. Le Kristusov grob je prazen. Kakor v silnem ognjenem vrtnicu je Kristus z božjo močjo premagal smrt, prežaril vse grobove umrlih in vsem, ki verujejo vanj, podaril možnost življenja. "Smrt, kje je tvoja zmaga?" se ob tem največjem dogodku sveta sprašuje sveti Pavel. "Če ste torej vstali s Kristusom, iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici (...). Ko se bo prikazal Kristus, vaše življenje, tedaj se boste tudi vi prikazali z njim v slavi" (Kol 3,1.4). Kakšna globina je v tej Pavlovi misli! Močne besede v brk vsem našim mavzolejem! Tudi vabilo k doživetju osrednje resnice naše vere: Kristus je vstal! Z njim bomo vstali tudi mi!

SREČANJE MED PAPEŽEM IN MLADIMI

"KRIŽ JE PRVA ČRKA
BOŽJE ABECEDJE!"

JURIJ PALJK

Tako je dejal sv. oče približno petdeset tisoč mladim, ki so se v četrtek, 2. t.m., zbrali pred rimsko baziliko sv. Janeza v Lateranu. Nekateri opazovalci so v tem srečanju videli pripravo na velikansko srečanje mladim s sv. očetom, ki bo leta 2000 v večnem mestu. Med mladimi je še zelo živo srečanje v Parizu, kjer je sv. oče lani avgusta spet dokazal, da se zna pogovarjati z mladimi. Podobno srečanje bo leta 2000 v Rimu, kjer pričakujejo nad dva milijona mladim.

"Sprejmi svoj križ!" je bilo geslo srečanja, na katerem so mladi prepevali, se zabavali in več kot tri ure disciplinirano čakali na svetega očeta. Pred srečanjem so poslušali nekatere vidne osebnosti, ki so jim govorile o svojih verskih izkušnjah; med temi velja gotovo omeniti Giuseppa Sofiantinija, ki je bil pred časom ugrabljen in se je zanj med ugrabitvijo zavzel tudi papež Wojtyła, ki je ugrabitelja prosil, naj ga spustijo na prostost. Med drugimi so nastopili pred mladimi znani igralec in ljubljenec najstnic Raul Bova, Sandra Mondaini, ki je bila pred letom dni operirana za rakom, Al Bano in Romina Power, ki sta pred časom izgubila hčer, popularna pevka iz Veneta Spagna, pa tudi manj znani ljudje, ki so veliko pre-

trpeli, a so trpljenje vzeli kot križ in so prav o tem govorili mladim.

Sveti oče je prispel na odprtem džipu in požel val navdušenega vriskanja in ploskanja, veselje ni ponehalo več minut. V zbrani tišini je sv. oče spregovoril mladim prav o križu, ki ga vsakdo mora nositi. "Dragi mladi, dobro odprite oči! Današnja moda, današnja kultura minljivega vam obljublja uspeh, hitro kariero in vas nagovarjata k spolnemu življenju brez vsakršne odgovornosti; vabita

vas, da živite brez načrtov in brez spoštovanja do soljudi. Dobro odprite oči: to ni pot, ki bi vas vodila k veselju in življenju, ampak steza, ki se pogreza v greh in smrt."

Na oljčno nedeljo, 5. t.m., pa je sv. oče stotisoč mladim na Trgu sv. Petra v Rimu vzkliknil: "Ostareli papež in mladi skupaj, korajžno naprej!" Še prej pa se je z njimi pozabaval, saj je v vetru dejal: "Veter ima rad mlade ljudi, manj mlade pa pomlaja!" Najbolj pomemben dogodek pa je bil opoldne, ko so mladi svetemu očetu izročili križ. Izročili so ga francoski mladinci, ki so ga imeli v varstvu, saj je bilo pri njih lansko leto srečanje mladim s svetim očetom. Gre za veliki leseni križ, ki je simbol Svetovnega dneva mladim in potuje iz kraja v kraj, s celine na celino, vedno pa ga hranijo tisti, ki priredijo srečanje. Križ bo sedaj potoval po vseh italijanskih škofijah, v Rim pa bo ponovno prispel leta 2000, ko bo srečanje mladim z vseh koncev sveta s svetim očetom.

"Vam, ki boste odrasli v tretjem tisočletju, je zaupan ta križ," je papež nagovoril mlade in še dejal: "Vaša odločitev, mladi kristjani, je jasna: V Kristusovem križu morate odkriti pomen svojega bivanja in najti vir svojega misijonarskega navdušenja!"

VOŠČILA NAŠIH ŠKOFOV

SLOVENSKI ŠKOFJE:

Dragi bratje in sestre! Tema smrti se izgublja pred žarki velikonočnega jutra. Kravate potne kaplje velikega četrta, križ velikega petka in grobni hlad velike sobote so v siju današnjega dne zažareli v popolnoma drugi luči. Trpljenje in smrt sta premagana; svet je spet poln življenja. V moči Duha ljubezni, v moči Duha, ki da je življenje, božje ljudstvo radostno vzklika svojemu Odrešeniku: Aleluja. Kristus živi.

Tega prešernega veselja, življenjske radosti in optimizma, novega zaleta in poguma, vsem slovenskim duhovnikom, redovnikom in redovnicam, vsem cerkvenim sodelavcem in vsem rojakom doma in po svetu želimo slovenski škofje. Naj vas velikonočni prazniki obogatijo z obiljem milosti in Božjega blagoslova.

TRŽAŠKI ŠKOF EVGEN RAVIGNANI:

Tudi škof Ravignani iz Trsta je poslal medijem svoje voščilo. Na naših cestah nas pestijo težave, pravi škof, in čutimo se osamljeni. Nekdo samovoljno lahko tudi misli, da je bolje, če hodi sam, če

VAŠI DUŠNI PASTIRJI:

Jezusova življenjska zgodba nam je znana. Od tedaj je minilo dvajset stoletij. Kristus je glavna oseba človeške zgodovine. Poznajo ga in ljubijo nestete množice na vseh celinah sveta. Zakaj? Zato, ker je vstal in živi, ker nas ljubi in pošilja, da smo priče njegovega vstajenja - vsi, ki se imenujemo velikonočni kristjani. Kot take nas vstali Kristus pošilja, da smo njegove priče v okolju, kjer živimo in delamo. Priporočil nam je: "Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili nebeškega očeta." Ne sprašujemo se: "Kdo nam bo odvalil kamen od groba?" Mislim na kamen, ki nam teži srce, na žalost, na strah, na pomanjkanje zaupanja. Kamen je namreč že odvaljen. On je vstal! Apostolom je naročil, naj gredo v Galilejo. Naša Galileja je Cerkev, v njenem občestvu se nam On razodeva.

OBVEŠTILO

MAŠE NA SV. GORL. V poletnem času so maše med tednom ob 17. uri, ob nedeljah in praznikih ob 8., 10., 11.30 in popoldne ob 16. uri. Iz Gorice od južne postaje vozi avtobus vsako nedeljo in ob praznikih ob 8.45 in 14.45; ustavi se tudi na Travniku.

RAZMISLEK O
HOLOKAVSTU
JUDOV
OB IZIDU
CERKVENEGA
DOKUMENTA

Minulega 14. marca je Sveti sedež objavil dolgo napovedani uradni dokument o holokavstu, tj. nacističnem iztrebljanju Judov med drugo svetovno vojno. Za njegovo vsebino je v svetu in še zlasti pri judovskih organizacijah vladalo veliko zanimanje, zlasti v luči še odprtega vprašanja, zakaj ni takratni papež Pij XII. javno obsodil nacističnega režima, preganjanja in načrtnega fizičnega uničevanja Judov v številnih koncentracijskih taboriščih v zasedeni Evropi.

Objavljeni vatikanski dokument obravnava odnose kristjanov in Cerkve do Judov v preteklih stoletjih, ko so tudi pri njih prevladovala protijudovska čustva. Zaradi tega je v času druge svetovne vojne prišlo do tega, da so mnogi kristjani in člani Cerkve pokazali pasivnost ali brezbriznost do preganjanja Judov po nacistih. Cerkev zato prosi odpuščanja in poziva kristjane k preišljevanju o tem in kesanju. Obenem izraža željo, da bi se dialog z judovskim ljudstvom nadaljeval. "Zavoljo prihodnjih odnosov - je rečeno v dokumentu - med kristjani in Judi pozivamo katoliške brate in sestre, naj se ponovno zavedajo hebrejskih korenin naše vere in tega, da so Judje naši srčno ljubljene bratje in v nekem smislu celo zagotovo naši »starejši« bratje."

Mnogi so pričakovali, da se bo Cerkev v omenjenem dokumentu izjavila tudi o političnem zadržanju Pija XII. do holokavsta in samega nacizma. Povsem nerealno pa je bilo pričakovati kritično oceno njegovega zadržanja. Večina svetovnih komentarjev vsekakor meni, da judovsko ljudstvo ne bi smelo zavrniti tega poziva k bratstvu, obenem pripominjajo, da je nadvse pomembno, da Cerkev nadaljuje s svojim bolečim spraševanjem. Gledano v tej luči, zadnja vatikanska listina ne pomeni konca razprave o tem žgočem vprašanju, ki tako ostaja še na preji nedorečeno. Da ni še nič zaključnega, je potrdil tudi sam kardinal Edvard Cassidy, vodja vatikanskega odbora, ki je zasnoval omenjeni dokument in ga tudi javno predstavil.

Dokončno ocenitev odnosa papeža Pacellija do judovskega vprašanja med drugo svetovno vojno bo možna šele z odprtjem tajnih vatikanskih arhivov za to obdobje. S tem zadnjim dokumentom pa je Cerkev postavila temelje za nadaljnje razčiščevanje obravnavanega vprašanja.

- ALOJZ TUL

IZ POGOVORA S KOPRSKIM ŠKOFOM METODOM PIRIHOM

IŠČEMO NOVO PODOBO PRIMORSKEGA VERNIKA

MARJAN DROBEŽ

Metod Pirih, koprski škof in eden največjih predstavnikov slovenske Cerkve, je v intervjuju, ki je bil v soboto objavljen v časniku Delo, pojasnil najvažnejša vprašanja, ki zadevajo vlogo Cerkve v družbi in državi ter njene ocene nekaterih aktualnih problemov v Sloveniji, med katerimi je tudi vračilo gozdov ljubljanski nadškofiji. Nekatere misli in stališča iz pogovora objavljamo v izviru.

Na vprašanje, kaj meni o tem, da je v zadnjih letih v Cerkvi prišlo do preobrata, ki mu botruje tudi polarizacija slovenske družbe na dva dela, je odvrnil: "Slovenija je v zadnjem desetletju doživela tako velike spremembe, da se bo velike privajala še več desetletij. Poleg tega čutimo vse večjo globalizacijo sveta, ki pred nas postavlja nove izzive. Katoličani na Slovenskem smo del teh dogajanj. Še marsikaj se moramo naučiti. Dolgoletna opozicija komunističnemu režimu nas je prečistila, a tudi zaznamovala. Preveč smo se navadili delati v ilegali kot drugorazredni državljanji. Zato se moramo sedaj učiti enakopravnega življenja v državi."

Glede bistvenih vprašanj, s katerimi se Cerkve v današnjem času prvenstveno ukvarja, je koprski škof dejal, "da so osnovna vprašanja... povzeta v besedah: Bog, človek, vera, odrešenje, oznanjeva-

nje evangelija, zvestoba Kristusu. Toda ta osnovna vprašanja me vedno znova usmerjajo k čisto vsakdanjim stvarim. Moj odnos do Boga in do Cerkve se razodeva tudi v mojem delu, razvedrilu, pogovorih, lajšanju in preprečevanju človeških stisk, v delu na kulturnem področju, v znanosti, gospodarstvu." Ali je poseganje Cerkve v sfero politike, tudi v kontekstu pastoralnega poslanstva, opravičljivo?, je vprašala avtorica pogovora. Msgr. Pirih je odgovoril: "Škofje in duhovniki neposredno ne delujemo v strankah. Ne moremo pa se umakniti delu za javno dobro, torej politiki v tem širokem smislu. Priporočamo pa vernikom, da v skladu s svojo vestjo prevzamejo del odgovornosti tudi v strankarskem življenju."

Glede vloge Cerkve v družbi je menil tudi naslednje: "Dvatisočletna izkušnja pa tudi poslušnost Božji besedi nas vedno znova usmerjata k zdravemu ravnovesju med dvema razsežnostima življenja. Cerkve je božja in človeška hkrati, sveta in grešna, posvečuje, a je tudi sama potrebna stalnega prenavljanja. Mesto Cerkve v svetu je določil že Kristus. Tudi zgled nam je dal. Oznanjal je evangelij, kjer so jasni božji predlogi za človekovo življenje. V tej zvestobi Kristusu je moralna vloga Cerkve."

V odgovoru na neko drugo vprašanje je msgr. Pirih poudaril, da ne ve, "zakaj ne-

kateri mediji in časnikarji širijo tak strah in odpor proti Cerkvi. Če bi bila Cerkve res taka, kot jo prikazujejo nekateri, bi moral naš narod že zdavnaj izumreti. Objektivna dejstva pa so drugačna. Kulturne in narodne preteklosti, ki jo je močno oblikovala tudi Cerkve, se nam ni treba sramovati."

O odnosu med Cerkvijo in državo: "Kolikor mi skromne moči dopuščajo, se trudim, da bi bili odnosi med Cerkvijo in državo dobri. V nekaterih stvareh smo uspeli, čaka pa nas še veliko dela. Vsi se moramo vzgajati za pošteno, spoštljivo, enakopravno in odgovorno sodelovanje."

"V javnosti je odmeven vprašalnik koprške škofije pred sinodo, s katerim naj bi dosegli, da bodo člani Cerkve v njeni hierarhični strukturi in načrtovani notranji prenovi in tudi dejansko poslušani," je razmišljala časnikarka in koprškega škofa vprašala, "ali s to anketo iščete novo podobo primorskega vernika?" "Odziv na vprašalnik, na katerega je po do sedaj zbranih podatkih odgovorilo nad 34% vprašalcev, je zelo pozitiven in je vzvalovil javno versko mnenje na Primorskem. Vprašalnik je pripomoček pri iskanju nove podobe primorskega vernika. Že sedaj lahko začrtamo nekaj glavnih značilnosti te nove pobude. Po obdobju bolj ali manj pasivnega verskega življenja v povojnem času in po sedanjem navajanju na demokracijo v slovenski družbi, naj bi se verniki vrnil k pravim virom in vrednotam evangeljskega krščanstva. To zahteva za naš čas in prostor zavzetega kristjana, soodgovornega tako v Cerkvi kot v družbi. Potreben je pogovor z vsemi, tudi z drugače mislečimi, in potem pogumno življenje iz tistega, kar kdo veruje. Ponuditi je treba konkretne rešitve: za družino, mlade, brezposelne, zapostavljene. Ali bomo to novo podobo tudi uresničili? To je v veliki meri odvisno prav od vsakega člana Cerkve na Primorskem in drugod po Sloveniji. Če bo to telo živo in dejavno, bo tudi prepričljivo in bo v primorski prostor prinašalo življenje. Če je bil primorski vernik in je bila Cerkve na Primorskem v preteklosti živa, zakaj ne bi v boljših materialnih in družbenih razmerah, bila živa tudi danes in jutri?"

su Noeta in nazadnje je tudi Kristus po krstu prebil 40 dni v puščavi na nekakšnih duhovnih vajah, preden je nastopil v javnosti. Še in še bi lahko naštevali, a bo menda tole dovolj za razumevanje, zakaj ravno štiridesetdanski postni čas pred Veliko nočjo. Menda je celo izračunano, da je tudi Jezus Kristus v grobu prebil 40 ur; prav zato da so tudi nekoč vztrajali pri štiridesetnem češčenju, ki ga danes poznamo kot celodnevno češčenje - pa še to smo skrajšali na nekaj ur. Če z eno samo besedo povzamem vse, ostane število 40 le še simbolično število, vendar posvečeno. Tako nekakole: kakor število 13 prinaša nesrečo, število 40 prinaša blagoslov. Prav zato so ga že davni kristjani privzeli v štiridesetdanski post kot izraz za duhovne vaje pred Veliko nočjo, kakor so pač izraelski rodovi ali plemena potrebovali 40 let na poti v Obljubljeno deželo, vendar ne več kot kakšna drhal, marveč kot narod, izgrajeno ljudstvo, ki se je v tistem času (okoli leta 1250 pr. Kr.) na vsem Zelenem planetu kot edino prečiščeno pogodilo z edinim Bogom Jahvejem. Tako se je Bog Izraelcem sam predstavil. Skozi to lupo, skozi to povečevalno steklo kaže gledati tudi na krščanskih 40 postnih dni.

DAJJE

SVETNIK TEDNA

16. APRILA

SILVESTER ČUK

BERNARDKA LURŠKA

Rojstni kraj tega dekleta, ki ni iskala svoje slave, ampak je pred njo bežala, je mesto Lurd pod Pireneji v Franciji. Zaslovelo je po najbolj obiskani Marijini božji poti na svetu. Vsako leto se zgrinja tja okoli štiri milijone romarjev z vsega sveta.

Tam se je od 11. februarja do 11. julija 1853 Bernardki Soubirous, pastirici iz mestne okolice, osemnajstkrat prikazala Marija. Preprosto dekle so razglasili za sanjarko in lažničko, preganjala sta jo cerkvena in svetna oblast. Ona pa je ostala mirna. Povedala je le to, kar je videla in kar ji je Gospa, s katero je med prikazani govorela, naročila. Na kraju prikazovanj ob reki Gavi je privrel čudežni studenec, kmalu je tam zrasla cerkev.

Med romarji, ki hite v Lurd, je letno nad 40.000 bolnikov. Zelo stroge zdravniške komisije so vsako leto priče nad 30 primerom ozdravljenj, ki jih medicinska znanost ne more razložiti. Doslej je takih ozdravljenj bilo nad 5000. Cerkev pa jih je kot čudeže priznala le 60. Največji lurški čudež je, da mnogi težki bolniki na tem milostnem kraju najdejo vedrino in smisel svojega trpljenja.

Bernardka Soubirous, ki jo poznamo kot Bernardko Lurško, se je rodila 7. januarja 1844 kot najstarejša od šestih otrok v družini mlinarja brez stalnega zaslužka. Stanovali so v služnih prostorih nekdanje jetnišnice. Bili so večkrat lačni kot siti, zato so bili otroci bolehniki. Bernardka si je nakopala nadubo, ki jo je mučila vse življenje.

Bernardkina velika zgodovinska naloga se je začela 11. februarja 1858, ko je šla s sestro in prijateljico nabirat suhljad na obrežje reke

Gave. Prikazala se ji je Marija. Nebeška Gospa je štirinajstletni deklici obljubila, da jo bo naredila srečno ne na tem, ampak na onem svetu. Po več prikazanjih se ji je predstavila kot "Brezmadežno spočetje". Prosila jo je, naj moli za grešnike in dela pokoro zanje. Pri enem zadnjih prikazanj ji je naročila: "Pojdi in povej duhovnikom, da hočem, naj sezidajo na tem kraju kapelo." Duhovniki Bernardki glede prikazovanj niso verjeli, imeli so jo za lažničko. Nastavljali so ji pasti, kako bi jo ujeli v besedi; ona pa se ni dala zmeti, vedno je bila z vsemi potrpežljiva in obzirna. Tako so počasi vsi spoznali, da je vse njeno pripovedovanje pristno in da si nič ne izmišlja.

Njena največja želja je bila, da bi se pred ljudmi skri-la. Ko ji je bilo 24 let, je bila sprejeta v samostan usmiljenih sester v Neversu daleč proč od Lurda. Predstojnica jo je postavljala in poniževala, Bernardka pa se ni prav nič hudovala. Ni se ponášala s tem, da se ji je prikazovala Marija, imela se je za "božjo metlo", ki je izpolnila svojo nalogo in jo lahko odločijo v kot. Vedno bolj je zorela v spoznanju, da na tem svetu ni nič bolj potrebno kot živeti v skladu z resnico, da človek sam od sebe nič ne zmore, vse, kar ima, je božji dar. Mnogokrat je bila bolna. Zadnje tedne svojega življenja je hudo trpela. Umrla je 16. aprila 1879 v Neversu. Za svetnico je bila razglašena 8. decembra 1933 in njen god se obhaja na obletnico njene smrti - rojstva za nebesa.

O sv. Bernardki in Lurdu je bilo napisanih veliko knjig. Posebno znan je roman pisatelja Franza Werfla Bernardkina pesem, ki je bil prenesen tudi na filmsko platno.

Veliki teden na Radiu Ognjišče bo postno in velikonočno obarvan. Radijski program bi prilagojen dogodkom, ki se jih v teh dneh spominjam. Iz koprškega studia bo v četrtek, ob 17.15, popotniška oddaja Naš mali svet, v kateri si bomo "ogledali" Jeruzalem. Kakšni so danes kraji, kjer je bil križev pot, kaj je ostalo od Kalvarije, kakšen izgleda danes Jezusov grob; vse o tem v oddaji Naš mali svet.

Radio Ognjišče lahko poslušate na Ukv frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst).

Svetopisemskih "40" in štiridesetdanski post (1)

OTMAR ČRNILOGAR

Število štirideset je tako v Stari kakor v Novi zavezi moč srečati tako rekoč na vsakem koraku. Vendar tega števila ne smemo jemati dobesedno, "knjigovodsko", marveč simbolično. To število so namreč Semiti, med katere štejemo tudi Izraelce, uporabljali kot izraz za nekaj popolnega; nekako tako, kakor pri nas gospodar, ki zgradi novo poslopje, na vrh strehe postavi smreko ali bor kot simbolično znamenje, da je zgradba vsaj pod streho; pa je zgradba ali borček z gradnjo smrekica ali borček v gradnjo nimata prav nič opraviti. V SP je še nekaj t.i. posvečenih števil: število 3, število 7, število 12 in tako dalje. A vrnimo se k našemu številu "40".

Izraelci so po Sinaju tavalili kar 40 let! Pa bi bili lahko iz Egipta prišli v Obljubljeno deželo vsaj v štirinajstih dneh. Čemu torej 40 let, ko so pa tisti, ki so iz Egipta odšli pri štiridesetih, v Obljubljeno Palestino prišli šele pri osemdesetih - če so na cilj sploh prišli.

Učenjaki pravijo, da je bila ta dolga doba potrebna zato, da se je dvanaest Jakobovih

plemen v 40 letih vendarle oblikovalo v narod, da so posamezni "šejki" - Jakobovi sinovi - končno le dojeli, da spadajo skupaj, da so en narod. Šele po "forsiranju Rdečega morja" da so se zavedeli, da so ena nacija, da bodo ustvarili državo, da ne bodo več nekakšni brezdomski beduini, marveč dobili svojo domovino.

Še več. Bogsigavedi kako je izgledala vera dvanajstih Jakobovih klanov; ali so bili sploh res vsi v egiptovski sužnosti? Ali niso morda na začetku izhoda še mnogi verovali v egiptovske kače in bike in šakale?

Da bi se vse te verske navlake otrebili, je bilo treba 40 sinajskih let, in sicer v puščavi. Za Izrael je bil potreben daljši čas, čas zorenja v enoten narod, morda tudi zorenja iz mnogoboštva v enoboštvo. Ne v Egiptu, marveč na Sinaju so izvedeli, da je Bog eden in naj nimajo drugih bogov razen enega: "Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te izpeljal iz egiptovske dežele in hiše sužnosti. Ne imej drugih bogov poleg mene." (2 Mz 20,2).

Mozesove knjige kdo res lahko prebira kakor pustolov-

ščine Karla Maya, toda tako jih bo bral samo kratkoumen bravec. In če je v takem bravcu še ščepec hudobije, se bo kajpada iz Mojzesovih knjig norčeval.

Toda doba tistih 40 let Sinaja ni bila nikakršna pustolovščina, marveč dolge duhovne vaje, katerih voditelj je bil sam Bog. V tistih 40 letih je Bog preobrazil 12 Izraelovih plemen v svoje ljudstvo. Na potovanju od Gošena v Egiptu do gore Nebo na vzhodnem bregu Jordana je Izrael opravil štiridesetletne duhovne vaje; iz brezimnih beduinastih plemen je postal enotno božje ljudstvo. Ne v Egiptu, ampak šele na Sinaju je Izrael prejel in tudi sprejel Božjo ustavo, Božjo zakonodajo. In ko so bile dolge duhovne vaje končane - ali pa so res trajale natančno 40 let, bogvedi, tudi vodja duhovnih vaj Mojzes ni bil več potreben. Z gore Nebo je še lahko pogledal v Obljubljeno deželo, v današnje Palestino, a je na isti gori tudi umrl, saj je svoje poslanstvo opravil.

Pa v Svetem pismu še srečujemo število štirideset:

- 40 let so bili Izraelci podložni Filistejcem;

- 40 dni se je Mojzes z Bogom "pogovarjal" na gori Sinaj;

- 40 dni in 40 noči je deževalo med vesoljnim potopom v ča-

TOPLO PISMO IZ MRZLEGA TOKIA

VLADIMIR KOS

Že dvakrat je letos snežilo v Tokiu in pesimisti prerokujejo vsaj še en naval iz sibirskih in kitajskih pustinj. (...) Kljub tokijskemu mrazu je to pismo toplo od iskrenega priznanja Novemu glasu: časopisno učinkovito izvaja svoje poslanstvo, kot ga za vse kristjanje očrtuje z novim poudarkom Drugi vatikanski zbor: "Vsak kristjan bi se moral zavedati svojega čisto posebnega in osebnega poslanstva v političnem občestvu. Iz tega poslanstva mora izvirati vsem vidna in vzorna predanost izboljšanju občestva; za to izboljšanje se mora kristjan čutiti ne le zadolženega, ampak tudi zmožnega doprinosna. Tako lahko kristjani na praktičen način pokažejo, kako se da javna oblast spravljati v skladno celoto s svobodo, osebna iniciativa s spoštovanjem vezi, ki omogočajo občestvo, in nujno potrebna enotnost z blagodejno raznolikostjo." (Odlok *Gaudium et spes*, odl. 75). Obča blaginja ali blaginja občestva pomeni konkretno blaginjo slovenske manjšine v Italiji; pomeni pa

tudi povezanost z matično Slovenijo in s Slovenijo v ostalem svetu. Blaginji italijanske in slovenske države sta po načelu medčloveške odvisnosti - povezani z blaginjo Evrope in blaginjami ostanega sveta. Tudi s tega vidika je Novi glas informativen, posebno s svojim komentarjem. Kdor bi dvomil o povezanosti blaginje sveta, naj priključuje v spomin finančno-borzni polom l.

1929 na newyorški Wall Street: cel svet je od njega trpel; nekateri zgodovinarji so resnega mnenja, da je bil - do neke mere - odgovoren tudi za 2. svetovno vojno. Skoraj 70 let po tistem polomu je svet še bolj povezan kot prej; vsaj na področju znanosti, tehnike in gospodarstva, ker je tem področjem - bolj kot ostalim - uspelo premagati takšne človeške slabosti, kot so npr. ideologija, slab čustven odnos do stvari in lakomnost.

Hvaležen sem Novemu glasu ne le zato, ker me redno obiskuje - in tu se zahvalim neznanemu dobrotniku, ki zame plačuje časopis in poštnino: Bog povni! - ampak tudi zato, da me pošteno seznanja s spremembami, ki lahko odločilno vplivajo na sodbo, ki jih življenje zahteva. Kako težko si je ob neznanju konkretnih okoliščin ustvariti pravo sodbo, naj ponazorim z naslednjim dogodkom, ki se je odigral na koncu vojne 1945 na otoku Šikoku (po naše pisano). Ameriške zasedbene oblasti so obsodile na smrt Japonca, člana japonskih vojaških enot, in sicer na podlagi ene same japonske besede, za katero naj bi bil brez dvoma odgovoren v zvezi z vrsto dogajanj. Ameriški vojaški sodnik se je sicer poslužil Amerikanca, veččega japonščine, a v poteku procesa se je pojavil resen dvom o pomenu te ene same besede. Poklicali so na pomoč (že nekaj let mojega prijatelja) gospoda S. Dresserja, sina angleškega očeta in japonske matere, ki je bil večš tudi japonskega dialekta na otoku Šikoku, nedaleč od Dresserjevega rojstnega mesta. Ta je vojaškemu sodniku brez oklevanja razložil resnični pomen tiste ene usodne besede, čisto drugačen od onega v normalni tokijski rabi. Japonškemu vojaku so vrnili svobodo. (Otok Šikoku se šele zdaj, po več kot 50 povojnih letih, razvija v del omrežja, turistično lahko dostopnega).

Zgodovinski članki, s katerimi razkriva Primorsko, se mi zdijo zares dragoceni. Po svoji tehtnosti presegajo dnevno ali tedensko poročanje in zadobijo bolj trajen ali revialen značaj, vredni, da si

jih shranimo. V enako vrednotenje z veseljem uvrščam tudi prenekateri članek o ustvarjanju in ustvarjalcih na različnih področjih umetnosti.

Koledar ob pisalnem stroju kaže 22. januar. Čez nekaj dni bo praznik sv. Frančiška Saleškega, priprošnjika tudi katoliških piscev in časnikarjev. Tudi letos ga bom obiskal s prošnjo za blagoslov vsem tozadnevni slovenskim ustvarjalcem, posebno pri Novem glasu. Ta namreč opravlja izredno narodno poslanstvo; med drugim skrbi za lepo slovensko besedo. Naš svetnik Anton Martin Slomšek je leta 1859 tole zapisal: "Prva tvoja domovina je ljuba materna dežela, prevseli kraj, kjer je tvoja zibka stala... Pomagaj svojemu kraju, v katerem si doma, kakorkoli zmoreš, da bo lepši in lepše prebivališče prave sreče in zadovoljnosti. Ne sramuj se svojega ljudstva, ki je tvojega naroda, in svojega jezika ne pozabi, ki so ga tebe tvojiljuba mati naučili. Beseda materina je živo znamenje ljubezni materine; kdor to znamenje zataji, matere vreden ni." (V. Škafer, J. Emeršič: *Slomškovo berilo*, Mohorjeva, Celje 1991, stran 107-108). In leta 1885: "Mi / slovenščino za mizo posadimo in jo počastimo, kakor svojo milo mater s tem, da se bomo radi v slovenski besedi pogovarjali, slovensko besedo na svojih shodih povzdigovali... Veliko ima slovenščina prijateljev..., pa večidel le v besedi, ne v dejanju!... / Ljubimo / svojo besedo materno... iz čiste ljubezni do Boga in pa do svojega roda!... / Prosim, / ne pozabite, da je to sporočilo lahko poslednje sporočilo vašega starega škofa - Slovenca." (Istotam, str. 175). (...)

Prisrčno Vas pozdravlja Vaš vdani daljnovzhodni bralec: Novoga glasa.

S 3. STRANI

OSTATI MORAMO VELIKI IN VIZIONARSKI OPTIMISTI...

Stekla je sinoda slovenske Cerkve. Ob papeževem obisku so se ušтели tisti, ki so menili, da bo iz Slovenije odšel razočaran. Sicer v našem vsakdanu večje število slovenskih kristjanov svoje življenje ločuje na držvo znotraj množice v javnosti od pobožnosti znotraj bogoslužnih prostorov. Kako to ločevanje preseči in obenem pri odraslih zbuditi vest, da z odgovorno osebno držvo mlajšim dajo zgled?

Napoved sinode Cerkve na Slovenskem je v meni izzvala globok vzdih olajšanja.

ZA VELIKO NOČ TRADICIONALNE JEDI NA NAŠIH MIZAH

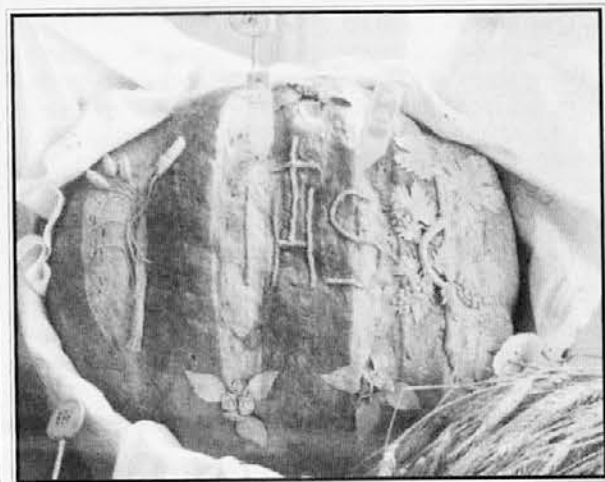
MED PIRHI IN ŽEGNOM

MARJAN DROBEŽ

Velika noč se je že od nekdaj vedno praznovala najbolj slovesno med vsemi verskimi prazniki, saj so bile oz. so naše mize po štiridesetdnevem postu spet bogato obložene.

Jedi, ki jih verniki, a tudi tisti, ki so drugačnih nazorov, vendar pa spoštljivi do katoliške Cerkve, v teh prazničnih dneh prinesejo na mizo, imajo dolgo tradicijo in so daljnega izvora. V Sloveniji pa tudi pri nas v Italiji, npr. skrbno negujejo tradicijo barvanja pirhov, ki so najbolj značilna jed in simbol Velike noči. Ta obred je močno razvit tudi drugod po svetu. Prvi zapisi o pirhah izhajajo že iz 14. stoletja. Sicer pa je jajce indoevropski pomladni simbol in ga krščanstvo uporablja za simbol Kristusovega vstajenja.

Kljub temu da je praznovanje Velike noči v Sloveniji po drugi svetovni vojni nekoliko zamrlo, a docela nikoli, še vedno velja, da se za ta praznik postavijo na mizo kuhana šunka, jajca, hren in potica. Vsaka jed ima svoj pomen, zato njihovi pripravi namenja veliko pozornost. Po izročilu iz Pomurja pomeni meso, ki ga najprej položijo v lepo okrašeno košaro, Jezusovo telo, pirhi simbolizirajo vstajenje, hren pa Jezusovo trpljenje in žeblje, s katerimi je bil pribit na križu. Na Ptujskem polju beli, neobarvani pirhi, imenovani pisanke, simbolizirajo grob, iz katerega je vstal Kristus. Podobne pomene in obrazložitve imajo tudi jedi, ki jih za Veliko noč pripravljajo drugod v Sloveniji. Na Reki na Dolenjskem, denimo, rumeni pirhi pomenijo

Gospodinje v teh dneh pripravljajo velikonočne dobrote, med temi ima poleg drugih jedi ponovno osrednjo vlogo - kot že za Božič - kruh. V soboto bodo v cerkvah blagoslavljali velikonočne jedi, kar je tudi že zelo star običaj oz. del ljudskega izročila. Ponekod na podeželju se priprave na praznična jedila začnejo s sejanjem moke, tolčenjem orehov za potico in s kuhanjem rdeče pražiljke za barvanje pirhov.

žolč, ki ga je moral Kristus pokusiti. O pripravi velikonočnih jedi ali žegna na Gorenjskem je pisal tudi Fran Saleški Finžgar.

Zanimivo je, da žegna ne poznajo v delu slovenske Istre, saj tam raznaša cerkovnik po župniji oblate, te pa potem duhovnik blagoslavlja po hišah. Tržačani, čedalje bolj pa tudi Goričani, si velikonočnih jedi ne morejo predstavljati brez pinc, to je posebno odišavljenega kruha, presmeča (kolač z nadevom) ter meniha (kite s pirhi). Na Tržaškem sodijo k žegnu tudi "žuca" iz prekuhanih svinjskih uhljev, nog in glave, pa pršut in seveda pirhi.

Iz zapisov Janeza Vajkarda Valvasorja izhaja, da je kranjski žegen v 17. stoletju vseboval prekajeno slanino, osoljeno govedino, kuhana jajca in kolač, ki je moral biti spečen iz bele moke. Nadev je vseboval še nekaj vina, sladkorja in rozin. Sicer pa se jedila, ki so jih Slovenci nosili blagosloviti v času Valvasorja, do današnjih dni niso bistveno spremenila.

K velikonočnim jedem spadajo tudi vina. Na Primorskem so to vina vrste rosé, rebula, tokaj in laški rizling. Če slovenske gospodinje kuhajo z vinom, isto vino ponudijo tudi k jedi. Kuhana šunka bo dobila pravi okus ob cvičku, modri frankinji in refošku. Vina sodijo tudi k ribam, sladcam in k sirom, ki so tudi del prazničnih jedilnikov ob Veliki noči pri Slovencih.

Veselo in blagoslovljeno Veliko noč z željo, da bi Slovenci v Italiji presegli negativno dediščino preteklosti in zaživel v novi slogi.

SLOVENSKA SKUPNOST

Veselo Veliko noč želimo celotni manjšinski skupnosti v upanju, da bomo še oplemenitili značaj medsebojnega sodelovanja.

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

Voščimo blagoslovljene velikonočne praznike

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE Gorica

ZBOR HRAST SKLENIL KONCERTNO SEZONO SCGV KOMEL

SOBOTNA NOČ

BRUNA PERTOT

*Bila je čudna noč sobotna noč,
bila je taka že nekoč
pod tisto zvezdo velikanko z vlečko,
ki je sijala v Ribí.*

*Omamil Janeza je sen
pod starim terebintom.
Marija je bedela sama
in ni mogla spati
in pestovala novo suknjo zanj,
iz slanih solz in bele volne tkano
za na pot k Očetu:
kako bo hiša zazijala prazna,
kako bo tih in tuj zdaj dom
v Nazaretu!*

*In kakšen bo, kako bo z Njim,
ko je šlo skozenj tistole trpljenje?
O, tiho, tiho, tiho,
zdaj je tisti čas, ko premaguje smrt
in spet se vrača vanj življenje.*

*Pogledovala je v sobo oznanjenja
in spet, drhteča, postajala pred vrati,
kar je notranjost hiše zablestela,
kot bi od ognja belega gorela
in On jo je poklical: "Mati!"*

*To niso bile sanje, ni bil duh,
to je bil Sin, oblečen v svetlobo,
in sédel je za mizo kakor vedno
in dvignil k sebi zanj
pripravljen kruh,
ga blagoslovil in pričel lomiti.
Spustil suknjo je na tla, Marija,
in ni se mogla premakniti,
ni smela svetih ran se dotakniti,
zato je padla predenj in ga molila.*

*A On jo je posedel k sebi:
nihče ni slišal, kaj ji je naročal,
kaj sta do zore tiho se menila.*

Tedaj je vstal in šel v Galilejo.

"To je že vstali Kristus, ki se dviga v nebo. Je že Odrešenik, ki je odrešil človeka smrti, ker je vstal od mrtvih." (Stane Jarm, kipar; iz Ognjišča 4/98)

V NEPREMAGLJIVI
NADI
SE RADUJEMO

VLADIMIR KOS

*Morjé, o morjé,
ki zemljó vso objemaš
z rokami prozorne, vesele luči -
posodi mi jo,
da prislubnejo dvema:
Jezus od mrtvih je vstal! In živi!*

*Goré, o goré,
ve celin spremljevalke -
razlóg posodite mi trajnosti dob:
da znova prestrežejo radio slušalke
novico to:
prazen je Jezusov grob!*

*Nebo, o nebo,
ki se vdilj razprostiraš,
da pesmi na zraka perutih leté -
posodi mi zvočnost,
da svetlu zasvira:
naš Jezus se vrnil je s smrtne temé!*

*Poljé, o poljé,
zeleneče pomladi,
s prstjo, ki v njej zadnji je listič strohnel -
zasij še ti!*

*V nepremagljivi se nadi radujemo:
Jezus iz groba je vzšel!*

PESEM VEDRE ZVOČNOSTI

DANIJEL DEVETAK

Celovečerni koncert mešana pevskega zbora Hrast iz Doberdoba, ki ga je v soboto, 4. aprila, v cerkvi sv. Ignacija na Travniku priredil Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice v sodelovanju z Glasbeno matico, je sklenil letošnjo koncertno sezono goriškega glasbenega središča.

Zbor Hrast, ki ga od leta 1985 vodi Hilarij Lavrenčič, deluje v okviru krajevnega doberdobskega društva že več desetletij, njegovi začetki pa segajo v sam predvojni čas. Predvsem v zadnjih letih pa dosega zbor s svojim resnim in strokovnim delom ter z iskanjem čim bolj popolnega in zlahtnega petja zavidljive uspehe ne samo na Goriškem, ampak tudi v širšem prostoru. Spomnimo vsaj na veliki uspeh, ki ga je zbor žel na lanskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru, kjer je poleg zlate plakete in prvega mesta v kategoriji mešanih zborov prejel še vrsto priznanj. Prvo nagrado je nedavno prejel tudi na tekmovanju radijskih posnetkov Primorska poje za leto 1997.

Velike kakovostne sposobnosti, znaten dinamični razpon in neizčrpno vokalno energijo je zbor Hrast pokazal tudi na koncertu v Gorici prejšnjega so-

FOTO BUMBACA

boto, kjer je z bogatim sporedom skladb romantičnega in postromantičnega obdobja ter sodobnih ustvarjalcev ponudil občinstvu, ki je napolnilo veliko cerkev sv. Ignacija, poln glasbeni užitek. Koncert je uvedla čudovita Rahmaninova molitev Bogorodice djevo, radujsja iz slavnih Večernic; s silo in močjo skladbe nas je zbor prepričal o tem, da je glasba v pravoslavni liturgiji res nekaj veličastnega, kar srce napolni s čutom za "sveto". Nato je zbor zapel Mendelssohnov osemglasni motet pa še Brucknerjev Graduale, ki na klasični obliki moteta preizkuša nove harmonske prvine. Po Durufleje-

vem Ubi caritas, ki spaja gregorijanski koral s sodobnimi harmonskimi prijemi, smo slišali Thompsonovo Alleluio, spoj klasičnih in modernih harmonskih kanonov. Sledile so slovenske skladbe, med temi kot prva Vrabčev Rdeč zaton, znani Pahorjev Oče naš hlapca Jerneja na besedilo Ivana Cankarja, v madrigalističnem slogu, in tri skladbe Stanka Jericija: njegova zgodnja stvaritev Pesnikova molitev, impresionistična Maria, Mater gratiae in sodobnejša Moj greh, polna drznih prijemov in disonančnih akordov, ki izražajo skladateljevo iskreno trpkost in neposredno izpovednost. Naj še povemo, da je

TERSKI TOPONIMI
IN ČLOVEK POD
MERKUJEVIM
MIKROSKOPOM

ERIKA JAZBAR

Konec prejšnjega leta so v cerkvi v Zavarhu (občina Bardo) uradno predstavili zadnje znanstveno delo zamejskega slavista Pavleta Merkuja z naslovom *La toponomastica nell'Alta Val Torre*. Knjigo je izdala občina Bardo s sodelovanjem Gorske skupnosti Nadiških dolin. Študija na 250 straneh predstavlja nekakšno sintezo Merkujevega tridesetletnega raziskovalnega dela. Svoje slavistično zanimanje je Merku v vseh teh letih upravljal predvsem v raziskovanju terskega narečja ter v vrednotenju najširšega kulturnega bogastva naše zemlje, in sicer od odkrivanja in preučevanja še neobjavljenih tekstov iz preteklosti do sodobnih pričevanj ljudskega izročila in ustvarjalnosti narečnih pesnikov; Merkujevi znanstveni spisi o Benečiji in Reziji ter njuni kulturi grede od ocen in poročil do dialektoloških del, raztresenih v desetih člankov in razprav.

Študija o toponomastiki terskega narečja, omejenega predvsem na jezikovno tradicijo občine Bardo, pa je prava znanstvena publikacija, ki jezikovno, etimološko, zgodovinsko in etnografsko razlaga, analizira in secira makrotoponime, idronime in oronime, ki so značilni za to zemljo in njen dialekt. Na prvih straneh lahko preberemo pristrane uvodne besede, ki jih je napisal župan občine Bardo Maurizio Mizza. Izrazil je zado-

ščanje nad izidom take publikacije, ki skriva v razlagi krajevnih imen jezikovno bogastvo terskega narečja in njegovih ljudi. Toponimi so namreč tesno povezani s stoletnim življenjem slovenskega človeka na tem za Slovane najzahodnejšem predelu evropske celine in odražajo s svojo konzervativnostjo značaj, zgodovinske trenutke, ključne družbene momente ter stare poklice našega človeka, ki tu živi že od prvega

tisočletja, obenem pa tudi razvoj slovenskega jezika oz. dialekta, ki iz njega izhaja. Z namenom ohranjanja zgodovinske ljudske tradicije, ki se v zadnjih generacijah prehitro izgublja, je občinska uprava omogočila in podprla izid znanstvenega dela.

V krajšem uvodu nam avtor predstavi znanstveno pomembnost toponimov, saj ohranjajo slednji skozi stoletja dragoceno zgodovinsko pričevanje o ljudeh, ki so v teh krajih živeli, ter o jeziku, ki se diahronično spreminja, izgublja nekatere specifične izraze in se odpira sosednjim idiomom oz. se prilagaja vedno novi družbeni realnosti.

Na predstavitvenem večeru je župan Mizza opisal Merkuja kot potrpežljivega gospoda, ki je pred tridesetimi leti začel

slednja naletela na lanskem tekmovanju v Mariboru na posebno zanimanje in je zboru tudi prinesla srečo. Sploh lahko ugotovimo, da je zbor Hrast eden redkih, ki ima poseben posluš za goriškega, verjetno premalo cenjenega, skladatelja Jericija, ki je bil pred kratkim sprejet v Društvo slovenskih skladateljev in bo letos slavil 70-letnico svojega življenja.

V drugem delu koncerta je zbor sicer z lahkotnostjo in energijo zapel več priredb slovenskih ljudskih skladb avtorjev, kot so Vremšak, Srebotnjak, Slosar in Merku. Pod poltemnimi baročnimi oboki goriške cerkve, prepojene s kadiplom in resnimi freskami, pa so bile verjetno bolj "doma" nabožne kot ljudske skladbe...

Za dodatek je zbor, ki mu akustika ni bila najbolj naklonjena, nagradil toplo ploskanje občinstva z znano Merkujevo *Njen čeva iti gna*, končal pa je z res lepo priredbo dirigenta Lavrenčiča *Ljudske Kje so tiste stezice*. Slišali smo torej zbor v glavnem mlajših, vedrih in svežih pevcev, ki na zanesljivem temelju tega, kar je bilo pred njimi, dosledno rastejo v trdno in mogočno glasbeno telo - pravi "hrast". Zboru in res zaslužnemu zborovodji Hilariju Lavrenčiču, glavi telesa, želimo še veliko uspehov doma in po svetu. Naj še naprej vetri naš zamejski prostor in nosi naš najlepši glas daleč naokrog.

PRIMORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI

V občinski dvorani v Špetru Slovenov (ki nosi že ob vhodu v kraj lep dvojezični napis z beneškim Špietar) so potekali v dneh 2. in 3. aprila letos tradicionalni Primorski slovenistični dnevi, ki jih prireja Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm. Pokrovitelj zborovanja je bila Gorska skupnost Nadiških dolin. Ob robu posveta so priredili tudi zanimivo razstavo publikacij v Beneški galeriji in kulturni večer z domačimi ustvarjalci.

Sam posvet je bil zelo zanimiv in na sporedu je bilo veliko predavanj z jezikoslovno, književno ali splošno kulturno tematiko. Prednost je imela domača oz. splošno primorska stvarnost, kar je tudi prav. V tem kratkem zapisu seveda ne moremo naštetih vseh predavateljev in obravnavanih tem, omenili

bomo le nekatere značilnejše posege. O rezijanski jezikovni podobi je govorila Liliana Spinazzi Monai. Slovenščino v Trstu v 19. stoletju je obravnaval Peter Rustja. Majda Kaučič Baša je govorila o slovenskem jeziku na mešanem področju. Furlanski raziskovalec Robert Dapit je v lepi slovenščini govoril o izrazu rezijanskega sveta. Giorgio Banchig je pregledal zanimive slovenske pridige iz landarskega arhiva. O usodi Bevkovega *Kaplana Martina Čedermaca* je spregovoril Silvio Fatur. Lujka Bratuž je osvetlila malo znan lik in usodo proteštvalca Petra Kupljenika v Budalovi literarni obdelavi. Jole Namor je prikazala bogato periodično in knjižno bero v Benečiji. Anita Bergnach je pregledala pesniško ustvarjanje mlajše generacije v Nadiških dolinah. Bre-

da Pogorelec se je zaustavila ob Ivanu Trinku in slovenskem knjižnem jeziku v Beneški Sloveniji.

Ob koncu posveta so udeleženci obiskali Landarsko jamo, obiskali pa so med drugim tudi grob znanega duhovnika - Čedermaca Antona Cuffola.

Res primerno je, da so letošnji slovenistični dnevi potekali prav v videmski pokrajini in posebno v Beneški Sloveniji. Pomembna je bila tudi udeležba vidnih slovenskih slavistov od Ljubljane, Maribora do Celovca in našega zamejskega. S tem je nedvomno tudi poudarjena vloga zahodnega slovenskega ozemlja, ki je po svoje zelo izvorno in bogato tako v jezikoslovnem kot literarnem smislu. Prihodnji posvet bo drugo leto v Novi Gorici.

AB

RETROSPEKTIVA ŽIVKA I. MARUŠIČA
V LJUBLJANSKI MODERNI GALERIJSLIKA JE MRTVA,
NAJ ŽIVI SLIKA!

KLARA KRAPEŽ

Ne zgodi se prav pogosto, da slikar že pri svojih 54-ih letih doživi retrospektivo ustvarjalnega opusa, je pa tudi to mogoče. Vzroki za takšne odločitve so najbrž različni, vsekakor pa se pričakuje, da so tehni. Kaj je najbolj vplivalo na takšno odločitev pri razstavi Živka I. Marušiča, niti ni najbolj pomembno, veliko bolj razveseljivo je dejstvo, da si je v Ljubljani znova mogoče ogledati njegova dela in tako spremeljati ter spoznati avtorjevo iskanje, ustvarjalno pot.

Skupno nekaj več kot 60 slik je z naslovom *Slika je mrtva - naj živi slika!* na ogled v Moderni galeriji. Avtor je v izbor vključil tako dela na platnu kot tudi na pak papirju. Opazna je razlika pri umetniškem izpovedovanju po letu 1980 oz. 1982, ko je nastala slika *Korinadoli*. Umetnik je takrat predstavil t.i. sveže slike - *pittura fresche*, kar je obenem vplivalo na izraz avtentične izkušnje slovenske nove podobe. Že v času pred tem pa je slikar naredil še en bistven premik. Namesto oljnatih barv je po vzoru Bonnard začel uporabljati vosek in olje, pozneje pa je to skrčil celo samo na pigmente in vosek. Tako je dosegel izrazitost barv, kar je potrdil tudi z besedami, da želi pri opazovalcu vzbuditi predvsem občutek za barve in ne tega, da se sprašuje, kaj slike predstavljajo ter kakšno obliko imajo. Marušič je kot eden vidnejših predstavnikov nove podobe v domačem prostoru vnašal novo izkušnjo ustvarjalcev v tujini, obenem pa ostajal samosvoj v izrazu in iskanju novega. Likovni kritik Andrej Medved ga je označil celo kot avtorja vrste iznajdb v likovni umetnosti.

Živko Marušič, ki se je rodil v italijanskem Colornu blizu Parme, je slikarstvo študiral v Benetkah in Ljubljani. V zad-

njem obdobju je prevzel še hčerino ime Ira, saj je lastnemu ustvarjanju dodal novo razsežnost likovnega izraza. Pri nastajanju njegovih del sodeluje namreč tudi njegova zdaj 7-letna hčerka. Za Marušiča tako značilne stvaritve, ki so iz horizontalne perspektive prešle v vertikalno, so z otroškim izražanjem odprle še druge možnosti ustvarjanja. Opazovalec spozna odnos slikarja kot avtorja in očeta, na drugi strani pa njegov dialog s hčerko, otrokom, ki pravzaprav ni umetnik po izobrazbi. Sooblikovanje intimnega odnosa prehaja v zunanji dialog ne le dveh ustvarjalcev, ampak tudi še tretjega opazovalca.

Razstavljena dela Živka I. Marušiča v prostorih Moderne galerije v Ljubljani izvenijo dokaj optimistično, čeprav je potrebno pri tem opozoriti na precej slabo osvetlitev slik. Kljub velikim formatom, ki so tako značilni za avtorja, deluje galerijski prostori hladno in človek ima občutek, kot da v njih manjka duh umetnosti. Vsekakor pa je ob tem potrebno še posebej poudariti realizacijo razstave, saj so prve želje in prizadevanja ostala skorajda brez rezultatov. Žalostno pri vsem tem je dejstvo, da vzrok za takšno dogajanje tokrat niso bila finančna sredstva, ampak predvsem premalo posluha in upoštevanje svobode do avtorja. Moderna galerija je po precej napornih prizadevanjih s svojo ekipo in korektnim obnašanjem vendarle dosegla postavitev, za kar se je instituciji slikar Marušič v svojih izjavah tudi zahvalil, graja pa bi bila na mestu za nekoga drugega, a to je že stvar druge zgodbe in ne tega članka.

Slike Živka I. Marušiča, naslovljene *Slika je mrtva - naj živi slika!*, bodo v Moderni galeriji Ljubljana na ogled do 2. junija.

Svetost pomladi, 1990,
olje na platnu

POPRAVEK

V prejšnji številki Novega glasa je na sedmi strani v članku *Fotografija - večnosti iztrgan trenutek*, prišlo do napake pri imenovanju fotografa. Pravilno ime in priimek se glasita **Borut Krajnc**. Bralcem in fotografu se za napako opravičujemo.

PRAZNIČNA
8. ŠTEVILKA
PASTIRČKA

NADA PERTOT

Mesec je spet naokrog in male pa tudi velike bralce je ponovno obiskal Pastirček. Ker Velika noč že trka na duri, so tudi Pastirčkove strani praznično odete. Na prvi strani nas pesem Ljubke Šorli *V blaženo jutro* opozarja, da se je vsa narava že prebudila in slavi Gospodovo vstajenje.

Nataša je okrasila pirhe, vi, otroci, jih boste pa uredili po dvojicah in dopolnili tudi spis *Praznik ljubezni Zore Saksida*. Najmlajši bodo pobavali piščančka, mamice pa jim bodo prebrale pogovor med dedkom in vnukinjo, ki ga je z drobnostjo neznostjo zapisala Zlata Volarič. Tonček, v poeziji Ivanke Zavadlav, izpoveduje svoje velikonočne želje. Ljuba Smotlak tokrat razkriva, kako so nekoč na Krasu gospodinjje pripravljale velikonočne dobrote; pri tem seveda ne pozabi napisati in razložiti stare narečne izraze. V. T. Arhar je spisal nekakšno basen o bahavi smreki in pritlikavem grmičku. Na knjižni polici je poredni skratek ponagajal Ani Rupil; vi, ki dobro poznate Andersenove pravljice, boste v hipu napravili red. Pomlad je veselja poln letni čas, zato si zapojte manj znano pesmico iz ljudske zakladnice *Jaz mam pa konjca belega*.

Superkuharhari bo gotovo ujel na trnek vse sladkosnedneže z makovo torto. Pastirčkov klik je poslikal učence COŠ P. Tomažič iz Trebč. Njihova šola praznuje letos dve pomembni obletnici. Preberite prispevek in izvedeli boste marsikaj. V domišljiji Marize Perat so se pravljice odpravile na televizijo, pa še vi pohitite za njimi! Prizorček iz prijazne zajčje družine J. Povšeta nam zgovorno priča, kako grdo je tožarjenje. Najbolj pestre pa so zadnje Pastirčkove strani. Tu je kar šestintrideset vaših pisnih prispevkov in sedemindvajset najrazličnejših risbic. Kar tako pogumno naprej, mali ustvarjalci, in marljivo prebirajte vašega prijatelja, saj je v njem še veliko prijetnega.

IK

JEZIKOVNI KOTIČEK

Ob rabi kazalnega zaimka **to** prihajajo na dan naše zadrege, ki se nam zdijo jezikovne, pa so najbrž drugačne vrste. Precej nas bega uporaba kazalnega zaimka **to**, ki pa ga v slovnicih skoraj ne obravnavajo. Po italijanskem zgledu imamo zelo radi stavke, ki so podobni tem: **To je najlepša knjiga, ki sem jo prebral. To so najmočnejše vezi, ki nas povezujejo. To je povest, ki sem jo dostikrat slišal. Lepše po slovensko bi rekli: Te vezi nas najmočnejše povezujejo. To povest sem že dostikrat slišal. Izmed prebranih knjig je ta najlepša. Več primerov je v priročniku na str. 55.**

Po italijanskem in tudi latinskem zgledu bi se moral subjekt (**to**) vezati s spolom in številom povednega določila in seveda v številu tudi povedka, a se to ne dogaja. Italijani pravijo: **Queste sono le mie amiche, mi pa: To so moje prijateljice.** To pravilo velja tudi za nemščino. V nekem pismu sem prebrala: **Es sind die Ketten, die uns binden. (To so verige, ki nas povezujejo ali lepše: Te verige nas povezujejo.)**

Silno izstopajoč je primer iz Sv. pisma, ki nas lahko samo potrjuje v tej zmedi. Ob poslušanju Evangelija ene izmed postnih nedelj, me je presenetil stavek (Lk. 9, 35): **Ta je moj Sin, moj Izvoljenec, njega poslušajte.** Takoj sem šla pogledat v

druge izdaje Sv. pisma in našla v izdaji iz leta 1984: **To je moj Sin, moj Izvoljenec, njega poslušajte.** V izdaji iz leta 1877 pa je bila oblika **Ta je moj Sin...**, v letu 1958 prav tako. To obliko sem našla tudi pri Dalmatinu, ki je prevajal iz latinščine in napisal: **Leta je moj lubesni Syn, tuga imate vy poslushat.**

Upam, da se mi ne zdi edino pravilna oblika **to**, mogoče tudi zato, ker je povsem samostojna v odnosu s italijanščino, drugim pa se zdi mogoče preblizu z nemščino. Poleg drugih primerov mi vedno zveni v uesu stavek iz Jurčičevega Jurija Kozjaka, ki sem ga kot drugi tako rada prebirala: **To je tisti cigan, ki je odpeljal Jurčka.** Po tem zgledu se ravnam in mi je žal, da mi Sv. pismo ne more biti več v oporo.

Koliko pridržkov imamo v zvezi z našo govorico v različnih obdobjih: kdaj veljajo kake besede za germanizme, drugič za hrvatizme pa spet za italijanizme, samo samostojnost jim odrekamo. V osrednji Sloveniji nam vsiljujejo bandero za cerkveno **zastavo** (bandero, sr. spola), ki je za nas popolnoma nesprejemljiva. Tudi komora, ki smo jo spoznali z nesrečo v milanski hiperbarični **komori**, nam zveni zelo tuje in raje uporabljamo samostalnika soba ali prostor. V Sloveniji imajo mesarji zmrzovalne komore, mi pa zmrzovalne prostore.

Goriška Mohorjeva družba
vošči za Veliko noč
prijateljem dobre knjige.

Primerjava med eksodusom
iz Istre in tistim iz Sudetov
po drugi svetovni vojni (5)

PETER MERKŮ

DRŽAVLJANSTVO

19. člen mirovne pogodbe z Italijo ureja s 1. in 2. paragrafom vprašanje državljanstva po "občevalnem jeziku", kar je omogočalo Istranom, da prevzamejo jugoslovansko državljanstvo ali da optirajo za ohranitev italijanskega.

Tretji paragraf še dodaja: "Država, kateri se dodeli teritorij, bo smela zahtevati, da se tisti, ki se poslužijo opcije, preselijo v Italijo v enem letu od dne, ko so optirali."

Tudi 72. člen mirovne pogodbe z Avstrijo po prvi svetovni vojni je vseboval pravico opcije, vendar je člen 78 iste pogodbe predvideval obvezno selitev, bil je torej bolj omejevalen.

V Sudetih je odlok predsednika Češkoslovaške republike 2. avgusta 1945 določal, da češkoslovaški državljan nemške narodnosti izgubijo češkoslovaško državljanstvo, razen če so ga hoteli med zasedbo uradno ohraniti.

ŠESTA RAZLIKA: V Istri je italijanski državljan lahko ostal doma in sprejel državljanstvo jugoslovanske države, na Češkoslovaškem je državljan nemške narodnosti, skoraj v vsakem primeru, veljal za tujega državljanca.

IMOVINA

Kar se tiče imetja, ki je bilo večino zapuščeno, a do leta 1947 tudi rekvirirano, je mirovna pogodba v XIV. prilogi določala, da ima Jugoslavija pravico brez plačila prejeti samo državno in poldržavno imetje, ki se nahaja na odstojenem ozemlju. Privatno imetje na istem ozemlju se mora vrniti posameznim posestnikom. Ta klavzula pa je bila v nasprotju z zakoni, ki so veljali v komunistični državi in ki seveda niso dovoljevali obstoja velikih privatnih posestev.

Izvedba klavzul mirovne pogodbe v praksi ni bila lahka, tako da sta bili Italija in Jugoslavija prisiljeni doseči s pogajanjem razne dodatne sporazume

(18. 8. 1948; 23. 5. 1949; 23. 12. 1950; 18. 12. 1954...). Tako Jugoslavija kot tudi Slovenija, kot njen delni dedič, sta sprejeli princip kompenzacije, čeprav, z zornega kota beguncev, v nezadovoljivem obsegu.

Tudi za cono B Svobodnega tržaškega ozemlja so bila potrebna težka pogajanja. Vsekakor je 8. člen sporazumnega memoranduma predvideval bodisi povratek vseh tistih oseb, ki so pred tem zapustile področje, bodisi možnost, da ga dokončno zapustijo, prenesejo premoženje in prodajo nepremičnine.

Češkoslovaška je uredila problem imovine na svojstven in radikalen način. Citiral bom samo nekaj kratkih odlomkov v dobesednem prevodu.

Drugi paragraf dekreta predsednika republike dne 19. maja 1945: "Imetje za državo politično nezanesljivih oseb, ki se nahaja na ozemlju Češkoslovaške republike, preide, kot določa ta dekret, pod nacionalno upravo."

Četrty paragraf istega dekreta se začne: "Za politično nezanesljive osebe za državo je treba imeti: osebe nemške ali madžarske narodnosti."

Osmi paragraf proglasa finančnega ministrstva 22. 6. 1945: "Nemci morajo položiti v 15 dneh od objave tega proglasa na zamrznjen račun v eni od bank, ki jih določi ministrstvo: a)

vrednostne papirje, b) predmete iz dragocenih kovin, c) dragocene kamne, bisere, d) vrednostne predmete in umetnine, e) zbirke".

Prvi paragraf dekreta predsednika republike 21. 6. 1945: "S takojšnjo veljavo in brez odškodnine se na podlagi agrarne reforme zapleni poljedelsko imetje, ki je v lasti vseh oseb nemške ali madžarske narodnosti ne glede na njihovo državljanstvo."

Ob izgonu so Nemci smeli vzeti s seboj le torbo z najnujnejšimi potrebščinami za potovanje.

SEDMA RAZLIKA: Italijanom so priznali možnost kompenzacije, Nemcem ne.

SPREJETJE BEGUNCEV

Istrski begunci so bili v Italiji na splošno dobro sprejeti. Če izvzamemo napade, ki so se pojavili v nekaterih tržaških časopisih, in nasprotovanje temu, da bi se ustavili v coni pod zavezniško upravo, zato da bi ne povzročali večjih ekonomskih problemov, je italijanska vlada izdala precej zakonov v njihovo korist. Razen krajši čas, kot smo že videli, je italijansko časopisje vabilo begunce, naj zapustijo svojo zemljo.

Zelo aktivna je bila do leta 1954 radijska postaja Radio Venezia Giulia v Benetkah. Vsem tistim, ki bi zapustili

Istro, so obljubljali, da bo država zanje vsestransko skrbel.

Popolnoma drugače je bilo v Nemčiji, kjer so oblasti - zaradi pomanjkanja stanovanj - prisilile zasebnike, da so sprejeli pod streho izgnance. Kmetje so se na vse kriplje trudili, da bi jim ne bilo treba sprejeti teh nesrečnih nemaničev. Ravnali so z njimi kot z ljudmi nižjega sloja, sumljivega izvora, ker so prihajali z Vzhoda, in katerim niso bili ničesar dolžni. Večkrat so kmetje razbili celo stekla in hlevih in lesenjačah, da jim ne bilo treba nuditi zatočišča izgnancem.

Vendar ne smemo pri tem pozabiti, da je Italija morala sprejeti vsega skupaj kakih 350.000 beguncev, Nemčija pa skoraj 13 milijonov.

Medtem ko jih je Italija lahko integrirala v kakih 13 letih, so Nemčijo, ki se je že borila z lakoto, skrajno revščino in kolektivnim psihološkim šokom ter je že bila prepolna evakuirancev in brezdomcev iz velikih mest, ki jih je uničilo zavezniško bombardiranje, preplavili v pičlem letu. Šele ko so se splošne ekonomske razmere začele izboljševati, so tudi nemški begunci bili deležni državne podpore.

OSMA RAZLIKA: Popolnoma drugačen sprejem beguncev v obeh državah.

DALJE

OB IZIDU KNJIGE NAROD IN DRUGI ACETA MERMOLJE

PROBLEM NARODA IN ODPRTOSTI

NADJA MAGANJA

To bo predvsem osebno pričevanje o mojem bitju Slovenka na tem koščku zemlje. Izbodišče za razmišljanje je zlasti knjiga Aceta Mermolje, a tudi življenje v naši manjšini sploh.

Izhajam iz preproste delavske družine, kjer se ni veliko govorilo o narodnostnem vprašanju, čeprav tisti časi niso bili prav nič naklonjeni naši manjšini. Oče mi je umrl, ko sem bila stara komaj 13 let. In če se ozrem v svojo otroško dobo, lahko mirne duše trdim, da je bila moja pripadnost slovenstvu že takrat dokončno potrjena. O tem ni bilo v meni najmanjšega dvoma. Odkod ta zavest, ne vem. Morda sem že kot otrok iz redkih besed, ki jih je izrekel oče, zaslutila, da je v mestu (oče je pač delal na tržaški občini za vratarja) sovražno razpoloženje do Slovencev, da nas ne marajo. V svojo otroško dušo sem vsrkala zavest, da pripadam te-

mu malemu zatiranemu narodu. Iz istih nagibov se prof. Darja Betocchi odloči za slovenstvo, kot izhaja iz njenega iskrenega pričevanja, ki je bilo pred kratkim objavljeno v rubriki Primorskega dnevnika *Zarjše*. Zame je bila ta izbira vse kakor veliko bolj naravna, ker sem pač odrasla v povsem slovenskem okolju. Tudi pozneje, ko sem se kot desetletna deklica preselila z družino v mesto, sem doživljala svoje slovenstvo naravno in sproščeno. Zato mi je tudi blizu teza prof. Alojza Rebole, ki jo Ace Mermo-

lja zavrača, da je pač pripadnost nekemu narodu danost, o kateri nimamo kaj dosti razpravljati. Rodili smo se kot Slovenci v tem prostoru in ne kot zamorci ali Indijci, in čeprav se lahko še tako navdušujemo za indijsko kulturo, bomo v svojem bistvu ostali Slovenci. Prof. Rebula izpostavlja v svojih spisih predvsem misel, da bi morali svojo identiteto živeti sproščeno, kot nekaj danega, naravnega. Isto misel izraža tržaški psihiater Pavel Fonda v izredno zanimivem intervjuju, ki ga je imel v *Naših razgledih*. Takole pravi: "Kadar je v skupini občutek identitete dovolj soliden, postane tudi večini posameznikov le enostavna danost. Slovenec naj bi bil mirne duše Slovenec, kot je Italijan v Firencah mirne duše Italijan ali pa Nemec v Frankfurtu Nemec. Če je pa identiteta skupine ogrožena, če se nevarno maje in krha, postaja vedno širši krog ljudi prestrašen in na vse načine išče trdne oprijeme. Če jih ne najde, si jih izmisli in paranoidno napihuje."

Zato mi je tudi tuja trditev Aceta Mermolje na strani 8, ko pravi: "Za razumnika, ki se sooča z dvomi, je pripadnost nekaj, kar ga sili v stalno premišljevanje in samoutemeljevanje." Mislim, da so pred take dileme postavljeni predvsem otroci iz mešanik zakonov, vendar se tudi ti morajo prej ali slej opredeliti, ker to zahteva v prvi vrsti zdrava psihična rast. O svoji pripadnosti doma pravzaprav zelo malo razmišljam, veliko pa o odnosu do drugih. To počenjam že s svojima otrokoma in ni me sram tukaj povedati, da se jutranja molitev z najmlajši končuje prav z mislijo, da moramo biti prijazni z vsemi.

In prav za to gre. Kakšen je moj odnos do drugega? Vendar, ker sem pripadnik slovenske manjšine, se bom najprej vprašala, kakšni so odnosi v manjšini sami, kakšni so odnosi med nami. Smo sploh zmogni dialoga, odprtega soočenja? Drugače se obnašamo kot tisti, ki ima čudovite odnose s sosedi, a je totalno skregan s svojimi domačimi v lastni hiši. Potemtakem je to le maska, ki si jo nadenemo, da se pokaže-

mo v javnosti drugačne, kot smo v resnici. Pozornost do teh vprašanj pogrešam v tej knjigi. Dialog moramo stalno gojiti, vanj moramo predvsem verjeti. Nezaupanje in ustaljeni predsodki vidno pogojujejo dialog med nami, tako da drugemu pripisujemo mnenja in misli, ki so mu tuje. Osebno sem prepričana, da je osnova za dobre sosedske odnose gojitev dialoga. To pomeni, da znamo prisluhniti drugemu in skušati razumeti tudi tistega, ki ni mojih pogledov ali misli. "Pogovor smo, dokler živimo", je zapisal neki mislec. Zelo enostavno je, če se pogovarjam z nekom, ki enako čuti ali misli kot jaz. Težje je z drugače mislečimi. Vendar bomo te težave z lahkoto odstranili, če bomo znali ohraniti spoštljiv odnos do drugega. In ker Mermoljeva knjiga ves čas govori o sožitju, strpnosti, tolerantnosti, odnosu do drugega, me je njegov izrazito netolerantni, celo nespoštljivi odnos do naših duhovnih in kulturnih velikanov (do Pahorja, Rebole, Trstenjaka) skoraj odvrnil od branja knjige. Pisatelju Rebuli očita neplemenite misli, ki bi jih mogla z lahkoto zavrniti.

Kot vsaka manjšina je tudi naša podvržena vsem mogočim pritiskom, pogojevanjem, asimilaciji itd. O tem ne bi rada tu razpravljala, ker so nam te stvari še kar dobro znane. Poudarila bi le misel, da se naša manjšina šibi tudi zato, ker je v njej preveč konfliktnosti. Bistvenega pomena je zato po mojem problem odnosov v sami manjšini. Najprej je treba te odnose analizirati, spoznati, proučiti stanje v manjšini, odstranjevati, kar je negativnega, in utrjevati to, kar krepki manjšino. Negovati moramo svojo specifičnost, ker to predstavlja naše bogastvo, ki je lahko zanimivo tudi za druge. Naj navedem spet misli Pavla Fonde v istem intervjuju: "Z utrjeno identiteto", pravi, "se laže globlje in širše odpiramo v svet, kar je nujno, če se nečemo zadušiti. Močni moramo biti v svoji zavesti."

Slovenstvo lahko postane celo ekonomsko bogastvo, ko se bodo stvari v Sloveniji politično in gospodarsko izboljšale, ko se bodo odnosi med Slovenijo in Italijo dokončno uredili, predvsem pa z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo. Zato je po mojem zelo važno, da ima manjšina minimalen skupni program. Enotnost, o kateri toliko govorimo, ne pomeni, kot sem se pred kratkim poudarila na simpoziju o skupnih kulturnih ustanovah, enoumja, da vsi enako mislimo, ampak da navzven nastopamo složno. Za slabo stanje naše manjšine ne

moremo kriviti le drugih, ampak tudi nas same, ki nismo zmogni za osnovne narodne zahteve skupne govorice. Vtis pa imam, da vlada v manjšinski politiki, zlasti na levici, velika zbežanost, nejasnost. Veliko govora je o manjšini kot subjektu, čeprav že to besedo pomujemo Slovenci različno. Prihaja na dan prepričanje, da smo subjekt ne več v odnosu do matice, ampak da je naš edini sogovornik Rim, matica naj skrbi le za kulturno dejavnost. Kako to pomujemo nekateri, nam npr. pove dogajanje v šolskem odboru. Ko smo v tem organu, ki povezuje vse komponente za reševanje naših šolskih problemov, obravnavali sedanje kočljivo vprašanje šolske reforme, avtonomije krčenja šolske mreže, smo sklenili, da o tem napišemo spomenico tudi za ministra za šolstvo republike Slovenije. Zgodilo pa se je, da je bilo treba predstavnik nekatereh komponent prepričevati, da je to bistveno pomembno in potrebno, saj ima tudi matična država dolžnost, da skrbi za našo skupnost in je resnici na ljubo prosila za mnenje o šolski reformi v vidiku srečanja obeh šolskih ministrov. Nekateri pa so bili na stališču, da glede šolskih problemov nimamo kaj iskati v Ljubljani, saj je naš sogovornik Rim. In tudi na posvetu o skupnih kulturnih ustanovah je kak poseg izvenel v smislu, da Slovenija lahko prispeva denar za našo kulturo in nič več. Drug tak dogodek, o katerem bi lahko tudi veliko razpravljali, je bilo zborovanje na Pomorski postaji dan pred srečanjem Fini-Violante. Na zborovanju je mlad slovenski zgodovinar izrazil misel, da so se slovenski in italijanski borci tukaj borili predvsem za socialno prenovu, sploh ni omenjal grozodejstev in krivic, ki jih je povzročil fašizem Slovincem in na Balkanu. O tem je nato govoril italijanski zgodovinar Teodoro Sala. Vtis imam, da se hočemo na vsak način delati lepe pred Italijani.

Tudi ne razumem Aceta Mermolje, ki umetno deli manjšino na tiste, ki se znajo odpirati drugemu, ki gojijo dialog z drugimi, ki skrbijo za dobrososedske odnose z Italijani, medtem ko "elitno jedro manjšine zagovarja trdnost, klenost in zaprtost". Kdo so ti Slovinci, ki ne marajo dobrih odnosov z Italijani? Mar tisti, ki tako vneto zagovarjajo samostojno politično nastopanje? V tej vlogi se ne najdem in mislim, da Mermolje zelo pomenostavlja stvari. Osebno gojim veliko prijateljstev tudi z Italijani, birmanski boter mojega sina je čistokrvni Toskanec. Tukaj spet naletimo na stereotipno

gledanje na del manjšine, kot je to značilno za večino Italijanov v odnosu do Slovencev. Borisu Pahorju Mermolje očita zaprtost, človeku, ki ima skupaj z Rebulo največje zasluge, da slovenska kultura (torej tudi naša manjšinska) prodira v svet in v evropska kulturna središča, tako da se njegove knjige prevajajo v francoščino, angleščino, nemščino. Ali je Pahor kriv, če ga italijanski Trst do sedaj ni spoznal? Sprejeti Borisa Pahorja v Trstu pomeni sprejeti našo prisotnost, našo zgodovino. Sožitje ni le stvar dobre volje ali političnih dejanj. Od vekomaj živimo z ramo ob rami z Italijani. Odnosi med nami niso le od nas odvisni. Manjšina je potrosila veliko truda, žrtev, energij ne le za svoj goli obstanek, ampak za dobre sosedske odnose. Očitati manjšini ali delu manjšine, da živi v getu, je izredno krivično. Tukaj so odpovedali ne le italijanski politiki in ne samo v sredini in na desni, ampak tudi tržaški intelektualci. Manjšina je že veliko literarnih, zgodovinskih, strokovnih del prevedla ali napisala v italijanski. Koliko vsega tega je prišlo v zavest ljudi? Sožitje, medsebojno spoštovanje, strpnost so predvsem stvar srca, humanosti, kulture. Ta pot vodi predvsem preko ljudi. A vse to moramo začeti najprej pri sebi. Drugače bodo to le demagoške parole.

Nekaj besed še o vsebini knjige. Morda je le moj vtis, a zdi se mi, da je avtor v prvem delu knjige izrazil odklonilen in kritičen do vsemogočih teorij, ki so se razvile od nastanka moderne države do danes, bolj propozitivne in zanimive je drugi del knjige, kjer avtor posega tudi v našo stvarnost. Tukaj je izraženih veliko misli, s katerimi soglašam. Dodala pa bi kratko opombo, da je po moje težko dobesedno prenesti Langerjevo analizo na naš položaj, ker vsi vemo, da ima južnotirolska manjšina drugačno specifičnost kot naša. V določenem trenutku ne moremo govoriti niti o manjšini, ker predstavljajo Nemci na Južnem Tirolskem, razen Bocna samega, večino. Zato je lahko Langer napisal misel: "Akterji sodelovanja bodo izpadli kot izdajalci etnične trdnosti." Taka govorica je pri nas le nonsens.

Rada bi spregovorila še o odnosih manjšine z matico, o nacionalizmu, o katerem toliko govori Ace Mermolje v svoji knjigi, o problemu sprave ne le med Italijani, ampak tudi med Slovinci v matici, vendar se zavedam, da bi bil ta moj poseg predolg.

ZAPISU MARTINE SLAVEC NA ROB

JURIJ PALJK

V prejšnji številki Novega glasa je bil na kulturni strani objavljen zapis Martine Slavec z naslovom *Slovenec, umetnost in država*. Avtorica je v njem v bistvu povedala, da Slovinci nimamo velikega romana, češ da je to že pokojni Dušan Pirjevec-Ahac povedal in tudi utemeljil s svojo teorijo, ki jo Martina Slavec v svojem zapisu tudi na kratko opiše. Najbrž ni moje delo to, da povem na glas, kar nas večina bralcev (romanov in ne samo njih) meni ob podobnih zapisih, namreč to, da vsi vemo, kako to ni res. Tisti, ki knjige redno beremo že desetletja, vemo, da so nam podobne stvari že velikokrat povedali, vemo pa tudi, da so slovenski romani dobri in slabi, so pa romani.

Ne vem, kako si upa nekdo zapisati, da na Slovenskem ni umetniškega romana, če je prebral Rebulov roman *V Sibillinem vetru*, če je pokukal v Bartolovega *Alamuta*, če je vzel v roke katerega od Pahorjevih romanov, če je prebral vsaj enega od številnih Zidarjevih romanov, da Jančarja, Rožanca in drugih niti ne omenjam. Če sem iskren, moram v to vrsto dodati še tri romane iz naših logov, ki so bili nedavno izdani: Verčev *Rolandov steber*, Sosičev *Balerino, balerino* in Škamperletovo *Kraljevo hčer*. Še bi lahko našteval, a ne bom, ker bo najbrž tudi za ta zapis veljalo pravilo, "da imajo vsake oči pač svojega malarja".

Vedno sem imel neprijeten občutek, ko se mi je - v življenju obče - pojavil nekdo in mi na glas povedal, kateri roman je dober in kateri ni, kateri je umetniški in kateri ni. Vedno sem bil prepričan in sem še, da ima prav tisti pisatelj, ki piše take knjige, katere potem ljudje berejo, ki piše take romane, katere potem ljudje vedno znova berejo in jih vzljubijo.

Življenje pozornega in rednega bralca me je tudi naučilo, da ni vse sveto, kar zapišejo veliki literarni kritiki in zgodovinarji, na katere se preveč pri-sega. Življenje in vsakodnevno nehanje na tem ljubem svetu mi je tudi dalo razumeti, da ni

vse vedno jasno in tudi razlo-žljivo ne. Tudi v tej nerazlo-žljivi in nerazumevanju je čar našega življenja in pisanja. Mislim, da se le preveč razlaga in vse razlaga, ko pa se razložiti vsega vendarle ne da! Tudi pri prebiranju knjig sem od vedno pristajal na neko zdravo strpnost do drugačnega in drugačnih in morda so me prav knjige še potrdile v tem.

Konec zapisa Martine Slavec se glasi takole: "Vse kaže na to, da smo se v času, ko smo bili še brez matice, skrivali za idejo utopične in neuresničljive nacije, sedaj pa, ko jo imamo, nam ne preostane drugega, kot da se grizemo naprej - tipično slovensko, tipično kmečko!" Navajam ga zato, ker je napisan kot mala "poanta-bombica" za konec in zato, ker me moti, da mi nekdo zapiše, da nam preostaja samo še grizenje in da je to grizenje tipično slovensko in tipično kmečko. Ne razumem, zakaj nam preostaja le še grizenje, ker sam nisem nikdar nikogar grizel in nikogar ne grizem in ga tudi ne nameravam gristi. Sem pa Slovenec in poznam veliko ljudi, ki so tudi Slovinci, in ne grizejo.

Sem tudi sin malega slovenskega kmeta in me je že v osnovni šoli zanimalo, zakaj so nas - kmete - obkladali s kmeti. Ko sem iz vasi prišel v mesto, Trst, sem tudi sam videl, da se, milo rečeno, meščani ali malo-meščani, kakor vam drago, grizejo v svojih malih stanovanjih na tisoč prefinjenih načinov, tako da bi lahko zares docirali kmetom, kako se to dela. Videl pa sem, da to počno enako dobro tudi naši sosede Italijani in zatorej to ni nobena slovenska značilnost. Najbrž pa je kmete lažje in udobneje žaliti. Tudi zato, ker jih je malo, jih - slovenskih - skorajda ni več in tudi zato, ker se sam - kot (pol)-meščan - lahko zviška njim smeješ, ne da bi oni zate sploh vedeli, za tvoj posmeh pa še manj. Mislim, da je zaključek zapisa Martine Slavec lep primer obračunavanja z namišljenim slovenskim manjvrednostnim kompleksom prav z manjvrednostnim kompleksom.

Vsem strankam in prijateljem
želimo vesele velikonočne
praznike

BCTKB

nuova banca di credito di trieste
nova tržaška kreditna banka

PREDSTAVITEV ITALIJANSKEGA PREVODA PAHORJEVE NEKROPOLE

"TRŽAŠKI ZID" SE POČASI RUŠI

IVAN ŽERJAL

Misel, ki je navedena v naslovu tega prispevka, in sicer to, da se "tržaški zid" počasi ruši, potrjuje dejstvo, da je oceno o Pahorjevem romanu podal vidni tržaški književnik, esejist in politični delavec ter bivši tržaški župan Manlio Cecovini, ki pa je tudi povedal nekaj zelo važnih in tehtnih misli o slovenski in italijanski kulturi v Trstu. Manlio Cecovini se spominjamo kot vidnega predstavnika tistega liberalno-nacionalnega Trsta, kateremu je bila slovenska narodnostna skupnost vedno trn v peti. Bil je med ustanovitelji Liste za Trst, več let je bil tržaški župan, Slovenci pa na tiste čase nimamo kdove kako lepih spominov. Vendar je Cecovini tudi izjemno razgledana osebnost, kulturnik, ki je s časom znal stopiti z domnevne "višje stopnje" italijanske kulture na stvarna tla in se soočiti s slovensko kulturo, za katero je končno spoznal, da je ravno tako vredna kot italijanska. Pomen njegove udeležbe pri predstavi-

Uspešna predstavitev italijanskega prevoda romana Borisa Pahorja *Nekropole*, ki jo je v četrtek, 2. t.m., v konferenčni dvorani knjižarne Minerva v Trstu priredila Skupina 85, je dokaz, da postopoma padajo pregrade med slovensko in italijansko komponento našega mesta. Delo je prevedel Ezio Martin, izdal pa ga je Konzorcij občin s tržaškega in laškega območja (prisoten je bil založniški direktor Lucio Fabi).

FOTO KROMA

tvni italijanskega prevoda *Nekropole* je ravno v tem. Cecovini se ni omejil na oceno Pahorjevega romana in njegovega prevoda, šel je dlje in podal daljše razmišljanje o vlogi slovenske in italijanske kulture v Trstu. Obe sta si namreč enakovredni in obe sta svojima matičnima kulturama dala vrsto vrhunskih pred-

stavnikov, ne samo v književnosti, ampak tudi na drugih področjih. Brez tržaškega doprinosa, je dejal Cecovini, bi bili tako italijanska kot slovenska kultura siromašnejši. Vendar, kljub temu da sta si enakovredni, sta ti dve kulturi v Trstu še vedno hudo ločeni. Pravi škandal je namreč, da je prišlo do italijanskega

prevoda kar 30 let po izidu *Nekropole* in da so doslej Pahorja poznali v francoskih prevodih njegovih del. Zato je hvalevredno, da prihaja do prevajanja teh del v italijanščino, saj se lahko prav pri prevodih začne graditi tisti most med kulturama, ki je za Trst prepotreben.

Iz teh izvajanj bi lahko zaključili, da se "tržaški zid" sicer počasi in postopoma, a nezadržno ruši. Morda se le rešujemo tistih kalupov, ki so trajali 150 let in ki so privedli ne samo do gospodarske, ampak tudi do kulturne in duhovne stagnacije Trsta. Če je to res, je potem možno, da doživimo nov tržaški razcvet, ko se bo - po Pahorjevih besedah - Trst zopet odprl svojemu zaledju in s tem zopet postal čudovito zanimiv.

SKAVTJE OB "DNEVU SPOMINA"

SREČANJE NA TRŽAŠKEM ŽUPANSTVU

V soboto, 4. t.m., je bilo v dvorani občinskega sveta v Trstu srečanje skavtov z upravitelji občine Trst. Pobuda je spadala v okvir proslavljanja t.i. Dneva spomina, ko se skavtinje in skavti spominjajo rojstva ustanovitelja skavtizma Roberta Badena-Powella.

V dvorani tržaškega občinskega sveta se je zbralo okoli sto pripadnikov raznih skavtskih organizacij, ki delujejo v Trstu. Med temi je bilo tudi lepo število članov slovenskih skavtov. Predsedniku občinskega sveta Ettoreju Rosatu in občinski odbornici za šolstvo Mariji Teresi Bassa Poropat so postavili vrsto vprašanj o problematiki mladih, o pomanj-

kanju informacij o prireditvah za mlade, o pomanjkanju prostorov, kjer bi se mladi srečevali, o varstvu okolja (točneje Krasa) idr. Med skavti in predstavnikoma tržaške občinske uprave se je tako razvil poglobljen pogovor o najrazličnejših vprašanih tržaškega mesta in okolice.

Pripadnika slovenskih skavtov Jadranka Cergol in Aleksij Štoka sta izpostavila

pereče vprašanje brezposelnosti in emarginiranosti, ki pesti lep del tržaškega prebivalstva (okoli 750 družin), pa tudi pomanjkanje informacij o prireditvah, ki bi utegnile pritegniti in zanimati mlado tr-

žaško populacijo. Oba sta svoje misli povedala v slovenščini, medtem ko je prevajal načelnik slovenskih tržaških skavtov Mitja Ozbič.

Iz vrst italijanskih tržaških skavtov pa je bil izpostavljen tudi problem sožitja med italijansko večino in slovensko manjšino v Trstu. Italijanski skavti si želijo pogostejših stikov in boljšega spoznavanja z mladimi pripadniki slovenske manjšine, pa tudi z mladimi iz Slovenije.

PRIMORSKA POJE PRI SV. IVANU

FOTO KROMA

V soboto, 4. t.m., je bil v Marijinem domu pri Sv. Ivanu koncert v okviru revije Primorska poje '98. Koncert so priredile Zveza cerkvenih pevskih zborov, Združenje pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete v sodelovanju s svetoivanskim cerkvenim pevskim zborom in Marijinim domom. Spored, ki ga je povezovala Neva Zaghet, je vseboval nastop moškega zbora Kromberški vodopivci iz Kromberka (zborovodja Franc Bogolin), pevске skupine Upanje iz Ilirske Bistrice (Dimitrij Grlj), moškega

zbora Miren (Matej Petejan), moškega zbora Matajur iz Klenja (David Klodič), ženskega zbora Lucija (Helena Jureš) in noneta Brda z Dobrovega (umetniški vodja Radvan Kokošar).

Prisotnim je v imenu prirediteljev spregovoril Igor Merku, ki je podal kratek oris slovenske prisotnosti pri Sv. Ivanu. Na sobotnem koncertu (ki ga je podprlo tudi podjetje Korsič) je ženski zbor Lucija prejel tudi priznanje za udeležbo na tekmovanju radijskih posnetkov revije Primorska poje '97 (priznanje je podelil Aleksander Žerjal).

PEKARNA SOSIČ

OPČINE - Proseška 10

Pizzeria-Bar-Gostilna

»VETO«

Nada Debenjak in Erino Fabrizi

PIZZE TUDI ZA KOSILO

PEČ NA DRVA

OPČINE - Proseška ul. 35, tel. 211629

GOSTILNA Sardoč

vošči vesele velikonočne praznike

PREČNIK 1/B, tel. 040-200871

Slaščičarna

Saint Honore'

Parfait, mousse in hladne torte

Čokoladni izdelki vseh vrst

Nepremagljive skušnjave v vseh letnih časih

ZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH

OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 213055

Bar-Buffer-Pizzeria

»RINO«

Korošec M. & Kuzmic D.

ZAPRTO OB NEDELJAH

OPČINE - Narodna ul. 65, tel. 213821

Vesele velikonočne praznike želi
Pekarna Grilanc

NABREŽINA 108

ŽELEZNINA

TERČON

NABREŽINA 124, tel. 200122

nuova
Tecnoutensili SAS

Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel./fax 212397

OPČINE, 18. APRILA, OB 19.30

NA OPČINAH KOMEDIJA ZA STARE IN MLADE

BREDA SUSIČ

Pravijo, da je "smeh pol zdravja". Če je tako, potem bi se v soboto zvečer vsem bralcem splačalo priti na Opčine, v Finžgarjev dom. Tam bosta namreč smeh in zabava zagotovljena. Mladi, ki zahajajo v študentsko skupino k frančiškonom v Ljubljani, bodo namreč tam zaigrali komedijo *Lumpacij Vagabund*.

Igra prikazuje tri zabavne junake, mizarja, krojača in pijančka, ki se jim sreča nasmehe, tako da zadenejo številke na loteriji in zmagajo lepo vsoto denarja. Od takrat pa jih nagajivi duh Lumpacij Vagabund zapeljuje, da bi ugotovili, ali denar ljudem pri naša srečo ali ljubezen.

Mladi igralci so večinoma študentje, prihajajo iz vseh

koncev Slovenije, študirajo pa v Ljubljani, kjer se tudi srečujejo v študentski skupini pri frančiškanih, v centru Ljubljane. Amaterska igralska skupina je zrasla že pred leti, od takrat vsako leto naštudirajo po eno komedijo, s katero nastopajo potem po celi Sloveniji.

Igra *Lumpacij Vagabund*, ki je namenjena gledalcem vseh starosti, bo na sporedu ob 19.30. Po igri pa bo za vse mlade na vrsti družabno srečanje s prigrizkom in plesom.

Na večer toplo vabijo naslednja društva oziroma skupine: Slovenski kulturni klub, Mladi v odkrivanju skupnih poti, Radijski oder in Finžgarjev dom.

VELIKONOČNA DUHOVNA MISEL

ŠKOF RAVIGNANI V DRUŠTVU SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

Veliko število ljudi se je v ponedeljek, 6. t.m., zbralo v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu, da bi prisluhnilo duhovni misli tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija.

Škof Ravignani, ki ga je spremljal vikar za Slovence msgr. Franc Vončina, je svojo duhovno misel osredotočil na vlogo in pomen tretje božje osebe, Svetega Duha, ki je tudi letošnja osrednja tematika priprave na leto 2000. Zatem je poudaril pomen tega, da smo vsi kristjani eno v Kristusu in njegovem telesu, ki je Cerkev. Podčrtal je torej pomen edinosti Cerkev, kar pa ne pomeni poplitvenja, pač pa spoštovanje različnosti in mnogovrstnosti udov Cerkev. Poudaril je tudi vlogo kristjana v družbi in politiki.

Še bolj zanimiv je bil drugi del večera, ko je prišlo do poglobljene razprave in razgovora med gostom in številnimi prisotnimi. Tako je npr. prišla v ospredje vloga laikov v Cerkvi. Pri tem je škof Ravignani dejal, da morajo laiki

imeti večjo odgovornost, kot so jo imeli doslej. Poudaril je potrebo po resni krščanski in teološki formaciji laikov. Vse pa je vezano na potrebo po spremembi v mišljenju, brez katere ne more biti spremembe v življenju. Dejal je tudi, da so vprašanja tržaške Cerkev vprašanja vseh, ne samo Slovencev ali Italijanov. Le-ti morajo Slovencem pomagati pri reševanju njihovih problemov in obratno. Govor je bil tudi o verouku v šoli in o družini. Msgr. Ravignani je poudaril pomen priprave na zakon in bil mnenja, da je treba biti strožji pri dovoljevanju cerkvenih porok.

Omeniti je treba, da je škofa Ravignanija uvodoma pozdravil predsednik DSI Sergij Pahor, večera pa se je udeležil tudi konzul Republike Slovenije v Trstu Zorko Pelikan. IŽ

LJUDSKI ODBOR PROTI ODLAGALIŠČU

MARIO KRALJ

Devinsko-nabrežinski občinski svet je januarja letos sprejel sklep, s katerim je dal dovoljno mnenje za odprtje odlagališča za material, ki vsebuje azbest, in to na levi strani pokrajinske ceste Nabrežina - Sv. Križ. Ne zanima me, kako je do tega prišlo, vsi pa vemo, kdo je volil za in kdo proti.

Tako odlagališče v neposredni bližini šole, dveh vasi, zdravilišča, doma za ostarele itd., pa čeprav strokovno vodeno, ne more na noben način jamčiti, da ne bo prišlo do "incidenta", se pravi, da bo do lahko azbestna vlakna v zraku lebдела in da jih bosta veter in burja zlahka raznašala po občinskem ozemlju.

Dognano je, da so azbestna vlakna, če jih vdihavamo, zelo rakotvorna tudi v minimalnih količinah. Bajne ne vplivajo prav "blagodejno", niti če jih uživamo npr. z vodo. Izvirki vode med Nabrežino in Sv. Križem, iz katerih se čr-

pa pitna voda, so oddaljeni približno kilometer in pol. Ko se bodo odlagale vreče z azbestnim materialom, jih bo treba pokriti z zemljo. Za to bodo skrbeli buldožerji. Se ne bodo vreče pod težo raztrgale, azbest zdrobil in ne bo leta z dežjem pronical v globino do podtalnih voda?

Proti odprtju odlagališča se je spontano umestil ljudski odbor, ki ga sestavljajo člani t.i. "civilne družbe". Odbor si je zadal nalogo, da v ta namen izvede ljudski posvetovalni referendum. Po večkratnih sejah je končno prejšnji teden izročil občinskemu tajniku v Nabrežini obrazce za pobiranje podpisov za izvedbo ljudskega glasovanja, ki morajo biti oštevilčeni in podpisani, kot predvideva pravilnik.

Ko bo občinski tajnik vrnil obrazce, bo stekla akcija za pobiranje podpisov po naših vaseh. Dan in uro pobiranja podpisov bo odbor javil po radiu in časopisih.

TURISTIČNI URAD

AURORA

MIKOLJ

Urarna - Zlatarna
... od leta 1925

Trst - Campo S. Giacomo 3
Tel. 040 - 7606483

Dragulji

malalan

OPČINE - NARODNA UL. 28, TEL. 211465

Banca Agricola Mantovana

Dr. STOJAN PAHOR

☎ 040/371019

TRST - Foro Ulpiano 3

fernando

OBUTVE IN TORBICE

POVRNEN DAVEK IVA
TAX FREE

TRST - Ul. Coroneo 7

PODJETJE

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele velikonočne praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 54390

optika malalan

OPČINE
Narodna ul. 47

FIORI • CVETLICE

Mara

Ul. I. Gruden 48

Bazovica

tel. 226517

IZLET KLUBA PRIJATELJSTVA V LJUBLJANO (2)

MARCEL PETKOVŠEK

Ljubljana je veliko mesto in bi gotovo zašli, če nas ne bi srečno prestregel gostitelj in vodil z avtomobilom do svoje gostilne, prav na koncu poti, pod grčem Golovcem. Sedli smo v prijetno in primerno ogret prostor. Ob prijaznosti osebja smo se oddahnili in kmalu so nam postregli z značilnim slovenskim kosilom. Drugega ne omenim! Vse je bilo dobro in okusno. Tudi vino je bilo pohvale vredno! Spet se je razvil prost, domač, pristrčen pogovor med prijatelji in znanci, ki se nisimo videli od začetka letošnje zime. Po kosilu smo šli spet v avtobus in v mesto, da si ogledamo še marsikaj. Na si oglejemo kraj, smo se srečali z vodičem. Vodil nas je in pripovedoval tako zanimivo, lepo in jasno, da smo pozabili na mraz, ki nam je nagajal. Vodil zelo globoko pozna svoje mesto. Peljal nas je na ljubljanski grad. Ogleдали smo si to mogočno stavbo, ki bdi nad Ljubljano. Vodil nam je razložil njeno zgodovino skozi razne dobe. Videli smo, kako mestne oblasti skrbijo

za obnovo tega objekta, ki je, zlasti za turizem, zelo važen. Mrzlo je bilo, čeprav je sonce sijalo. Šli smo spet v mesto in tam slišali mnogo o Križankah, jih spoznali in spoznali tudi njihovo zgodovino in pomen. Povedal nam je o Tromostovju in njegovem nastanku ter razloge, da je trojen. Tam blizu je zanimiva bronasta maketa ljubljanskega mesta, kjer nam je prijazen vodič kazal, kod smo hodili. Bilo je zelo poučno. V Trstu take makete nimamo! Zeblo nas je. Videli smo pozneje Kongresni trg in slišali o njegovem pomenu in važnosti.

Oddahnili smo se vsi, ko je vodič rekel, da je dobro se vrniti v avtobus, sicer bi zmrznili! Ubogali smo, stopili v avtobus, se zahvalili prijaznemu vodiču in se napotili proti našemu rodnemu mestu polni dobrih vtisov in želja; da se še kdaj udeležimo izletov naše organizacije: bodisi zaradi srečanja s prijatelji bodisi zaradi želje, da spoznamo nove kraje.

Zahvaljujemo se organizatorjem izleta!

KONEC

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO

PODELITEV FLAJBANOVH NAGRAD IN PODPOR

Nagrajenci so se na koncu skupaj postavili fotografu (Foto Kroma)

V petek, 3. t.m., so na se-
dežu Slovenskega dobrodel-
nega društva v Trstu že enaj-
stič podelili nagrade in študij-
ske podpore iz sklada Miha-
ela Flajbana. Nagrado in pod-
pore vsako leto prejmejo slo-
venski zamejski študentje, ki
zanje zaprosijo, pri tem pa o-
ceniševalna komisija upošteva
pridnost prosilcev pri študiju,
gimnazijah in njihovih dru-
žin in njihovo udejstvovanje
v kulturnem, narodnostnem
in družbenem življenju Slo-
vencev v Italiji.

Po uvodnem pozdravu
predsednika SDD Aljoše Ve-
sela, je spregovoril predse-
dnik ocenjevalne komisije inž.
Franko Piščanc, ki je dejal, da

so letos vsoto prve nagrade,
ki jo prejme tisti prosilec, ki
je v največji meri izpolnjeval
navedene pogoje in ki zanjo
zaprosi prvič, dvignili od dveh
na tri milijone lir, da s tem pri-
merno proslavimo tudi 50-let-
nico SDD. Prvo nagrado je
prejela Metka Udovič, v višini
2.500.000 lir pa so jo ponov-
no prejela Metka Kodrič, Ves-
na Cescutti in Sidonja Rade-
tič. Po 1.500.000 lir so prejeli
brata Erik in Alen Sarđoč ter
Ivana Milič, podpori v višini
milijon lir pa Luciana Čebon
in Magdalena Pahor.

Ob tej priložnosti prej-
nikom nagrad in podpor is-
kreno čestita tudi Novi glas.

SADJE - ZELENJAVA - BIO HRANA

SELF-SERVICE KATJA

Katja Fabrizi

URNIK NON STOP

OPČINE - Narodna ulica 46, tel. 211092

Tudi letos bo tradicionalna

VELIKONOČNA RAZSTAVA

v župnijski dvorani v Nabrežini 12., 13., 18., 19.
aprila v popoldanskih in večernih urah.

Razstavljenih bo okrog 300 pirhov, delo mladine in
odraslih, tudi iz inozemstva. Predstavljajo versko in po-
mladansko ornamentiko in simbolizem življenja. Pa še
slike kraškega slikarja: Zelene planjave. Vabljeni!

KNJIGA O DRUŠTVENIH PRAPORIH NA TRŽAŠKEM IN V ISTRI

ZBOROVANJE ZA SPOMENIK PADLIM

Odbor za postavitev spomenika padlim v Narodnoosvobodilni borbi iz Škedenja, Kolonkovca in Sv. Ane vabi prebivalce teh okrajev, ki jih zanima postavitev tega spomenika, na javno zborovanje, ki bo v ponedeljek, 20. aprila, ob 17.30 v dvorani Kulturnega društva Ivan Grbec, Škedenjska ulica št. 124. Na dnevnem redu bodo: 1) poročilo o preteklih dejavnostih; 2) izvolitev novega odbora; 3) razno. Zaradi pomembnosti zborovanja se toplo priporočamo, da se ga udeležite.

- DELOVNI ODBOR

"ZASTAVA SVETA, BODI TI NAM VEZ"

MATJAŽ RUSTJA

V dragoceno študijo dosežkov narodne osveščenosti, kulture in torej organiziranega društvenega delovanja, nas vodi uvodni del z osvetlitvijo družbeno-političnega stanja Slovencev, Trsta in Istranov. Druga polovica 19. stoletja bo ostala v zgodovini vogelni kamen narodne zavesti in preporoda. Burnemu in plodnemu obdobju je netivo leto 1848, pomlad narodov, hladna prha pa prva svetovna vojna in grozoviti nacionalizmi 20. stoletja. Teško bi z besedami opisovali obdobje

V petek, 27. marca, je bila v prostorih občinskega gledališča France Prešeren v Boljuncu predstavitev knjige *Zastava sveta, bodi ti nam vez*. Avtorja študije o društvenih praporih na Tržaškem in v Istri pred prvo svetovno vojno sta Boris Kuret, raziskovalec našega kulturno-društvenega življenja, in pa Salvador Žitko, ravnatelj pokrajinskega muzeja v Kopru. Knjigo sta založila Narodna in študijska knjižnica in koprski muzej. Večer sta oblikovala še ravnatelj NŠK Milan Pahor s predstavitevni besedami in tamburaška skupina KD France Prešeren pod vodstvom Ervina Žerjala z glasbenimi točkami (na sliki).

FOTO KROMA

rasti na vseh področjih, čas suhih razumskih načrtov, prepojenih z zlahtnostjo slovenske in slovanske psihe, obogatene s pesmijo in zvestobo narodu, zaznamovanih s kozolci drznosti, vztrajanja in upanja. Ni nam dano okusiti v polnosti obdobja, ki je nepovnljivo in zaradi svoje enkratnosti toliko bolj spoštovanja vredno (in tudi raziskave). Kaj, ko bi danes imeli tretjino tedanje volje!

L. 1861 je nastala Slavjanska čitalnica v Trstu, l. 1874

društvo Edinost, ki je začelo izdajati v l. 1876 tednik, v letu 1898 pa dnevnik *Edinost*. L. 1878 je bil v Dolini pri Trstu tabor, v letu 1882 beležimo nastanek Tržaškega Sokola, 1891 pa Tržaške posojilnice in hranilnice, v 80. in 90. letih pa še številna bralna in pevsko društva po okoliških vaseh... Preporod je dosegel višek na začetku našega stoletja, ko so zablesteli Narodni dom, tržaški pristan in ekonomska ter kulturna povezanost s širšo okolico.

Prapor, zastava sveta, hoče izjemno ovenčati društvo, je drag in dragocen, enkratni v svojem pomenu in podobi, ni mu tekmeča za najvišje časti društva. Ni točno znano, koliko praporov je bilo izdelanih in kdaj so jih začeli izdelovati. Edinost poroča od 1898 do 1918 o kakih petindvajsetih praporih, med katerimi je Pevsko društvo Hajdrih s Proseka prvo omenjeno, Šentjakobska čitalnica iz Trsta pa kot zadnja. Prapor ni le zastava, ampak pravo znamenje, ki vidno odlikuje društvo, obenem pa ga nevidno bodri in usmerja. Bil je najvišji cilj za pevsko, bralno in godbeno društva, delavska podporniška društva, sokolska društva, vojaška veteranska društva in Marijine družbe (v prav toliko poglavij je knjiga razdeljena). Vrsto let so potekale nabirke za tako zahteven

cilj; načrte so izdelovali izvedenci, blago pa šiviljske tvrdke na Češkem, v Ljubljani in Trstu. Oblika je bila lahko pravokotna, kvadratna ali trikotna, medtem ko je bila izbira barv prosta (med temi so prevladovala rdeča, bela in modra). Izdelati pa je bilo treba še usnjen tulec za prapor in zložljiv drog z medeninastim nastavkom na vrhu (ta je označeval tip društva), tja so obesili tudi kumičin dvojni trak s pentljo in trakove družtev, ki so sodelovala pri slovesnosti. Razprtje prapora je bilo namreč slavje z že določenim protokolom; okrasili so prereditveni prostor z zelenjem, zastavami, slavalokom in odrom, povabili so društva iz širše okolice in tako s petjem, glasbo in govori počastili razprtje prapora. Toliko je bilo doživetje, da so se še mnoga društva tega vsakoletno spominjala s proslavo.

Publikacija nam nazorno podaja našo kulturno dediščino, išče najsvetlejšo trenutke obravnavanega obdobja, ne more pa mimo odmevov in posledic manifestiranja narodne pripadnosti. Izreden pogum je zaznamoval naše pradede in danes se lahko upravičeno sprašujemo, ali bomo znali in zmogli pripeljati življenja vredno doto v novo hišo medsebojnega spoštovanja in rasti.

OBVESTILA

SLOVENSKI KULTURNI klub, Mladi v odkrivanju skupnih poti, Radijski oder in Finžgarjev dom vabijo v soboto, 18. aprila, ob 19.30 v Finžgarjev dom na Opčine na ogled komedije *Lumpacij vagabund*. Igrajo člani frančiškanske študentske skupine iz Ljubljane. Zagotovljena smeh in dobra volja za gledalce vseh starosti! Po igri bomo mladi imeli družabno srečanje s plesom! Vabljeni!

V MARIJINEM domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, bo v nedeljo, 19. aprila, ob 17. uri, nastopila dramska skupina iz Štandreža z Molierovo igro *Skopuh*. Vabljeni!

SLOVENSKA GLASBENA šola/koncertna pobuda-Rojan vabi na naslednji glasbeni prireditvi: v nedeljo, 19. aprila, ob 17. uri v župnijski cerkvi v Rojanu. Nastopili bodo mladi organisti iz naše dežele Andrej Pegan, Manuel Tomadin in Štefan Bembi, ki so glasbeni študij dokončali na konservatoriju Giuseppe Tartini, ter Barbara Pibernik in Ana Marija Štukelj, učenki prof. Huberta Berganta, ki sta diplomirali na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Sodelovala bosta tudi flautist Manuel Storopoli in baritonist Giuliano Pelizon. V soboto, 25. aprila, ob 19. uri v Marijinem domu v Rojanu, ul. Cordaroli 29; v gosteh bodo dobitniki mednarodnega natečaja A. Marcosig za mlade učence violine in violončela, ki ga organizira ustanova Glasba brez meja iz Gorice pod pokroviteljstvom naše dežele, goriške pokrajine in delovne skupnosti Alpe Jadran. Predstavili se bodo instrumentisti različnih starosti in različnih glasbenih stopenj iz Avstrije, Italije in Slovenije. Vstop prost.

V MARIJINEM domu v ul. Risorta 3 bo od srede, 22., do nedelje, 26. aprila t.l., vsakoletna duhovna obnova za žene in dekleta, ki želijo poglobiti svoje duhovno življenje. Letos jo bo vodil p. Janez Šamperl, gvardijan minoritskega samostana sv. Frančiška Asiškega v Piranu. Pričetek bo v sredo ob 17. uri z uvodnim razmišljanjem. V četrtek in petek bodo zjutraj ob 8. uri sv. maša in premišljevanje, popoldne ob 17. uri pa govor in evharistična pobožnost. Sklep duhovne obnove bo v nedeljo, 26. aprila, z mašo in homilijo ob 8. uri v cerkvi Novega sv. Antona ter z zaključnim nagovorom in evharističnim blagoslovom ob 17. uri v Marijinem domu. (V soboto, 25. aprila, bo enodnevni premor zaradi skupnega tržaškega romanja na Brezje). V dneh duhovne obnove bo priložnost za spoved in osebni razgovor z voditeljem. Prisrčno vabljeni.

DAROVI

NAMESTO CVETJA na grob Marije Marsič darujejo sestre Milka, Severina in Valerija Buzečan 50.000 za popravilo župnišča v Sočergi.

NAMESTO CVETJA na grob Valerije Žerjal darujejo sestre Milka, Severina in Valerija Buzečan ter Nadja Hrvatini 60.000 za popravilo župnišča v Sočergi.

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

vabi v okviru priprav na jubilejno leto 2000 na predavanje z naslovom

SVETI DUH - SRCE BOŽJEGA LJUDSTVA

Predaval bo dr. Rudi Koncilija, referent za izobraževanje odraslih.

Predavanje bo v dvorani Marijinega doma v ul. Risorta 3, v petek, 17. aprila 1998, ob 20. uri.

MOCOR FRANCO
MEHANSKA
POPRAVILA
VOZIL

IND. CONA TRST
Ul. Travnik 17
Tel. 810310

MESNICA
PURIČ LUCJAN

TRST - V.le Miramare 117/1
Tel. 410020

CASA DEL DETERSIVO

COMSTAR

M. Comino & M. Starc

OPČINE - Narodna ul.28

ZLATARNA IN DRAGULJARNA

Gioiart

TRST - Ul. Mazzini 9/E, tel 371075

CHRISTINE
OBLEKE IN OBUTVE
TAX FREE

Pošči osem vesele praznike

TRST - BORZNI TRG 15/C, TEL. 366212

HOTEL RESTAVRACIJA

Lido

UL. CESARE BATTISTI 22
34015 MILJE (TS)
TEL. 271238-273338/9
FAX 271979

PEVSKO POTOVANJE ZBOROV MIRKO FILEJ IN RUPA-PEČ

MED SLOVENCIMI V BERLINU (1)

V bogato kroniko zborov Mirko Filej in Rupa-Peč bo po- slej na odličnem mestu vpi- sano tudi gostovanje v Berli- nu med tamkajšnjimi Sloven- ci. Polnost še svežih vtisov bi najkrajše, a hkrati najverneje odrazila ocena "doživetje". Ta- ko smo čutili vsi udeleženci gostovanja in lahko rečemo, da smo vsaj del tega doživetja ponesli tudi v srca naših go- stiteljev. To je bil ne nazadnje tudi eden od namenov naše poti, sicer vpete v troje raz- sežnosti: srečati se z berlin- skimi Slovenci, prinesiti jim košček domovine in si ob tem ogledati še berlinske zname- nitosti. Na prvo mesto pa tudi v tem zapisu postavljamo sre- čanja z rojaki.

SREČANJA Z ROJAKI

Berlin je bil med vojno pu- rušeno, po vojni pa razdeljeno mesto. Danes je veliko grad- bišče. Vse to ne more ostati skrito očem in lahko pusti obiskovalcu tudi vtis hladne-

ga velemesta. Vse drugače je, če človek potuje med svoje ljudi, ki jih družijo iste vred- note, isti jezik in ista domovi- na. Čeprav smo prej poznali le Ireno in Matejo Mikulan- dra, ki sta po mami Mirenki, smo že ob prvem srečanju z ostalimi začutili, da nam bo v Berlinu domače in lepo. Vse tri dni so nas zvečer berlinski rojaki prijazno gostili v pro- storih v župniji Sv. Elizabete in po njihovi zaslugi so prav berlinski večeri postali najlep- ši del našega potovanja. Urad- ni del programa je stekel že prvi večer, v soboto, 28. mar- ca. Čeprav smo bili v Berlinu, smo sodelovali pri povsem slovenski maši, zbor Rupa- Peč s petjem na koru. Mašnik Izidor Pečovnik, ki mu je bila lansko leto zaupana tudi sama nemška župnija Sv. Elizabete, je zaželel, naj nas prav pesem dviga do tiste ravni, ki jo kri- stjani potrebujemo ob priha- jajočem največjem prazniku naše vere, da pozabimo na greh in mislimo na to, kar pri- haja, na upanje, ljubezen, pri- jateljstvo in povezanost. Takoj po maši je sledil koncert, med katerim sta naša zbora zape- la vsak po deset pesmi. Skrb- no jih je izbral dirigent Zdrav- ko z zamisljivo, da rojakom čim bolj približa domovino in nastal je zlahtni venec sloven-

skih pesmi, vsake s svojim sporočilom in vsake z domo- vinskim žarom. Gotovo je pe- sem, ki je zapeta daleč v tuji- ni, doživeta drugače, tako v srcih poslušalcev kot pevcev, ki so vsa ta prvinska občutja s posebnim zanosom izrazili v zadnji skladbi: "Pozdravlja- mo rojake, sosede, znanca vsa- ke, ker odhajamo. Nasvidenje in hvala, a živa pa ostala le slo- venska pesem bo!" Pomenlji- vost trenutkov so še dopolni- le priložnostne besede med koncertom: na začetku je po- zdravil Ivo Kovic, v nemščini pa Robert Jug, med prvim in drugim delom koncerta pa je spregovoril predsednik Zve- ze slovenske katoliške prosve- te iz Gorice Damjan Paulin. Posebej slovesno je izzvene- la tudi izmenjava darov, tudi ta polna simbolike in domo- vinskih vezi, saj smo rojakom ponesli tudi Mohorjevo knji- go, domačo potico in briško kapljico. Oba zbora sta se za sklep združila in zapela še Gruberjevo *Sonce že zahaja* in Hladnikovo *Marija skozi živ- ljenje*. Tudi srečanje po kon- certu je bilo tipično sloven- sko, polno pesmi in družab- nosti, ob novih poznanstvih in sproščenem prijateljevanju.

Kar prekmalu je prišel po- slovlni večer, v ponedeljek, 30. marca. Spet so spregovo- rili Zdravko Klanjšček, Izidor Pečovnik in Damjan Paulin in spet so njihove besede potr- dile, kako nas je berlinski o- bisk povezal. Ker oboji živi- mo zunaj meja matične do- movine, so naše vezi lahko še pomenljivejše. In pomenljivo se je izrazil tudi berlinski žup- nik Pečovnik, ko je dejal, da smo rojakom prinesli novo pomlad, ki jim bo v pomoč pri izpolnjevanju življenjskih nalog, kot jih prinaša vsak nov dan. Spet je nato zavladalo pevsko veselje, prepleteno z željami, da se še vidimo.

PB / DALJE

MLADINSKO BDENJE NA KOSTANEVICI

Noč je ovijala zemljo in go- sti oblaki so se zgrinjali nad na- mi, ko smo se preteklo sobo- to zbrali mladi ob vznožju Ko- stanjevice-Kapele pri Novi Go- rici, da bi skupaj obhajali 13. svetovni dan mladine. Zbrani iz dekanije Solkan, Nova Gori- ca, Gorica in Štandraž smo se v duhu povezali s številnimi, ki so v tistih dneh poromali v Rim in praznovali s sv. očetom vsakoletno svetovno mladinsko srečanje. Sveti Duh nas je zbral in Sveti Duh je bil tudi vodilo našega srečanja. Ob prepevanju slovenskih, itali- janskih in tezejskih napevov ter ob premišljevanju kratkih meditacij smo prišli do vrha griča. Priznati moramo, da nas je najprej očaral krasen nočni pogled na Gorico in njen grad. Vendar vidni občutki so takoj odstopili mesto duhovnim. Pozdravil nas je p. Matej, ka- pelski župnik, in nas nagovo- ril v moči Svetega Duha. Fant iz Nove Gorice in dekle iz Go- rice sta nato predstavila mla- dinsko delovanje obeh mest oz. na obeh širših območjih. Mladina se v Italiji zbira zlasti v organiziranih skupinah, združenjih in gibanjih, v Slo- veniji pa je bolj zvesta župni- jam in mladinskim skupinam v njih. Višek večera sta bili go-

tovo pričevanju, pretresljivi in presunljivo obnem. G. Rug- gero, župnik v Podturnu v Gori- ci, je predstavil svoje delo- vanje na področju Karitas v Bosni in Hercegovini. Z žalost- jo je ugotavljal, kako ga ne sprejemajo, ker prinaša mir, oni bi se pa radi še naprej ma- ščevali in morili. Drugo priče- vanje je podal p. Peter, mlad frančiškanski novinec. Povedal je, kako je v družini, iz katere izhaja, dozorel in se podal na pot frančiških bratov. Zakaj? Ker so bili pri njih doma ved- no odprti navdihom Svetega Duha v molitvi, pri delu, v za- kramentalnem življenju itd.

Večerno srečanje je sklenil obisk Božje Matere v cerkvi, kjer nam je p. Matej podelil blagoslov in mir. Ta mir smo si voščili nato pred cerkvijo, ko smo odhajali in drug drugemu darovali oljkovo vejico, saj je bil večer cvetne nedelje.

Kot navadno, so bili na tem večeru odsotni mladi Sloven- ci iz zamejstva. Zopet so na- mreč prevladali bog šport, bog zabava in boginja glasbene umetnosti. Naj bo. Morda pa jih bodo ti bogovi osrečili in obogatili v bližajočih se ve- likonočnih praznikih in v njih- ovem življenju...

K.

budin
TISKARNA
34170 GORICA - Riva Piazzutta 18
Tel. / Fax 531676 - E-mail: budin@mail.seta.it

KATOLIŠKA KNJIGARNA
■ knjige, revije ■ vse za šolo in pisarno ■ razne vrste pa- pirja ■ sakralni predmeti, sveče ■ darila ■ plošče, kasete ■ igrače
GORICA - Travnik 25, tel. (0481) - 531407

DRAGULJARNA - URARNA - ZLATARNA
VIRGILIO BRATINA s.n.c.
Dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.
TRŽIČ - Corso del Popolo 28, tel. (0481) 410674

Urnarna - Zlatarna
Šuligoj
Ed leta 1897
profesionalnost v tradiciji
GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 535657

Vesele velikonočne praznike vošči
TRGOVINA
Meri Kosič
Velika izbira torbic, dežnikov in raznovrstnih kvalitetnih izdelkov
GORICA - Raštel 23, tel. (0481) 33790

SERGIO ROVIS
TRAVNIK 10
TEL/FAX 531812
GORICA

TISKARNA - OFFSET
GRAFICA GORIZIANA S.N.C.
GRAFICA GORIZIANA
GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 22116 - fax 22079

DESPAR
MARKET S. ANDREA
VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM
VELIKONOČNEGA VESELJA
POLNE PRAZNIKE!
ŠTANDREŽ, UL. S. MICHELE 184
DESPAR

PEKARNA - SLAŠČIČARNA
VIATORI
Vse, kar potrebujete za vsakdanjo oskrbo, in vse, kar si želite ob raznih pogostitvah ter svečanostih družinskega in društvenega značaja, lahko dobite v največji izbiri v naših goriških prodajalnah
GORICA - Tel. 520905

BERTOLINI
Specializirani živilski center
...z odličnimi mesečnimi ponudbami.
Pričakujemo vas v Mošu pri Gorici.

KOSIČ GORICA
TRGOVINE OBUTVE
Raštel 7
Tel. (0481) 535162
K2 - Ul. Oberdan 7
Tel. (0481) 535520
OTROŠKA OBUTEV
Raštel 8
Tel. (0481) 33465

SPORAZUM PODPISALI 5. APRILA

EVROPA BDI NAD GORIŠKO

V goriški občinski stavbi sta župana Gorice Gaetano Valenti in Nove Gorice Črtomir Špacapan pred predstavnikih sredstev javnega obveščanja podpisala sporazum o izvajanju skupnega postopka za definiranje t.i. Projekta sprave (sožitja) med prebivalci Gorice in Nove Gorice, ki naj bi ga financirali s sredstvi iz evropskega proračuna. Za čezmejno sodelovanje skrbita že pred časom ustanovljena povezovalna urada pri goriški in novogoriški občini, ki zagotavlja dvostranske stike med upravitelji obmejnega območja. Odtod tudi vrsta akcij, ki sta jih goriška in novogoriška občina skupno sprožili v evropskem parlamentu. Avgusta 1996 sta župana v njem predstavila t.i. "evropski primer" dveh sosednjih

mest, ki ju ločuje meja, s čimer sta poudarila potrebo po pravočasnih izrednih ukrepih pred vstopom Slovenije v EZ. Odlasjanja z njimi bi Goriško potisnila v položaj, v kakršnem se je znašel Trbiž ob vstopu Avstrije v EZ, ko so izgubile značilne dejavnosti, ki so neposredno povezane s carinskimi pregradami. Te omogočajo preživetje številnih družin in so zato krvavo pomembne ne le za gospodarstvo, temveč tudi za družbeno ravnovesje. Brez ustreznih ukrepov in primerne finančne kritje bi gospodarska konkurenca med območjema znala sprožiti nevarne napetosti družbenega in narodnostnega značaja ter skalila tisto sožitje med prebivalci, ki bi ga morali integracijski procesi olajšati, če že ne utrditi. Zato sta v dokumentu, predloženem bruseljski komisiji za zunanjetgovinske odnose, župana zahtevala, da EZ opravi strateško vlogo pri izvajanju skupnega konkretnega in namenskega projekta za pospeševanje razvoja in gospodarske integracije med obmejnima območjema. Poslanci v evropskem parlamentu so oktobra leta 1996 komisijo pozvali, naj finančno podpre projekte za preobrazbo obmejnih območij med EZ in Slovenijo po ukinitvi z mejo povezanih gospodarskih dejavnosti, nato projekte za pospešitev zgledega gospodarskega in kulturnega sodelo-

vanja med goriško in novogoriško občino, za obnovo in ovrednotenje prostora ter varstvo okolja.

Župana sta med sobotnim obredom na goriškem županstvu označila podpis sporazuma za zgodovinski korak, predvsem pa sta poudarila, da je bilo doslej vanj vložena veliko dela. Po Špacapanovih besedah je to prvi sporazum o sodelovanju med mestoma takšnega tipa v naši povojni zgodovini. Dokument govori predvsem o ekonomskem povezovanju in združevanju moči med Gorico in Novo Gorico, zato morda kaže izraz sprava v naslovu italijanskega besedila projekta (slovenski govori o sožitju) na terminološko zmedo, saj pojem sprava sodi na drugo smiselno raven. Hkrati je seveda dokument pomenljiv politični dogovor, ki potrjuje, da je integracija za mesti edina možna pot in da so prizadevanja zanj prej nujna kot pa posledica zaslug ali dobre volje Valentijeve politične koalicije. Nasprotno, napake in naivnost pri dosedanjem nastopa-

nju kažejo bolj na težavno dohajanje časov.

Sredstva, ki jih evropski proračun daje na razpolago, so v višini tridesetih milijard lir. Nekoliko zadrege je prišlo na dan, ko je moral župan Valenti spregovoriti o okoliščinah, zaradi katerih sta Gorici izgubili desetkrat višjo finančno naložbo za temeljitejšo preobrazbo gospodarstva v obmejnem pasu. Projekt za spravo s tridesetimi milijardami ne bo mogel korenito poseči v prostor, kakor bi lahko to storil namenski projekt za preobrazbo s tristotimi. Povrhu je koriščenje razpoložljivih sredstev vezano na konkretne načrte skupnega interesa, ki jih bosta občini sopsobni izdelati do poletja. Soglašamo z županoma, da se delo s podpisom sporazuma šele začneja, sicer pa čakamo na simbolična in konkretna dejanja ne samo ekonomskega tipa, ki naj posežejo globlje v zavest vseh Goričanov in Novogoričanov o skupnem goriškem prostoru. Tedaj bomo lahko upravičeno spregovorili o sožitju, spravi ipd. in se bo morda sesul tudi strah pred izzivi novih časov.

— IDE

14

ČETRTEK
9. APRILA
1998

OBČNI ZBOR SLOVENCEV V LAŠKEM

Slovenci, ki živijo v Trziču in njegovi okolici, sporočajo, da se bodo v torek, 14. t.m., ob 20. uri zbrali na občnem zboru v baru ACLI, da bi ustanovili svoje društvo. Občinska uprava jim je namreč voljna dati prostore, v katerih bi lahko tudi v Trziču ponovno obudili svoje delovanje.

Zaradi pomanjkanja prostora homo daljši zapis o delovanju tržiških Slovencev objavili v prihodnji številki.

PHOTO LABORATORIO

PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sciauzero
34170 Gorica • Ul. Locchi 2
Tel. 0481/535165

RESTAVRACIJA

Vogrič

ŠTEVERJAN - Klanec 23,
tel. (0481) 884095

Vošči svojim obiskovalcem
v zamejstvu
in matični domovini
vesele velikonočne
praznike

Zaprto ob torkih in sredah

V središču Gorice - nasproti Katoliške knjigarne
URARNA IN ZLATARNA

Lo Scrigno

Vam nudi vse po najugodnejših cenah.
Na izbiro so Vam ure znamk

z dvoletno
garancijo

CADET

CASIO

RW

RAYMOND WEIL
GENEVE

●CITIZEN

SEIKO

Neposredno po tovarniških cenah zlati in srebrni izdelki znamenitih vičentinskih delavnic. lasten laboratorij in tudi takojšnje graviranje

GORICA - ul. Arcivescovado 3 in 7 - tel. 534633
SESLJAN 45/E

"Nikoli več velikega petka za slovenski narod, temveč samo resnično vstajenje in zmaga dobrega nad zlim. Rane, ki jih je to zlo prineslo slovenskemu narodu, se še ob vstajenju vidijo in bolijo." Daj Bog, da bi se kmalu zacelile!

To so moja velikonočna voščila slovenski državi in vsem rojakom tako v domovini kot v zamejstvu in drugod po svetu.

Cav. Vinko Levstik
Predsednik družbe S.A.R. S.p.A.,
lastnice hotelov

PH PALACE
HOTEL ***

Corso Italia 63
34170 Gorica
tel. 0481 - 82166,
fax 31658

HE HOTEL
EMONA ***

Via Statilia 23
00185 Rim
tel. 06 - 7027911-827
fax 7028787

Gostilna «FRANC»

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah

GOSTILNA KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. (0481) 884248

Gostilna pri Mirkotu

Al ponte del Galvario

Zaprto ob torkih zvečer in sredah cel dan
Urnik: 9.-15., 18.-24. Tel. (0481) 534428
Rezervacije za Božič in Silvestrovo

GROJNA - VALLONE DELLE ACQUE 2

RESTAVRACIJA NANUT

Zaprto ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. (0481) 21168

GOSTILNA

»Pri Mirotu« (Da Miro)

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 882017

GOSTILNA

FRANC PODVERŠIČ

GORICA - Ul. Brigata Pavia 61
Tel. 530518

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 138, tel. 82117

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 60531

TRADICIJA ZA CVETNO NEDELJO

PASIJON NA TRAVNIKU

Kot vsako leto je bilo tudi letos za cvetno nedeljo v cerkvi sv. Ignacija v Gorici petje *Pasijona*. Že več desetletij izvajajo goriški pevci znano in zahtevno skladbo Franca Kimovca, ki poje o trpljenju Gospodovem po evangeliju sv. Mateja. Če imamo v svetovni glasbeni literaturi odlične pasijonske skladbe (nekdanj J. S. Bach, danes Poljak Penderecki), tudi slovenska nabožna glasbena tradicija ne zaostaja. Kimovčeva glasba zelo pronicljivo spremlja Odrešenikovo zadnje poglavje, od Judove izdaje do križanja in smrti. Pretresljivo je slovenski skladatelj poznal Gospodovo trpljenje v

veliki skladbi za moški zbor, pri kateri sodelujejo tudi recitatorji oz. solisti. Tradicija te pasijonske izvedbe sega v čas prof. Mirka Fileja, ki si je prvi zamislil to izvedbo. Zborovski deli z orgelsko spremljavo so v glavnem homofoni, imajo pa tudi kak imitacijski postopek ali za prejšnje čase moderen glasbeni izraz.

Mašo so seveda spremljale naše lepe in znane postne pesmi, med njimi res posrečena in globoka Vodopivčeva *Pod oljkami*, ki lepo izraža razpoloženje vernikov v pričakovanju velikonočnega misterija.

DIJAKI SREDNJE ŠOLE TRINKO NA OŠ V SOVODNJAH

Gotovo je mnogim znano, kako so se dijaki, starši in profesorji srednje šole Trinko v Gorici izkazali z dobrodelno pobudo v prid potresencem iz Umbrije. Pri tem so povabili k sodelovanju sosednjo italijansko srednjo šolo Ascoli. Šola Trinko obiskujejo že vsa leta tudi sovođenjski učenci-dijaki, zato smo sklenili, da povabimo nekatere med njimi, da nam povedo kaj več o svoji akciji za potresence. Srečanje je potekalo na OŠ Peter Butkovič Domen v Sovodnjah sredi marca. Dijaki šole Trinko so sicer imeli prazničen dan zaradi mestnih zavetnikov Hilarija in Tacijana, a so se vseeno prijazno odzvali vabilu. Prišli so Ana, Denis in Aleks, ki so še pred nekaj leti obiskovali sovođenjsko šolo. Spremljali so jih ga. Ljubica Butkovič - predstavnica staršev, profesorja Lučana Budal in Pelicon.

Pobuda se je usresničila po zamisli živahne ge. Ljubice

Butkovič - domačinke, ki je aktivno sodelovala pri izpeljavi načrta od začetka do konca. Dijaki obeh šol so v predbožičnem času, in s pomočjo staršev, izdelali vrsto božičnih okraskov, voščilnic ter vse to prodajali ob kulturnih prireditvah v mestu in okolici. Izkupiček je bila kar čedna vsota, saj so z njo kupili za neko srednjo šolo s potresnega področja videokamero, fotokopirni stroj in še kaj. Darila so predstavniki dijakov, staršev in profesorjev obeh šol sami izdelali, saj so se podali na nekajdnevni poučni izlet v Umbrijo. Omogočila ga je goriška občinska uprava in tudi organi Civilne zaščite, ki so skupino spremlili in jo podrobno seznanili s potresnimi pojavi, posledicami in obrambnimi ukrepi. Srečanje z vrstniki, ki so doživeli potres, je bilo prisrčno in veselo: kar začetek novega sodelovanja in prijateljskih odnosov med šolami.

Res odlična pobuda, ki so ji na sovođenjski osnovni šoli z zanimanjem prisluhnili. Slovenski in italijanski srednješolci so delali za skupni cilj. To jih je gotovo zbližalo in pripomoglo, da premostijo nezaupanje, ki je zaznamovalo preteklost njihovih staršev. Mladinci imajo tako možnost, da oživijo nove medsebojne odnose v spoštovanju, odprtosti in razumevanju drug drugega.

TS

TRGOVINA JESTVIN

Maraž - Škarabot

Gorica, Placuta 13

Roman bar

Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travnik, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Trattoria Gostilna

1870 - 1990

Devetak

di Devetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

Želimo vsem Vam blagoslovljeno.
usega lepega in dobrega polno
Velika noč!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 882005

sobema s.n.c.

vošči vesele velikonočne praznike

SOVODNJE OB SOČI - Case sparse 77
Tel. (0481) 521550, telex 461207, fax 20969

Gradbeno podjetje

Hlede Alojz Ivan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. (0481) 884015

MEHANIČNI PRIBOR

DANIELA PUIA

GORICA - Ul. Terza armata 183/b
Tel. in fax (0481) 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. (0481) 531941

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK s.n.c.

Cefarin R. & Saksida

GORICA - Trg Cavour 9, tel. 535019

DAROVİ

ZA CERKEV v Gabrijah: Ljudmila Špacapan Florenin 40.000 in za cvetje 20.000; Milka Remec Černic, v spomin na sestro Lidijo 50.000 lir.

ZA CVETJE v cerkvi na Vrhu: Dario Fantin 50.000; N.N. za obnovitev cerkve 50.000 lir.

ZA CERKEV na Pači: bratranec Kovic - P.10 - namesto cvetja na grob Venčeta 5a0.000; druž. Florenin - P.12 - za cvetje 50.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: Ana Medvedič Kosič 50.000 lir.

ZA POSTNO nabirko: Ana Medvedič Kosič 50.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: namesto cvetja na grob pok. Irme Sirk daruje Ema Sirk, Krmin 100.000 lir.

ZA SZ Olympia: v spomin na Igorja Povšeta daruje druž. Komjanc 150.000 lir.

ZA KULTURNI center Lojze Bratuž: v spomin na Igorja Povšeta daruje odbor SZ Olympia 430.000; v isti namen daruje Mirka Brajnik 100.000; v spomin na Eliano Čuk darujeta Mirka in teta Vida 100.000 lir.

OBVESTILA

VSTAJENJSKA PROCESIJA in sv. maša v goriški stolnici bosta na Veliko noč ob 6.30.

MLADINSKI IN cerkveni zbor Vrh sv. Mihaela prireja tekmovalno v barvanju in okrasitvi velikonočnih pirhov za otroke iz vrtca, osnovne in srednje šole. Otroci naj prinesejo svoje izdelke v domačo cerkev na Veliko noč najkasneje do 10.45. Nagradjevanje bo po slovesni sv. maši, ki bo ob 11. uri na Vrhu sv. Mihaela.

VOŠČILO

Župnijski sveti Rupa-Peč in Gabrije-Vrh želijo vsem župljanom, posebno bolnim in težko preizkušenim, doživeto veselje in upanje Vstalega Gospoda!

Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere prispevke objavili prihodnjic. Sodelavcem in bralcem se opravičujemo. /URED.

GALERIJA ARS - DRUŠTVO F.B. SEDEJ

Vljudno Vas vabimo na odprte razstave

DAVIDA PINTARJA

Umetnika bo predstavil Joško Vetrlih. Pela bo vokalna skupina Akord iz Podgore.

Petek, 17. aprila 1998, ob 18. uri,
v Katoliški knjigarni na Travniku 25.

NADVSE USPEŠEN OBRAČUN

BILANCA KMEČKE BANKE ZA LETO 1997

Upravni svet Kmečke banke je nedavno odobril bilanco za leto 1997, ki je bilo za goriški denarni zavod nadvse uspešno. Čisti dobiček znaša namreč 2,9 milijard lir (+173% v primerjavi z lanskim letom), razmerje med čistim dobičkom in lastnimi sredstvi (Roe) pa 8,09%. Zelo spodbudne so tudi ostale bilančne postavke, saj so nabrana sredstva presešla 327 milijard (+8,94%), dokaj občuten pa je tudi porastek naložb, ki so se zvišale za 27,99% in dosegle 127,9 milijard. Na vrsti so sedaj delničarji, ki se bodo zbrali čez mesec dni na letni skupščini, kjer jim bo tudi predlagana podelitev dividende.

Vodstvo zavoda, ki mu predseduje odv. Peter Sanzin, ocenjuje lansko poslovanje kot izredno pozitivno in z zadoščenjem ugotavlja, da so bili doseženi poglavitni cilji, ki so jih upravitelji zastavili ob namestitvi pred dvema letoma. Med slednje spada postopna krepitev komercialne mreže, ki hkrati z ojačenjem prisotnosti na tradicionalnem teritoriju teži k odpiranju na nova tržišča. V to

strategijo sodi odprte podružnice v Trstu, ki je prva operativna enota goriškega denarnega zavoda izven pokrajinskih okvirov in otvoritev novih prostorov goriškega sedeža, ki so bili predani namenu pred dvema mesecema. Med pomembnejše poslovne uspehe gre vsekakor omeniti pridobitev službe za izplačevanje pokojnin italijanskim upravičencem, ki bivajo v evropskih državah, ki ga je Kmečka banka osvojila v sodelovanju s partnerjem Carisbo - Cassa di Risparmio in Bologna.

Glede na konkurenco med bankami, ki se je tudi v krajevnem merilu zelo izostrila, so rezultati Kmečke banke toliko bolj spodbudni. Denarni zavodi so bili namreč prisiljeni bistveno spremeniti in obogatiti ponudbo z novimi in inovativnimi servisi, da bi zadostili zahtevam strank. Pozitivne so bile v tem smislu sinergije, ki jih je banka dosegla s sodelovanjem z banko grupacije Caer, ki šteje danes 35% družbene glavnice Kmečke banke.

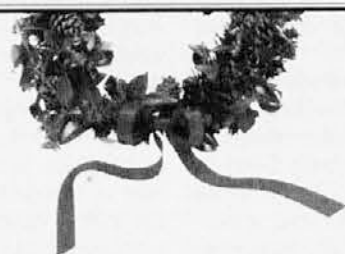
† 5. APRILA NAS JE ZAPUSTILA NAŠA DRAGA

ANGELA PAULIN

v 100. letu starosti.

Žalostno vest sporočajo po pogrebu nečaki, svakinja in ostali sorodniki.

Pevma, 9. aprila 1998

Blagoslovljeno
in veselo Veliko noč
Vam želi Kulturni center
Lojze Bratuž

ŽIČNICA SAMO ŠE NA VELIKONOČNI PONEDELJEK, 13. T.M.

VELIKONOČNO VABILO NA SVETE VIŠARJE

Priljubljeno romarsko svetišče na Sv. Višarjah, nekaj manj kot 1800 metrov visoki gori nad Žabnicami in Ovčjo vasjo v Kanalski dolini, je spet v središču pozornosti. Ko smo se v prejšnji številki našega lista pogovarjali s tamkajšnjim družbenim delavcem Petrom Gerdom, je še kazalo, da to znano svetišče ne bo deležno nobenega prispevka ob jubileju leta 2000, a smo se k sreči zmotili. Deželni odbornik za turizem Roberto Tanfani je namreč najavil, da bodo obnovi struktur na Sv. Višarjah in v župnišču na Trbižu namenili 3,5 milijarde lir, nadaljnjih 311 milijonov pa bo za razne službe za romarje potrosil avtomobilski klub ACI s Trbiža. Osnutek mora sicer pred dokončno potrditvijo v sredo, 8. t.m., proučiti še konferenca država-dežela. Izid nam seveda ni še znan.

A pustimo zaenkrat te podatke in vas raje prisrčno vabimo na Sv. Višarje, kjer lahko v pravljicnem, sanjskem, celo rajskem okolju lahko na najlepši način preživite Veliko noč. Ta čas je namreč na Višarjah še ravno toliko snega, da z deviško belino prekriva vrhove Julijcev, Karnijskih Alp, Karavank, koroških gora in Višarij samih, medtem ko so spodnje doline popolnoma zelene. Ko tak razgled obdari še toplo pomladansko sonce, je slika popolna. Na Sv. Višarje se lahko povzpnete z žični-

co še v nedeljo in ponedeljek, 12. in 13. t.m., od 9. do 16. ure, ko morate že pohiteti v dolino, razen če ne želite prespati v prijetnem domačem okolju planinske kočice Pri samostanu (*Rifugio Al convento*), ki jo upravlja domača družina Prescheren (na sliki pred kočico z leve mama Alma, sin Jure in teta Alessandra). Kočice boste našli komaj se iz izhoda žičnice začnete vzpenjati proti stopnicam, ki vodijo do cerkvice. Tu Vam prisrčni upravitelji nudijo hladne in tople domače jedi ter svoje značajne slaščice, povrhu pa vas še sprejmejo s pristno slovensko govorico. Za morebitne informacije ali rezervacije lahko pokličete na telefonski številki 0428-63184 ali 0428-644023. Z veseljem vam bodo ustregli!

Ob Veliki noči si lahko ogledate tudi značilno višarsko cerkev, notranjost katere, kot znano, krasijo freske mojstra Toneta Kralja. Prav tako imate še zadnjo priložnost, da pred poletjem obiščete Sv. Višarje, saj bo žičnica od 14. t.m. do 5. junija zaprta, spet pa jo bodo poglani ob junjskih koncih tedna. Od 29. junija do 13. septembra pa bo delovala vsak dan od 9. do 17. ure, kar je tudi novost, ki jo je letos uvedla družba Promotur, saj je urnik obratovanja podaljšala za pol ure. Prisrčno vabljeni na Sv. Višarje torej!

ED

OBVESTILO

MLADI GLASBENIKI V NABORJETU

Dne 17. aprila ob 17.30 bo v Beneški palači v Naborjetu 24. srečanje glasbenih šol Gorrenjske in zamejstva. Srečanja se bodo udeležili gojenci šol iz Celovca, Tržiča, Radovljice, Jesenic, Škofje Loke in šole Tomaž Holmar iz Kanalske doline, ki deluje že celih 20 let pod okriljem Glasbene matice iz Trsta in je organizator srečanja. Gre za pomemben glasbeni in pedagoški dogodek, za kar gre priznanje šoli Tomaž Holmar, ki deluje v okviru Slovenskega kulturnega središča Planika si prizadeva ohranjati in širiti slovensko kulturo v Kanalski dolini.

OBISK V FARMI ZA GOJENJE Psov ARARADA
KHATCHIKIANA PRI TRBIŽU

GOJENJE Psov HUSKY, SLEDDOG IN DOG- TREKKING V RUTAH

ERIK DOLHAR

Če se s Trbiža peljete proti Beli peči, naletite na vaši desni strani tik novega tunela na smerokaz, ki vodi v Rute. Po vasi, ki jo tvorijo razpršene hiše, boste naleteli na drug, svojevrsten smerokaz, na katerem je narisana pasja glava huskyja. Ti smerokazi vas bodo po gozdni makadamski poti privedli do farme sredi planote, pravega gorskega raja pod Mangartom (na zimski sliki, Foto T.T.L. Studio), kamor se je s svojimi psi in z življenjsko sopotnico zatekel Ararad Khatchikian (na mali sliki, Foto T.T.L. Studio). Ime vam je verjetno znano, saj se je leta 1996 udeležil mitične dirke s sanmi s pasjo vprego na Aljaski *Iditarod*.

Ararad Khatchikian ima zanimivo in razgibano življenjsko zgodbo. Pred 42 leti se je v sudanski prestolnici Khar-toum v Afriki rodil Ararcum in Italijanki. Ko je imel 9 let, se je preselil v našo deželo, kjer je tudi opravil študije. V Gorici je dokončal klasični licej, nakar se je v Trstu vpisal na medicino. Kot glasbenik-samouk oz. kitarist in pevec je posnel nekaj promocijskih trakov ter veliko in malo ploščo. Pozimi leta 1984 je dohitel na Aljaski (ZDA) brata Armena in z njim tekmoval na dirki *Iditarod*: tisoč milj na sa-

neh s pasjo vprego od Anchorage do Nomea. Posnel je 16mm film, kakih tisoč diapozitivov in napisal dnevnik za znano revijo. Vrnil se je na Aljasko še naslednji zimi leta 1985 in 1986 kot koordinator in komentator nekaterih italijanskih televizijskih postaj na dirki *Iditarod* ter udeleženec najbolj neverjetne tekme s tekaškimi smučmi (brez psov) na svetu. Imenuje se *Idi-taski*, dolga je 350 km in se odvija na zgodovinski progi dirke *Iditarod* sredi gozdov in tundre. Drugo leto se je uspel prebiti na 12. mesto po 62 urah skoraj neprekinjenega pohoda in brez urice spanja. Prav v teh okoliščinah sta Khatchikiana prevzela divja narava in psi husky, ki so primerni za vleko sani in so prvi simbol Aljasko. Ko se je vrnil v Italijo, je pustil univerzo: z bratom Armenom, sestro Arminè in nadzorom prvaka

demonstracijami želi razširiti to športno panogo in sporočiti tako svojo neizmerno ljubezen do narave in živali. Od leta 1987 je tehnični direktor šole in od takrat živi s svojo sopotnico Monico D'Elisio (prvo italijansko musher dirk Alpirod in Transitalia) ter s kakimi 90 psi nad trbiškimi Rutami. Poleg tega, da dela kot športni inštruktor svoje Mednarodne šole Mushing (grb katere je prav pasja glava huskyja), je poleti in pozimi vodič raznih potovanj po Aljaski. Kot tekmovalac in nato organizator se je večkrat udeležil dirke Alpirod, najpomembnejše dolge dirke v Evropi (1000 km po Alpah). Strastno se udeležuje državnih in mednarodnih dirk.

Kaj pa je sploh *sleddog* ali *mushing*? "Stopiti na sanke in voditi dva, štiri ali več psov in razkrivati vedno nova doživetja, na snegu, sredi prekrasne pokrajine. Gre za pustolovski šport, pri katerem se človek spoji z okoljem, s sanjami in psi." Tako piše v predstavitveni zgibanki Mednarodne šole Mushing. Naučiti se voditi sanke ni težko, dovolj je le spoštovati živali in biti vsaj malo fizično pripravljen, tako da lahko pomagamo psom v primeru potrebe, na vse ostalo bodo poskrbeli v šoli Mushing. Pozimi, od decembra do aprila, nudi šola Musher: enourno teoretično in praktično lekcijo mushinga, med katero se lahko preizkusite na sankah s pasjo vprego, z inštruktorjem, ki vam sledi na svojih sankah za 40.000 lir. Poleti, od maja do oktobra, pa lahko poskusite dog-trekking, ko vam za eno uro privedejo okrog pasu enega ali dva psa, s katerima se lahko v družbi inštruktorja, ki vam bo nudil tudi lekcijo teorije, sprehajate za 30.000 lir. V obeh obdobjih se lahko v šoli udeležite tudi osnovnega 20-urnega tečaja, za katerega pa boste morali odšteti že 700.000 lir. Cene so nižje, če se lekcij za krajši čas udeležijo skupina 30 oseb. Udeleženci morajo imeti najmanj 6 let, za vodene izlete pa 8. Solo Mushing lahko tudi enostavno obiščete, privedete svoje pse v zaslužni pokoj, ali pa jih daste izvežbati. Prekrasne pse pasme alaskan ali siberian husky tu lahko tudi nabavite za najmanj 400.000 lir. Obiščite ta gorski paradiz in preizkusite se v tej pustolovski športni panogi. Ne bo vam žal!

DAJJE

EVROPA NARODOV (13)

VIDA VALENCIČ

SEVERNI BASKI

"Baskovske dežele" je naziv za geografsko-kulturno območje, ki se razteza med Španijo in Francijo. Navadno se sredstva javnega obveščanja zaustavljajo predvsem pri "španskih" Baskih, to pa zaradi čisto preprostega razloga: južni Baski so pač mnogo bolj narodno zavedeni in zaradi tega tudi bolj organizirani kot njihovi severni bratje. Resnici na ljubo, obstajajo določene kulturne razlike med obema skupnostima. Predvsem so Baski v Franciji politično tradicionalisti, medtem ko so v Španiji veliko večji revolucionarji in bolj levičarsko usmerjeni. Zaradi teh razlik je v tem stoletju prišlo do večjih ali manjših trenj ali bolj nerazumevanja določenih političnih poti. Kljub temu pa je med skupnostima občutiti, da pripadajo pač istemu narodu in da je poglaviti cilj, če ne politični, pa vsaj kulturni, njihova združitev v skupni prostor Euskal Herria (Baskovska dežela). Francoski del tega naroda je v številnih trenutkih pokazal

svojo solidarnost s svojimi "španskimi" brati. Med Francovim režimom v Španiji se je večje število baskovskih aktivistov, zoper katere je bila seveda uperjena državna oblast, zateklo v francoski predel baskovske dežele. Ti novi priseljenci, večinoma pravi narodni leaderji, so veliko pripomogli tudi k narodni zavesti domačinov. L. 1959 je bilo v Franciji ustanovljeno prvo baskovsko organizirano politično gibanje z nazivom *Eubata*. Nosilna ideja tega gibanja je bila predvsem združitev obeh delov naroda v samostojno državo v okviru nekakšne evropske konfederacije. Seveda je ta cilj vse prej kot izvedljiv; Španija je po dolgotrajni represiji baskovskega naroda končno dodelila območju določeno avtonomijo in uživanje osnovnih narodnih pravic. V boju Baskov za svoje pravice je nemalo pripomogla tudi Katalonija, ki je postavljala državni oblasti iste zahteve, zaradi svojega statusa ekonomske gonilne sile v državi pa je bila za državo izrednega pome-

na. Francija je že zgodovinsko izredno centralistična država, ki ne podpira nikakršnega razvoja narodnih manjšin na svojem območju. Tako različne baskovske organizacije niso smele uradno priznati svojega prizadevanja za prepoved severnega (francoskega) dela naroda, temveč so se morale uradno zavzemati le za južni (španski) del. Čim bi izjavile, da se zavzemajo za katerokoli združitev obeh delov, bi jih država takoj ukinila.

V prejšnjih desetletjih se je moralo iz francoskega dela Euskal Herria letno izseljevati kakih 1000 mladih brezposelnih, današnja slika pa je veliko bolj rožnata, vsaj z ekonomskega vidika. Baskovski predel v Franciji se je iz prvotno izključno ruralnega spreminil v center masovnega turizma s centrom v mestu Biarritz, ki privlačuje na tisoče turistov. Poleg denarja, ki nedvomno priteka zaradi turizma, pa se tu postavlja vprašanje učinkovitosti turizma. Problem je zelo občuten, posebnost ker je visok odstotek lastnikov hotelov in turističnih operaterjev iz drugih predelov Francije in torej fran-

coske, ne pa baskovske narodnosti. Veliko je tudi vikendic premožnejših Parižanov.

Ceprav na ravni folkloristične zanimivosti, pa je baskovska kultura prisotna predvsem na športnem področju. Tako se po morju lesene barke z izključno baskovskimi imeni kosajo med sabo v najrazličnejših regatah, tipična baskovska igra pelote pa je vsepovsod zelo popularna, predvsem pa imenitna vaba za turiste. Franciji gre, resnici na ljubo, pohvala za vsaj eno potezo: smerokazi in turistične zanimivosti so napisani tako v francoski kot v baskovski verziji. Tako npr. na tablici piše *hondartax-plage...* kot da bi v Sesljanu pisalo plaža-spiag-gia.

Kateri je največji problem baskovskega naroda v Franciji? Problem je zelo očiten, z njim se seznanis, brž ko srečaš ljudi, ki govore v tem jeziku. Večinoma so to starejši ljudje, od 60 let navzgor. Vmesna generacija je bila seveda oškodovana zaradi dolgoletne represije vsakršnega baskovskega izražanja, mlada generacija pa ima na razpolago še premalo sredstev, da bi se suvereno kretala v baskovskem kulturnem svetu. Najzanimivejši pojav v celotnem baskovskem prostoru so t.i. *ikastolas*, prostovoljne popoldanske šole baskovskega jezika, ki jih Baski sami finan-

V BRDIH NOVO SREČANJE S PREDSTAVNIKI BENEŠKE SLOVENIJE

Na gradu Dobrovo v Goriških Brdih je bilo v petek, 3. aprila, novo, že tretje v zadnjem letu, srečanje predstavnikov te občine in javnih, kulturnih in narodnoobrambnih delavcev iz Beneške Slovenije. Z njimi naj bi obnovili in nato poglobili oz. razširili stike in sodelovanje med Slovenci, ki žive na obeh bregovih reke Idrije, kot je v svojem pozdravu gostom poudaril briški podžupan Bruno Podveršič.

Gostje, Marino Vertovec, predstavnik Kulturnega društva Ivan Trinko v Čedadu, Jože Namor, odgovorna urednica tedinika Novi Matajur in Božo Zuanella, predstavnik zadruge in časnika Dom, so celovito in natančno razčlenili razvoj kulture, založniško dejavnost in sedanje razmere v Benečiji. Pri tem so bili optimistični, saj se je število kulturnih društev, po letu 1955, ko je bilo v Čedadu ustanovljeno prvo kulturno društvo beneških Slovencev Ivan Trinko, povečalo, razširile pa so se tudi mnoge kulturne pobude. Poudarili so veliko skrb za mladino, zato da bi se otroci začeli učiti materni jezik, najprej v domačih narečjih, nato pa v knjižni slovenščini. Ob tem so gostje opozorili na pomen dvojezičnega vrtca v Špetru, ki je bil ustanovljen leta 1984, ter dvojezične osnovne šole, ki je pričela delovati leta 1980. Božo Zuanella je v svojem posegu poudaril, da obstaja sodelovanje med časnikom Dom, ki je katoliško usmerjen, in Novim Matajurjem, ki je laično usmerjen. "Gre za dve duši, katoliško in laično, ki pa med seboj sodelujeta, v korist in dobro vseh Benečanov," je dodal Zuanella.

Založba Novi Matajur, Dom in Lipa, ki jo vodi Paolo Petricig, so v nekaj desetletjih izdali več deset knjig in drugih publikacij, od katerih so jih nekaj v dvorani na Dobrovem tudi razstavili. Založništvo je torej v Beneški Sloveniji zelo razvito in opravlja pomembno poslanstvo, pri čemer prednjači, je bilo rečeno, pred Furlani. Božo Zuanella je na Dobrovem govoril tudi o knjigi *Mračna leta Benečije*, katere soavtor je, ter obravnavo obdobje ustrahovanja, ki so ga več desetletij po drugi svetovni vojni izvajali skrajno nacionalistični krogi in organizacije večinskega naroda. Knjiga je postala velika uspešnica, "moral pa bi jo prebrati vsak, ki želi spoznati bližnjo preteklost in sedanje stanje v Benečiji". V štirih mesecih so prodali tisoč izvodov omenjene knjige, ki je izšla tudi v ponatisu. Kmalu bo izšel tudi slovenski prevod, založnik pa bo Cankarjeva založba v Ljubljani.

Božo Zuanella je udeležencem srečanja povedal, da

so ga trije svojci oseb, ki so omenjene v knjigi, spet prijavili sodišču v Pordenonu zaradi domnevnega "obrekovanja". "Zagotovil sem si odveta, ki me bo zagovarjal na sodni obravnavi, ki naj bi bila 28. maja v Pordenonu."

Na srečanju predstavnikov občine Brda in predsednikov kulture in založništva iz Beneške Slovenije so prisrčno pozdravili tri avtorje prispevkov, objavljenih v letošnjem Trinkanem koledarju. Vladimir Predan, Bruna Balloch in Luciano Chiabudini so prebrali svoje prispevke, napisane v beneško-slovenskih narečjih. Program je popestril pevski zbor Pod lipo iz Barnasa pod vodstvom pevovodje prof. Nina Specogne.

M.

V industriji Salonit Anhovo hitro in uspešno premagujejo težave, ki so nastale zaradi izvajanja zakona in drugih predpisov o prepovedi uporabe in prometa z azbestom. Tiste izdelke iz te strupene in rakotvorne snovi, ki so še ostali, hitro izločajo iz obratov, hkrati pa se je začelo obširno čiščenje tal, oken, streh, podov in brežin reke Soče, kleti in drugih prostorov, kjer so se zadrževali ostanki azbesta. Treba bo očistiti okoli 10 ha prostorov, dela pa izvaja 120 strokovno usposobljenih delavcev, ki so opremljeni s posebnimi oblačili in zaščitnimi maskami. Očistili bodo in na novo usposobili za prebivanje tudi zgradbe v naselju Anhovo, tik ob tovarni, ki so jih prebivalci zaradi nevarnosti zastrupitve z azbestom pred leti zapustili. "Postavili bomo novo vas, ki bo vzorna in moderna ter bo lahko za okras temu delu Soške doline," je v pogovoru za Novi glas poudaril Jože Funda, generalni direktor in predsednik uprave Salonita.

V SALONITU ANHOVO ČIŠČENJE OKOLJA IN PROIZVODNJA BREZ AZBESTA

MARJAN DROBEŽ

Država je iz proračuna zagotovila dovolj sredstev za predčasno upokojevanje delavcev, ki so zaradi zmanjšanja proizvodnje po prepovedi azbesta postali presežek, in za izplačilo odškodnin tistim delavcem, ki so oboleli zaradi omenjene strupene surovine. Lani se je v anhovski industriji skladno s protiazbestnim zakonom predčasno upokojilo 282 delavcev, letos se jih bo nadaljnjih 70 in v letu 1999 še 50. Skladno s spremembami zakona o prepovedi azbesta pa bo predčasni upokojevanje najbrž še več, saj se bodo lahko upokojili vsi delavci in uradniki, ki so bili kadar koli izpostavljeni učinkom azbe-

V Anhovem bodo izplačali odškodnino okoli 210 obolelim delavcem. Toda odškodnin še niso začeli izplačevati.

V predlogu državne proračuna za letošnje leto je za predčasne upokojevanje in odškodnine predvidenih okoli 805 milijonov tolarjev.

NOVA PROIZVODNJA S PODJETJEM IZ ŠVICE

Kaže, da bodo zapleti zaradi azbesta kmalu postali samo epizoda, resda tragična, v zgodovini Salonita. Zdaj že poteka postopek vzpostavljanja nove proizvodnje vlaknoce-

sta. Postopek takih predčasnih upokojevanj naj bi trajal nekako do leta 2003.

mentnih izdelkov. Uvajajo jih s pomočjo in prispevkom švicarskega podjetja Eternit AG. Že kmalu bodo pričeli s proizvodnjo valovitih strešnih plošč, v katerih bodo edina sestavina cementna vlakna. Pozneje bodo proizvodnjo razširili na cevi in druge izdelke, ki jih bodo namenili slovenskemu tržišču in tudi za izvoz. Preobrazba proizvodnje bo stala skoraj milijardo tolarjev, ki jih bosta prispevala švicarski partner in matična tovarna v Anhovem. Švicarsko podjetje Eternit AG je z 51 odstotki sredstev za naložbo postal večinski lastnik nove družbe Esal, 49% delnic pa pripada matičnemu podjetju Salonit. Anders Holte, predsednik uprave švicarskega podjetja, je o sodelovanju z industrijo v Anhovem takole povedal: "Po številnih ogledih sorodnih tovarn v Sloveniji in tudi v drugih državah smo se odločili za Anhovo. Poslovna filozofija in miselnost ljudi v Salonitu sta zelo podobni švicarski. Dejansko so priprave na proizvodnjo vlaknocementnih izdelkov v Anhovem trajale sedem let. To je naša prva naložba izven Švice in mislim, da bo že kmalu začela prinašati dobiček. Industrija Salonit je naš zanesljivi in dobri partner."

Ob teh razmišljanjih poudarjamo, da so v Anhovem zaloge surovine za izdelavo cementa (v kamnolomih na levem bregu Soče) ogromne in po doslej znanih nahajališčih zadoščajo vsaj za prihodnjih sto let. V Anhovem za novo proizvodnjo usposablja 130 delavcev. Pozneje pa bodo z razširitvijo programa oz. sortimenta vlaknocementnih izdelkov predvidoma zaposlili še 200 delavcev.

Ves ta prehod v proizvodnji poteka skoraj na neboleč način, saj v Anhovem niso in tudi ne bodo odpustili nobenega delavca ali uradnika. V tem primeru je slovenska država opravičila zaupanje in pričakovanja tovarne in tudi javnosti.

PROBLEMI SLOVENSKE ISTRE

O ISTRSKI PRIPADNOSTI

MILAN GREGORIČ

Glas Istre je 10. januarja t.l. objavil recenzijo moje knjige *Politični ciklon nad Istro izpod peresa Milana Rakovca*. Sestavek me je vzpodbudil, da se tudi sam na kratko oglašim ter osvetlim nekatere Rakovčeve ocene z malo drugačnega zornega kota.

Rakovec npr. pravi, med ostalim, da je bil slovenski del Istre po letu 1947 "radikalno sloveniziran", da je to "povzročilo škodo obalnemu slovenstvu", na domačem prebivalstvu pa pustilo "travme, frustracije in zbežnost", saj naj bi zaradi nove kolonizacije ostalo v manjšini. K navedenemu želim najprej povedati, da lahko govorimo o slovenizaciji le za tri obalna mesta (Koper, Izola in Piran), ki so se s tragičnim eksodusom sredi petdesetih let izpraznila. Pa še to ne drži povsem, saj se je vanje naselilo tudi veliko številno ljudi iz ostalih bivših jugoslovanskih republik (prek 25%) ter bi tako lahko govorili tudi o jugoslovanizaciji Slovenske Istre. Slovenska Istra je namreč kot regija neke vrste dvoživka. Geografsko je v Istri, gospodarsko in duhovno pa je bila vedno močno povezana s Trstom (in Gorico), torej Primorsko. Tam smo trgovali, se šolali, učili poklicev, iskali svoj kruh in se tja tudi intenzivno naseljevali. In veliko tega se tudi danes spet ponavlja kljub spremenjenim okoliščinam in kljub vsemu hudemu, kar se je zgodilo v tem stoletju. Tako se mnogi Slovenci v Slovenski Istri čutimo Istrane in Primorce hkrati.

Začetna poveljna družbena marginalizacija domačega prebivalstva pa je bila povezana tudi z okoliščino, da smo po fašističnih zločinah nad že itak

šibkim domačim izobraženstvom ostali intelektualno povsem osiromašeni, brez učiteljev, zdravnikov, pravnikov, zdesetkano duhovščino itd. Z odhodom Italijanov pa so se sesule še tiste gospodarske in družbene strukture, ki so sploh obstajale. Tako je bilo treba začeti vse znova. In poprijeti je moral tisti, ki je to znal. Tako so nam v glavnem prišli iz Primorske in Slovenije na novo vzpostavili še neobstoječe in obnovili sesute družbeno-gospodarske strukture.

KRATKE

KMALU PETDESET LET NOVE GORICE

V predlogu proračuna Mestne občine Nova Gorica za tekoče leto so predvidena znatna sredstva za proslave in počastitve za 50-letnico začetka graditve mesta. Temeljni kamen za Novo Gorico so postavili 13. junija 1948, glavni načrtovalec mesta pa je bil prof. Edo Ravnikar, eden najboljših slovenskih arhitektov. Žal ga kasneje niso več povabili k sodelovanju pri urbanističnem in arhitekturnem razvoju mesta, zaradi česar je bilo pri gradnji storjenih več napak. Nova Gorica na primer nima urbanističnega načrta in se razvija skoraj stihijno oz. samodejno. Mesto naj bi imelo okoli 20 tisoč prebivalcev, vendar so mnenja o tem različna, saj so odvisna od tega, kakšne so velikost in meje Nove Gorice.

Proslave ob polstoletnem jubileju mesta bodo trajale nekaj mesecev, pričele pa se bodo v aprilu. O Novi Gorici bodo izdelali nekaj publika-

Tako moram Rakovca pravzaprav najprej dopolniti in popraviti in potem tudi nekoliko demantirati. To pa zato, ker se namreč sam ne prepoznam med tistimi Istrani, ki stalno nekam tarnajo, kako "da smo brižni, odrinjeni in ne vem še kaj." Meni je Slovenija veliko dala. Moja generacija in tudi druge za njo smo npr. z veliko duhovno lakoto in žarom odkrivali Ljubljano, njene fakultete, njeno kulturo in s tem odkrivali tudi sami sebe.

Istrske pripadnosti ne postavljam niti pred niti nad pripadnost Primorski in Sloveniji. Je namreč zgolj ena od njih.

cij. Pokrajinski arhiv bo pripravil razstavo o preteklosti mesta, v počastitev petdesetletnice pa bodo v Novi Gorici pričeli graditi tudi nov TV center. /M.

PONOVNO LETALSKA POVEZAVA MED LJUBLJANO IN PRAGO

Ljubljana je pred nekaj dnevi ponovno dobila letalsko progo oz. povezavo s Prago, glavnim mestom Češke. Tokrat obratuje na tej progi nova češka letalska družba Air Ostrava. V svojem sestavu ima letala vrste SAAB SF340, vsako pa ima 33 sedežev. Gre za moderna in hitra turbopropelerska letala, ki za polet iz Ljubljane do Prage porabijo manj kot dve uri. Prihod v Ljubljano je vsak dan, od ponedeljka do petka, ob 12.55, odhod v Prago pa ob 14.35.

Nova proga bo lahko pripomogla k povečanju gospodarskih, kulturnih in drugih stikov med Slovenijo in Češko ter spodbudila turistično sodelovanje med državama. /M.

ZNANSTVENO POSVETOVANJE

"SLOVENIJA 1848-1998: ISKANJE LASTNE POTI"

Tako kot velik del Evrope se tudi državljani Slovenije letos spominjajo dogodkov v revolucionarnem letu 1848, ko je bil odpravljen fevdalizem, ko so se naši predniki začeli seznanjati z osnovnimi načeli demokracije, ko je bila razglašena ideja Zedinjene Slovenije, poglavitnega gibalnega dogajanja pri nas do nastanka samostojne slovenske države. Slovenci se spominjamo leta 1998 tudi 130-letnice začetka taborskega gibanja, 90-letnice zunanje slovenizacije naših mest, 80-letnice razpada Avstro-Ogrske, nastanka Države Srbov, Hrvatov in Slovencev ter nastanka Jugoslavije, 50-letnice Informbiroja in 10-letnice procesa proti četverici. Zveza zgodovinskih društev Slovenije, kot strokovna in nestransko poklicna organizacija, organizira 16. in 17. aprila v Mariboru (Narodni dom-Pokrajinski muzej), pod pokroviteljstvom Državnega zbora skupaj z Univerzo v Mariboru, dvodnevno znanstveno posvetovanje *Slovenija 1848-1998: Iskanje lastne poti*, ki ima namen seznaniti strokovno javnost z najnovejšimi pogledi slovenskega zgodovinskega raziskovalstva o naših zadnjih 150 letih.

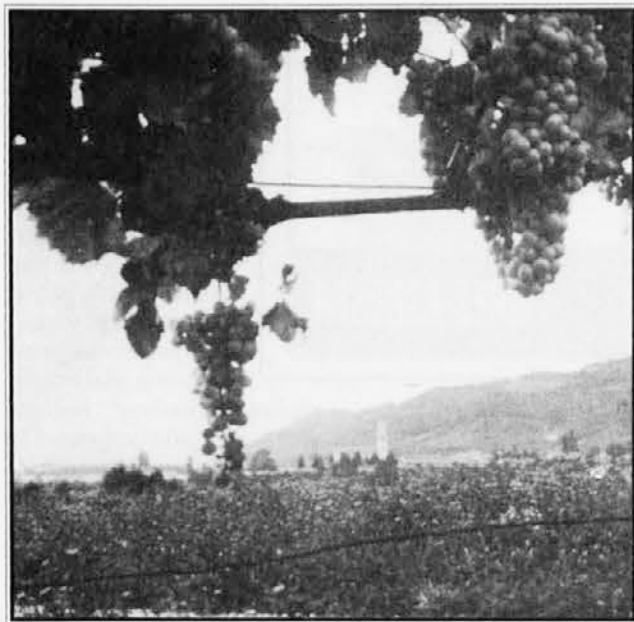
Simpozij, na katerem bodo spregovorili številni raziskovalci slovenske preteklosti in poznavalci današnjih razmer iz Slovenije in zamejstva, bo odprl 9. t.m. ob 9.30 poseg Vasilija Melika: *Ideja Zedinjene Slovenije 1848-1991*.

- GORAZD BAJC

PO SOLNOGRAŠKEM SEJMU

BO PRIMORSKA POSTALA EVROREGIJA?

V dneh od 29. marca do 1. aprila je bil v Salzburgu letošnji avstrijski mednarodni vinski sejem, ki so se ga udeležili tudi briški vinogradniki z obeh strani meje, a tudi vinogradniki konzorcija vin z zaščitenim poreklom Posočje.

nalašč za tako prekomejno sodelovanje.

Ta vinski sejem pa ni bil zanimiv le zato, ker je bil priložnost, da so naši vinogradniki predstavili svoja vina na zahtevnem in tudi zanimivem avstrijskem trgu, ampak tudi, ker je predsedstvo dežele Salzburg priredilo posvet o evroregijah. Gre za mednarodne dogovore, ki jih Evropska zveza podpira še zlasti na obmejnih področjih, da bi tudi tako ustvarjali boljše pogoje za sožitje in gospodarsko ter družbeno rast obmejnih pokrajin. Tako evroregijo so že pred nekaj leti ustanovili med Solnograško in Bavarsko in, kot kažejo statistični podatki, je tudi to dejstvo prispevalo k temu, da je danes ta avstrijska dežela med najbolj razvitimi v Evropski zvezi. Zelo uspešni evroregiji pa sta bili ustanovljeni vzdolž francosko-nemške in francosko-italijanske meje.

V Salzburgu so torej na dan, ko so v Evropski zvezi predali mednarodni posvet, ki sta se ga udeležili tudi delegacija goriške pokrajine in delegacija iz Slovenije, ki so jo sestavljali župan občine Brda Mužič z arh. Simčičem, zastopnik občine Nova Gorica Vuga ter osrednjih slovenskih oblasti Renerjeva. Ob podpredsedniku goriške pokrajine Brancatiju pa so bili še župani briških občin, iz Dolenj Crosato, iz Krmina Paselli in iz Števerjana Hadrijan Corsi.

Na posvetu so torej vzeli v pretres to možnost ustvarjanja evroregije, ki bi povežala nekatere pobude med občinami vzdolž slovensko-italijanske meje. Šlo bi predvsem za pobude, ki bi omogočale razvoj vinogradniško-vinarskega sektorja, saj je to gospodarska dejavnost, ki je kot

Vinogradništvo je pomembna kmetijska dejavnost v Evropski zvezi. Vse več težav pa je s trženjem vina, saj je tržišče zasičeno z domačo proizvodnjo, na tržišču pa se vse bolj uveljavljajo tudi vina, ki prihajajo v Evropo iz Južne Amerike ali Avstralije in Južne Afrike. Važno je zato, da vinogradniki ponudijo na tržišču vina, ki so po kakovosti vrhunska, po okusu pa nekaj posebnega in edinstvenega. Prav to posebnost pa lahko nudijo naši vinogradniki, saj na širšem Primorskem uspeva več avtohtonih sort trt, ki dajejo odlična in posebna vina. V obalnem pasu na obeh straneh meje se npr. prideluje refošk, na Krasu imamo teran, nato je Vipavska dolina s svojimi vini, npr. pinelo in zelenom, ter Brda na obeh straneh meje z rebulo.

Evropa pa pričakuje, da kraji, kjer se ta vina pridelujejo, obogatijo to vinsko ponudbo tudi s ponudbo turističnega značaja, tako da bi ovrednotili kulturne, zgodovinske in naravne znamenitosti teh krajev. Taka turistična ponudba pa za naše kraje ne bi smela predstavljati težav, saj smo - zgodovinsko gledano - dolga stoletja pripadali enotnemu kulturnemu in družbeno-političnemu prostoru, kar se še vedno pozna. Ustanovitev evroregije, ki bi povezovala obmejna področja, bi olajšala predvsem oblikovanje skupnega trženja in gostinske ter turistične ponudbe tega ozemlja, kar bi nedvomno pozitivno vplivalo tudi na druge dejavnosti in sploh na utrjevanje duha sožitja in dobrih odnosov vzdolž meje.

SLOVENSKI MINISTER SMRKO LJ NA DELOVNEM OBISKU PRI NAS

V ponedeljek, 6., in v torek, 7. t.m., se je mudil na obisku v naših krajih slovenski minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Ciril Smrkolj, ob njem pa je bila prisotna še številna delegacija njegovih ožjih sodelavcev. Odzval se je povabilu Kmetijske zadruge iz Trsta in obiskal Tržaško, Goriško in Benečijo ter se srečal s predstavniki slovenskih kmetov in stanovskih organizacij, ki jih predstavljajo. Spoznal pa je tudi razmere v Benečiji in tukajšnjo združeno stvarnost, tako slovensko kot ono na deželni ravni, saj se je srečal z vodstvom Zveze zadrug iz F-Jk. V Vidmu je tudi obiskal tržnico in se srečal z direktorjem tržnice za žitarice; zelo pomemben pa je bil sestanek z deželnim odbornikom za kmetijstvo Isidorom Gottardom, na katerem sta sogornika zelo pozitivno ocenila možnosti tesnejšega sodelovanja med deželo F-Jk in Slovenijo na raznih ravneh kmetijskih dejavnosti tudi v luči vse aktivnejšega približevanja Slovenije Evropski zvezi.

Dvodnevni obisk slovenskega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v naših krajih je gotovo pomemben dogodek, in to na dveh ravneh. Gotovo, ker je bil priložnost za utrjevanje sodelovanja med slovenskimi in deželnimi kmetijskimi institucijami ter raziskovalnimi središči in v tej luči tudi boljše koriščenje razvojnih možnosti, ki jih daje EZ za pobude vzdolž meje. Na drugi strani in za našo manjšinsko stvarnost pa je prav tako pomembno, da je minister Smrkolj osebno spoznal kmetijsko stvarnost na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji, da si je ogledal to naše področje, se srečal s kraškimi kmetovalci in si ogledal nekatere kmetije, kmečke turizme in vrtnarije, prisluhnil briškemu vinogradniku in nato benečanskim upraviteljem ter si tako ustvaril mnenje o tukajšnji stvarnosti. Menimo, da je vsekakor dobro in potrebno,

da se predstavnik slovenske vlade osebno sooči z našimi razmerami in torej osebno spozna delo in uspehe naših slovenskih kmetov, a tudi težave naših zadrug. Prav je, da slovenska vlada ve, kako je s kmetijstvom pri nas, saj je ta skrb povsem naravna in potrebna, ker gre za slovenske ljudi, ki z delom na svoji zemlji ne preživljajo le svojih družin, ampak posredno ohranjajo tudi slovenski narodni prostor. Ohranjajo obdelano in urejeno zemljo, ki so jo naši predniki pred več kot tisoč leti posejali, jo izkrčili in spaštnali ter iz leta v leto obdelovali, kosili ali pasli. To nam še danes omogoča, da trdimo, da smo na svoji zemlji. Minister Smrkolj je verjetno tudi opazil, da razčlenjenost kmetijskih stanovskih predstavnikov odraža predvsem idejno in sindikalno pluralnost naše zamejske stvarnosti, ne zadeva pa narodnega vidika, saj so naši kmetje velikokrat dokazali, da so odločni in dosledni branilci narodnih interesov slovenske narodne skupnosti v Italiji.

OBVESTILO

DEŽELA BO ZAPOSLELA 60 UNIVERZITETNIH DIPLOMANTOV
Dne 16. aprila ob 17. uri bo zapadel rok za predložitev prošnje za zaposlitev 60 diplomantov pri deželni upravi F-Jk s pogodbo začasno delovno razmerje na osnovi naslovov (študijskih idr. izkušenj) in izpitov. Zaposlitev mladih kvalificiranih sil sodi v novo prizadevanje naše dežele, da bi izkoristila sredstva in dotacije, ki jih predvidevajo programi EU za naše področje. Uradni vestnik z razpisi zadevnih natečajev je na razpolago na sedežu SDGZ v Trstu, ul. Cicerone 8, potrebni obrazci in informacije pa v pristojnem uradu za natečaje na Deželnem ravnateljstvu za osebe v Trstu, ul. Giulia 75 (tel. 040-3774254 ali 3774277). Temu uradu se predloži prošnja.

NOVI ZAKON O VARSTVU POTROŠNIKOV

V SLOVENIJI OBVEZNO OZNAČEVANJE CEN V TOLARJIH

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji sta razširjena dva pojava, ki opozarjata na pomanjkanje narodne osveščenosti, ponosa in dostojanstva. Gre za imena podjetij, ki so mešanica slovensčine in angleščine, ter za uporabo nemške marke za označbo cen v trgovinah. Protesti posameznikov, ki zahtevajo spoštovanje slovenskega jezika in denarne enote Slovenije, doslej niso zalegli.

Kar zadeva navajanje cen v tolarjih, bo morda uspešen novi zakon o varstvu potrošnikov, ki je začel veljati pred dnevi. Predpis predvideva označevanje cen blaga in storitev v tolarjih. To bo pomenilo velike spremembe zlasti za

prodajalce avtomobilov, ki cene vozil objavljajo predvsem v nemških markah. Tudi turistične agencije bodo morale cene turističnih potovanj in izletov navajati v tolarjih.

Izražanje cen v markah je prodajalcem tujih avtomobilov in tudi turističnim agencijam prišlo prav, saj so se tako lahko delno izognili tolarjskim valutnim tveganjem. V Uradu za varstvo potrošnikov pa so opozorili, "da to ne pomeni, da je označevanje cen v tujih valutah prepovedano. Cene so še vedno lahko označene tudi v drugih valutah, morajo pa imeti tudi vrednost v tolarjih, in sicer enako ceni v tuji valuti. Kako bodo prodajalci te cene preračunavali, je

ITALIJANSKO PRAVO

PROTIODERUŠKE OBRETNOSTNE MERE IN POSOJILA

DAMJAN HLEDE

Zakon št. 108/96 je bil izdelan v funkciji zaustavitve vse večjega kriminala, povezanega z oduševstvom. Poleg drugih preventivnih in represivnih ukrepov je zakonodajalec z njim uvedel mejno obrestno mero in določil, da bodo konvencionalne obresti, ki bi to mero presegle, po zakonu avtomatično oduševske. Mejna obrestna mera seveda ni fiksna, ampak spremenljiva, za njeno določitev je zakon predvidel poseben sistem, po katerem je mejna obrestna mera vezana na trimesečno ugotovitev srednjih vrednostnih mer, ki jih mora izvesti zakladno ministrstvo skupaj z italijansko Banko in italijanskim menjalnim uradom. Kadar obrestna mera presega tako določeno srednjo mero za polovico njene vrednosti, smo v prisotnosti kaznivga dejanja.

Prva tovrstna ugotovitev, ki je bila izvedena aprila lani, je srednja vrednostno mero določila na višini letnih 10,6%, kar pomeni, da je mejna obrestna mera, nad katero je pretilo kaznivo dejanje, bila enaka 15,9%. V naslednjih ugotovitvah se je srednja vrednostna mera stalno nižala in v zadnji (veljavni za trimesečje april - junij 1998) je pristala na višini letnih 8,29%, kar torej pomeni, da so oduševske tiste obresti, ki presegajo mero 12,435%.

Zakon je bil deležen precejšnjih kritik, ki so z različnih stališč ugotovljale njegove pomanjkljivosti. Ena izmed teh se je izkazala v zvezi s posojili, ki so bila sklenjena pred vstopom v veljavo protioderuškega zakona s fiksno obrestno mero in katerih amortizacija je seveda še v teku. V

začetku devetdesetih let so se srednje obrestne mere gibale okrog letnih 15%. Jasno je torej, da so tista posojila, ki so bila sklenjena v fiksni in ne v spremenljivi obrestni meri, po uradnih ugotovitvah mejnih obrestnih mer postala, kar se v njih predvidenih obrestih tiče, "teorično" protizakonita in oduševska.

Tako imamo sedaj situacijo, v kateri po eni strani zainteresirani posojiljemalci zahtevajo prilagoditev "starih" pogodb novim mejnim obrestnim meram, po drugi strani pa banke trdijo, da se oduševske obrestne mere lahko ugotavljajo le z ozirom na trenutek, v katerem je bila pogodba sklenjena. Nekaj takih primerov je že prišlo tudi pred sodnika, ki je odločil, da do prve ugotovitve mejnih obrestnih mer, ki jo predvideva omenjeni zakon, veljajo za stare posojilne pogodbe v začetku sklenjene obresti, od tistega trenutka dalje pa naj bi avtomatično veljale nižje neoderuške obrestne mere.

Kakšne možnosti pa imajo posojiljemalci poleg tiste, da se obrnejo na sodnika? Najprej se morajo seveda pogoditi s posojilodajalcem in ugotoviti, pod kakšnimi pogoji je slednji pripravljen prenoviti staro pogodbo. Odločilna bo v tem slučaju tudi vsebina prve pogodbe in njene klavzule, ki ponavadi za predčasni odstop od pogodbe določajo visoke denarne kazenske obveznosti. Tem bo treba dodati še katastrske in hipotekarne stroške in notarske honorarje, tako da nazadje se bo operacija redkokdaj splačala. Prav zato pa bi bil potreben poseg zakonodajalca, da bi zadevo načelno razčistil.

njihova stvar, domnevamo pa, da se lahko pojavijo težave", so pojasnili v Uradu za varstvo potrošnikov.

Sicer je bilo že doslej določeno, da je tolar slovenska valuta in se edini lahko uporablja v trgovini. Ni pa bilo predpisano, v kateri valuti se označujejo cene. Novi zakon to predpisuje, kršitve pa se kaznujejo z 200 tisoč tolarjev kazni. Republiški tržni inšpektor Roman Kladošek je napovedal, da bodo inšpekcijske pregledne začeli opravljati že takoj na začetku izvajanja novega zakona, in kršilce bodo tudi na licu mesta kaznovali. "To, da so ceniki že napisani in izraženi, denimo, v nemških markah, še ne pomeni, da ne morejo cen objaviti tudi v tolarjih. Inšpektor je tudi zagotovil, "da nikomur ne bodo gledali skozi prste, niti s kakšnimi dodatnimi roki za prilagoditev, saj so poslovneži imeli dovolj časa 15 dni od objave novega zakona v uradnem listu Slovenije."

Omenjamo, da je tehten in zanimiv komentar o imenih podjetij v novogoriški občini v zadnji številki revije Primorska srečanja napisala Nataša Uršič. Poudarila je, da smo na tem področju na Primorskem zelo občutljivi. "Spominimo se samo izjemne upornosti ljudi, ki jim je bila po prvi svetovni vojni vsiljena italijansčina in prepovedana materinščina. Starejše generacije še niso prebolele krivic in se tistega obdobja spominjajo z jezo in odporom do tujega. Tujejezične besede, zlasti angleščina, pa so zdaj postale vsesplošni vzorec v tehničnem, znanstvenem, predvsem pa v podjetniškem občevarju. Poleg samopodcenevanja, ki tudi v novogoriški občini ni redkost, je najpogostejše opravičilo za to »funkcionalnost« pojasnilo, "da se po slovensko vsega ne da povedati. Tako obnašanje je izraz nevednosti, komodnosti in skrivaštva."

GORICA V SREDIŠČU POZORNOSTI: BEBETO, MATEJ ČERNIC, MOŠKI DERBY, OLYMPIJKAM POKAL TREH BENEČIJ

ERIK DOLHAR

V soboto, 4. t.m., je bil v Sovodnjah moški derby med domačo šeststerko Soče Unitecno in goriško postavo Olympie Agrarie Terpin. Naši odbojkarji niso razočarali, predvajali so privlačno in izenačeno igro. Trener domače Soče Štefan Cotič je izbral postavo: Andrej in Gregor Brisco, Braini, Feri, Makuc, Mučič, Klede, Petejan, Tomšič in Battisti; Olympia pa je pod vodstvom slovenskega trenerja Mija Vukoviča nastopila s postavo: Simon, Janez in Andrej Terpin, Ferfolja, Bensa, Pintar, Hlede, Maraž, Manià, Sfiligoj. Na začetku je Olympia rahlo povedla, nakar je Soča prevzela pobudo v svoje roke in prvi set tudi suvereno osvojila s 15-11. V 2. nizu je Olympia takoj povedla, Sočani pa so jo ulovili na 8. točki. V zadnji tretjini tega seta, ki se je kasneje izkazal za odločilnega, je zopet prišla na dan zagrizenost Olympie, vse do 14. točke, ko Terpinovim in ostalim ni uspelo zaključiti niza v svojo korist. V 3. nizu so Goričani popolnoma popustili. Soča Unitecno je lahko tako dala druga svojemu veselju, saj je s 3-0 osvojila tudi povratni derby proti "bratranec" Olympie Agrarie Terpin. Za komentar tekme smo se najprej obrnili do trenerja domače Soče Štefana Cotiča: "Te zmage res nisem pričakoval. Igralci so se dobro vrgli v igro, igrali borbeno in žal le nekoliko popustili v sprejemu, tako da je nasprotnik lahko dosegel več točk, predvsem že smo odigrali prve žoge. Derby pač zmagaja, kdor igra z večjo zagrizenostjo in kdor da na igrišču tudi srce. V tem slučaju smo spet dali mi večjo mero srca; mislim, da zmaga poplača trud, ki ga fantje vlagajo."

Na nasprotni strani pa smo s kapetanom Olympie Simonom Terpinom (na sliki Bumbaca) iskali razloge za ta poraz: "Ni kaj komentirati. Igrali smo pod svojimi sposobnostmi, slabo in si zaslužili poraz, ne pa zmage. Bili smo nepripravljeni in smo med tekmo imeli nekaj težav."

Kako si razlagaš zastoj na koncu 2. seta, ko ste imeli že zmago niza v rokah?

Ne vem, kaj se je takrat zgodilo, saj smo že vodili s 14-9. Manjkala je zaključna žoga, zaključni človek, ki bi žogo položil na tla, tako da bi lahko set osvojili.

Se je morda poznala dolga odsotnost vašega trenerja?

Poznalo se je, da smo imeli probleme z igralci in s trenerjem. Končalo se je, kot se je končalo. Upam, da bo v prihodnje boljše!

Na napredovanje ne računate več?

"Ne, ker smo popolnoma odrezani od vrha lestvice. Obstanek v ligi ni več problem, zato bomo začeli vključevati v svoje vrste mlade igralce."

Na sobotnem derbiju smo ulovili tudi našega prvotligaša in novopečenega državnega reprezentanta Mateja Černica (na sliki), ki se med velikonočnimi prazniki mudi v domačih krajih. Matej je namreč s klubom Jeans Hatù iz Bologne podpisal triletno pogodbo. Imeli smo edinstveno priložnost, da se z njim pogovorimo in ga vprašamo, ali je zadovoljen s komaj zaključeno prvo izkušnjo v prvi italijanski odbojarski ligi: "Letošnjo izkušnjo lahko ocenim kot zelo dobro, ker sem si že po šestih mesecih nastopanja v A1 ligi nabral veliko izkušenj."

Kaj pa je novega v zvezi s Tvojim presenljivim in razveseljivim vpoklicem v člansko reprezentanco?

Zaenkrat sem še vedno vesel. Ko mi je namreč selektor Bebeto telefoniral, sem lahko govoril z njim: rekel je, da me želi videti igrati in me bo zato vseeno poklical na razne prijateljske tekme, tako da mi bo dal možnost, da se izkažem.

Imaš še vedno možnost, da bi bil vključen v postavo Italije, ki bo nastopila v svetovni ligi?

Mislím, da ne, ker je na seznamu 18 igralcev, jaz pa sem devetnajsti.

Kaj še pričakuješ od letošnje sezone?

Zaenkrat se je letošnja sezona končala. Mislím, da smo kot ekipa iz Bologne naredili nekaj res čudovitega, ker so na začetku vsi mislili, da bomo izpadli iz lige, medtem ko smo se rešili in se tudi uvrstili v končno prvenstva.

Kaj pa poleti?

Upam, da se bo Bebeto premislil in me poklical v osemnajsterico. Mislím pa, da bo to zelo težko, tudi zato, ker razpolaga s številnimi izkušenimi igralci, kot je lahko npr. Bracci, ki mi je "vzel" mesto v reprezentanci.

V nedeljo, 5. t.m., je bila Goriška spet v središču odbojarske javnosti. V telovadnici Slovenskega športnega centra je bil namreč na sporedu sklepni del Pokala treh Benečij, domače barve pa so branile tretjeligašice Olympie Kmečke banke s postavo: Hadrijana Corsi (kapetan), Evelin Bulfoni, Daniela Ciochi, Viviana Zotti, Silvana in Lucia Princi, Erika Škerk,

Mirjam in Vanja Černic, Mery Trapuzzano, Sara Pascolat in Tanja Pitacco. Igralke trenerke Silve Meulja so v prvem srečanju po tie-breaku najprej premagale prvakinja Veneta - treviški Codognè (15-7, 14-16, 15-7, 12-15 in 15-13). Te so v 2. tekmi porazile južnotirolske prvakinja Trenta s 3-1, v zadnjem srečanju pa so Goričanke igrile proti Južnim Tirolkam tridentinskega San Giorgia. Olympia Kmečka banka je nepričakovano nadigrala tudi to šeststerko (15-4, 15-5 in 15-12) in tako osvojila Pokal treh Benečij.

V ponedeljek, 6. t.m., se je v Gorici mudil nič manj kot selektor moške državne reprezentance, argentinski strokovnjak Paolo Roberto Bebeto (na spodnji sliki Bumbaca), ki je prišel v naše kraje na pobudo deželne odbojarske zveze, da bi na izpopolnjevalnem tečaju za trenerje v Slovenskem športnem centru predaval na temo *Osnove napada: tehnični in taktični vidiki*. Tudi te priložnosti nismo smeli zamuditi, da bi ga vprašali, kaj meni o Mateju Černicu.

"Gre za perspektivnega mladeniča, ki se je v letošnjem prvenstvu posebno izkazal. Razpolaga s potencialom, ki ga lahko še tehnično in taktično razvijemo."

Ga boste še poklicali v reprezentanco?

Treniral bo z nami, potem pa bomo videli.

OSTALI REZULTATI

Moški: B1 LIGA: VAL IA GORIZIANA KMEČKA BANKA - Lugo 3-1

B2: SLOGA KOIMPEX - Riviera 0-3

C: Il Pozzo - BOR 3-0

D: Maniago - VAL KOIMPEX 3-0, NAŠ PRAPOR - La Grapperia 1-3

Ženske: B2: Corlo - SLOGA KOIMPEX NTKB 0-3

D: Tecnoinox - BOR FRIUL-EXPORT 1-3, SLOGA SAVA - SGT 3-0

MLADINSKA ODBOJKA

DEKLICE SLOGE TRŽAŠKE PRVAKINJE

Sloga Pizzeria Veto je z zmago 3-1 proti šestki Triestina Volley osvojila naslov tržaških pokrajinskih prvakinj v kategoriji deklic. Igralke trenerja Ivana Peterlina bodo že 19. t.m. v pordenonski pokrajini merile moči na deželni finalu.

STARO BOROVO "UTEŽARNO" JE ZAMENJAL NOVI FITNESS CENTER

IVAN BAJC

Na Stadionu 1. maj so v sredo, 1. t.m., odprli nov fitness center (na sliki). Stari oder pri Boru so namreč preuredili v dvonadstropno telovadnico, ki bo še kako prav prišla aktivnim športnikom kot tudi rekreativcem in tistim, ki morajo z rehabilitacijsko telovadbo sanirati poškodbe. Novi prostori so odprti vsak dan od ponedeljka do sobote, vpisnina pa je v primeru z drugimi podobnimi centri izredno konkurenčna. Telovadbi z utežmi bo med drugimi sledil tudi upravitelj centra Gorazd Pučnik, ki nam je o novi Borovi strukturi povedal: "Novi fitness ni sicer zelo velik, kar pa še ne pomeni, da je majhen. Sicer pa

FOTOKRUMA

je izredno dobro opremljen, predvsem če ga primerjamo s staro »utežarno«, ki je opravila svoj čas. Center je razdeljen na

dva dela: v prostorih starega odra smo organizirali razne tečaje od aerobike do telovadbe za starejše (ta bo stekla šele po 15. aprilu s pomočjo Loredane Kralj), v prvo nadstropje pa smo namestili uteži in vseh vrst rehabilitacijskih telovadnih strojev z elektronsko kontroliranim srčnim utripom. Kdorkoli bo prišel v našo novo telovadnico, bo seveda imel na razpolago tudi inštruktorja. Telovadba z utežmi je namenjena vsem, predvsem mladim in tistim, ki se mladi počutijo. Vsekakor pa vabim v novi fitness center prav vse, od tistih, ki si želijo dviganja uteži, do tistih, ki stremijo le po sprostitveni telovadbi."

KONGRES EVROPSKIH ŠPORTNIH ČASNIKARJEV

V CARIGRADU TUDI DVA SLOVENCA

Od 26. do 29.3. je bil ob Bosporju kongres evropskih športnih časnikarjev, ki se ga je kot delegat Slovenije in podpredsednik Društva športnih novinarjev Slovenije udeležil tudi Tržačan Mario Šušteršič. Zamejski športni časnikarji so namreč polnopravno vključeni v to osrednjo sindikalno organizacijo in prav Šušteršič je že več let njen podpredsednik. Slovenijo sta predstavljala s kolegom ljubljanskega Dela Evgenom Bergantom.

Na kongresu je prišlo na dan več problemov, ki tarejo evropske časnikarje pri opravljanju vsakdanjega dela. Mimo tega pa velja omeniti aktivno prisotnost Slovenije. Bergant je namreč že celih 20 let v izvršnem odboru in je bil do kongresa tudi podpredsednik. Slovenija je v Carigradu predstavila zgbanko z nekaterimi zgodovinskimi utrinki delovanja evropskega društva, ki naj bi bila odskočna deska za izdajo knji-

ge o zgodovini tega Združenja. Njeni delegati pa so kongresu predlagali še nekaj pobud za boljše uveljavitev in spoznavanje društva. Tako sta Šušteršič in Bergant predlagala, naj novozvoljeni odborniki dobijo določene naloge med bazo in izvršnim odborom ter naj nagrajijo najboljše evropske športnike. Delegati so vse predloge sprejeli soglasno, kar dokazuje, da sta na kongresu sedela predstavnika, ki sta ne glede na število članov, ki sta jih v Carigradu predstavljala, bila sprejeta prav tako kot tista društva, ki štejejo več tisoč vpisanih.

Bergant je bil potrjen za podpredsednika, dosedanji predsednik Gianni Merlo pa je moral prepustiti mesto Švedu Liefu Nilssonu, ker v štirih letih predsednikovanja ni naredil nič bistvenega. Tudi to dokazuje odprtost evropskih delegatov, ki se ne ozirajo na moč vpisanih in izberejo najboljše elemente.

Po vrnitvi v Trst nam je Šušteršič povedal, da mu doživetje v tem krogu daje misliti, kako smo v zamejstvu "majhni", v smislu, da moramo vsak dan dokazovati večino, da smo tu in da smo enakovredni državljeni. "V Carigradu nisem imel nikakršnega občutka manjvrednosti. Nasprotno: v pogovoru z italijanskim konzulom sem npr. opazil, kako Italijani, ki niso iz Trsta, dobro poznajo naš položaj in naše ljudi. Italijanski konzul je namreč govoril o pokojnem senatorju Bratini zelo pohvalno in laskavo, kar še enkrat dokazuje naš pravični boj za uveljavitev naših zahtev," nam je povedal Šušteršič.

Za štiri leta bo novi odbor evropskih športnih časnikarjev vodil boj za izboljšanje delovnih razmer časnikarjev, tu pa bo imel slovenski predstavnik Bergant pomembno vlogo, saj bo deloval kot vezni člen med stari in novim odborom.

KOŠARKA

JURE ZDOVC SE VRAČA V LJUBLJANO

Eden najboljših slovenskih košarkarjev vseh časov, 31-letni plavalasi playmaker in odlični branilec Jure Zdovc (na sliki), doma iz Slovenskih Konjic, se vrača v Ljubljano. Skoraj senzacionalno novico je 30. marca sporočilo vodstvo najboljšega slovenskega kluba, ljubljanske Union Olympije. V dveletni pogodbi je med drugim zapisano, da v primeru obnovitve poškodbe Zadovčevega hrbita Olympija nima nikakršnih finančnih obveznosti do igralca. Jure je imel namreč lani take težave s hrbitom, da je že najavil konec svoje nadvse uspešne kariere in se posvetil vodenju svojega matičnega društva Comet iz Slovenskih Konjic. Po podpisu pogodbe je Zdovc izjavil, da se bo skušal sedaj čim boljše, zlasti fizično, pripraviti na prihodnjo sezono, tako da se mu ne bi slučajno obnovila poškodba. Trener Olympije Zmago Sagadin je prepričan, da je vrnitev Zdovca v ljubljanske vrste nedvomno važna okrepitev, njegova vloga v moštvi pa bo znana šele, ko bodo v Tivoliju imeli

jasnejšo sliko o postavi ekipe v prihodnji sezoni. Union Olympija namreč ta čas čakata še konec slovenskega prvenstva in pokala. Znano je le, da se veteranu in kapetanu Dušanu Hauptmanu in centru Mariju Kraljeviču iztečeta pogodbi, branilec z zamejskimi koreninami Jaka Daneu bi moral pogodbo obnoviti, temnopoltega ameriškega playmakera, sedaj slovenskega državljanca Arriela McDonalda pa Olympija ne misli spustiti iz svojih vrst.

ED

DOMAČA KOŠARKA

C LIGA: Conegliano - JADRAN NTKB 66-47 (28-33)

C2: skupina za obstanek: CUS-DOM AGORST ROB ROY 78-81 (36-41,74-74)

D: skupina za napredovanje: BOR RADENSKA - Forum 70-59 (34-30), skupina za obstanek: CICIBONA PREFE MARSICH - KONTOVEL 66-56 (33-25)

PROMOCIJSKO PRVENSTVO: BREG - Pizzeria Mediterranea 81-74

TENIS

MOŠKA B LIGA: tretje kolo: GAJA - Como 2-4

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: San Luigi - JUVENTINA 4-4, Trivignano - ZARJA/GAJA 97 3-1, Capriva - PRIMORJE 2-2

1. AMATERSKA LIGA: Pro Romans - VESNA 1-1, Edile-SOVODNJE 2-0

ROKOMET

SLOVENSKA B2 LIGA: Jezersko - KRAS 26-27

*Vesele velikonočne
praznike ti želijo*

**SLOVENSKE
ZADRUŽNE
BANKE**

ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB

ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH

TVOJE DOMAČE BANKE